

T.C.

**ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

**TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS
PROGRAMI**

**ÇOCUKLARIN SPORA YAKLAŞIMI VE EBEVEYNLERİNİN
TOPLUMSAL CİNSİYETE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERNA YAVAŞ

**Tez Danışmanı
PROF. DR. HAVİSE ÇAKMAK GÜLEÇ**

ÇANAKKALE – 2022

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**ÇOCUKLARIN SPORA YAKLAŞIMI VE EBEVEYNLERİNİN
TOPLUMSAL CİNSİYETE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BERNA YAVAŞ

Tez Danışmanı
PROF. DR. HAVİSE ÇAKMAK GÜLEÇ

ÇANAKKALE – 2022

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Berna YAVAŞ tarafından Prof. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ yönetiminde hazırlanan ve **05/07/2022** tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Çocukların Spora Yaklaşımı ve Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyete İlişkin Görüşleri**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Temel Eğitim Anabilim Dalı**’nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oy birliği ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Prof. Dr. İsim SOYİSMİ
(Danışman)

.....

Doç. Dr. İsim SOYİSMİ

.....

Dr. Öğr. Üyesi İsim SOYİSMİ

.....

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : .././20..

.....

İSİM SOYİSMİ

Enstitü Müdürü

.././20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Kuralları'na uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

Berna YAVAŞ

20/06/2022

TEŞEKKÜR

Öncelikle bu çalışmayı yürütürken desteğinden dolayı danışmanım Prof. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ'e, bu süreçte ilgisini ve bilgisini esirgemeyip birikimlerini benimle paylaşarak yoluma ışık tutan değerli hocalarım Doç. Dr. Serdar ARCAGÖK ve Prof. Dr. Çavuş ŞAHİN'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmaya hem çocuklarının katılmasına izin vererek hem de kendileri katılarak destek veren tüm annelere ve cıvıl cıvıl enerjileriyle hem çalışmaya katkı hem de bana motivasyon sağlayan çocuklara teşekkürü borç bilirim. Ayrıca çalışmayı yürüttüğüm anaokulundaki öğretmenlere, okul müdürüne ve yardımcısına, okul çalışanlarına minnettarım.

Yakınlarım benim için her zaman motivasyon kaynağı oldu. Tez yazma yolculuğumda beni yalnız bırakmayan ve potansiyelime inanıp kararlarımın saygı duyan tüm yakınlarımla başarımları ve mutluluğumu paylaşıyorum. Bana olan inancını bir an olsun yitirmeyip arkamda her zaman koca bir dağ gibi duran annem Saadet ER'e, bana adeta rol model olarak hayatımın her yerinde birbirinden farklı ve sağlıklı bakış açıları kazandıran ablam Yasemin BÜYÜKKARCI'ya, sevgisini ve güvenini kendine has bir tarzla hissettiren abim Selçuk YAVAŞ'a, dualarını hiç esirgemeyen ve beni evladı gibi seven amcam Müşfik AÇIKGÖZ'e sonsuz teşekkür ederim.

Berna YAVAŞ
Çanakkale, Haziran 2022

ÖZET

ÇOCUKLARIN SPORA YAKLAŞIMI VE EBEVEYNLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYETE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Berna YAVAŞ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temel Eğitim Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi

Danışman: Prof. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ

20/06/2022, 117

Cinsiyet yalnızca biyolojik boyutuyla değil bireylerin sosyal hayatında oldukça belirleyici olan toplumsal boyutuyla da ele alınmalıdır. Okul öncesi dönemde çocuklar cinsiyet şemalarını oluşturmaya ve tamamlamaya çok açıktır. Birincil çevre olarak aile, çocuğun deneyim ve gözlemlerinden yola çıkarak bazı zihinsel süreçlerden geçerek oluşturduğu tutum ve algılar üzerinde büyük etkilere sahiptir. Bu araştırma, çocukların spor dallarına yönelik yaklaşımları ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyete yönelik görüşlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Çocuklar ile annelerinin görüşlerini spor dalları ve toplumsal cinsiyet bağlamında konu alan bu çalışma, nitel yöntemlerden olgu bilim modeli ile gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya, ölçüt örnekleme tekniği kullanılarak Çanakkale il merkezinde bir anaokulunda öğrenim görmekte olan 25 çocuk ve bu çocukların anneleri katılmıştır. Anne ve çocuk ile gerçekleştirilen görüşmelerle elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, çocukların çoğunluğunun güçlü kalıp yargısal olduğu ve annelerin çoğunluğunun geleneksel ifadelerde buldukları ortaya konmuştur. Ayrıca anne ve çocuk arasında yapılan analizler sonucunda, görüşlerinde geleneksel ifadeler bulunan annelerin çoğunlukla spor dallarına cinsiyetçi yaklaşan çocukları olduğu ortaya konmuştur. Bunun dışında, çocuklar arasında erkeklerin kızlardan daha yüksek oranda kalıp yargısal oldukları ve kızların genellikle basketbol ile futbola yönelik, erkeklerin voleybola yönelik daha yüksek oranda kalıp yargısal yaklaştıkları saptanmıştır. Araştırma bulgularına göre, annelerin spor yapma durumuna, yaşına ve eğitim durumuna göre çocukların spor dallarına yaklaşımları değişmemekte ancak kalıp yargısal olmayan çocukların büyük kısmı lisans mezunu anneye sahiptir. Annelerin çoğunluğunun ev içi

sorumluluklar ve spora bakış açısı bağlamında belirttikleri görüşlerde cinsiyetçi ifadeler olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak, bu araştırmaya katılan annelerin toplumsal cinsiyete ilişkin görüşlerinde geleneksel izlere ve çocukların spora yaklaşımlarında cinsiyetçi izlere rastlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Kalıp Yargıları, Spor ve Çocuk, Ebeveyn Görüşleri

ABSTRACT

CHILDREN'S APPROACH TO SPORTS AND THEIR PARENTS' VIEWS ON GENDER

Berna YAVAŞ

Çanakkale Onsekiz Mart University

School of Graduate Studies

Master of Science Thesis in Department of Basic Education

Advisor: Prof. Dr. Havise ÇAKMAK GÜLEÇ

20/06/2022, 117

Gender should be addressed not only with its biological dimension, but also with its social dimension, which is very decisive in the social life of individuals. In the preschool period, children are very open to creating and completing their gender schemes. The family, as the primary environment, has great effects on the attitudes and perceptions that the child creates by going through some mental processes based on his experiences and observations. This research aims to reveal children's approaches to sports and their parents' views on gender. This study, which deals with the views of children and their mothers in the context of sports branches and gender, was carried out with a phenomenological model, one of the qualitative methods. 25 children studying in a kindergarten in Çanakkale city center and their mothers participated in this study by using the criterion sampling technique. The data obtained through the interviews with the mother and the child were analyzed with the content analysis technique. As a result of the analyzes, it was revealed that the majority of the children were strongly stereotyped and the majority of the mothers made traditional statements. In addition, as a result of the analyzes made between the mother and the child, it has been revealed that the mothers who have traditional expressions in their views mostly have children who approach sports branches with a sexist approach. Apart from this, it was found that boys are more stereotypical among children than girls, and girls are generally more stereotypical towards basketball and football, and boys are more stereotypical towards volleyball. According to the research findings, the children's approaches to sports do not change according to their mothers' sporting status, age and education level, but most of the non-stereotypical children have mothers with a bachelor's degree. It was determined that

there were sexist expressions in the views expressed by the majority of the mothers in the context of domestic responsibilities and their perspective on sports. As a result, traditional traces were found in the views of mothers participating in this study on gender, and sexist traces were found in children's approaches to sports.

Keywords: Gender, Gender Stereotypes, Sports and Children, Parents' Opinions

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	xi
TABLolar DİZİNİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1

1.1. Araştırmanın Problemi.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
1.5. Sayıtlar.....	6

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ÇALIŞMALAR

7

2.1. Kuramsal Çerçeve.....	7
2.1.1. Kavramlar ve Terimler.....	7
2.1.2. Kuramsal Tartışma.....	10
2.2. İlgili Araştırmalar.....	14
2.2.1. Ulusal Araştırmalar.....	14
2.2.2. Uluslararası Araştırmalar.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

25

3.1. Araştırmanın Modeli.....	24
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	24

3.2.1	Annelerin Demografik Özellikleri.....	25
3.2.2.	Çocukların Demografik Özellikleri.....	26
3.3.	Veri Toplama Araçları.....	26
3.3.1.	Çocuk Görüşme Formu.....	26
3.3.2.	Ebeveyn Görüşme Formu.....	27
3.4.	Veri Toplama Süreci.....	27
3.5.	Veri Analizi.....	28
3.6.	Araştırmanın İç Geçerliliği.....	29

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

31

4.1.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular....	31
4.1.1.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	34
4.1.2.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Demografik Özellikleri Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	40
4.2.	Annelerin Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	51
4.3.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımında ve Annelerinin Görüşlerinde Toplumsal Cinsiyet İzleri Açısından Benzerliğin İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	60

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

78

5.1.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar.....	78
5.1.1.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar.....	82
5.1.2.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Demografik Özellikleri Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar.....	84
5.2.	Annelerin Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar.....	88
5.3.	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımında ve Annelerinin Görüşlerinde Toplumsal Cinsiyet İzleri Açısından Benzerliğin İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar.....	94
	ÖNERİLER.....	97

5.4.1. Ebeveynlere Öneriler.....	97
5.4.2. Araştırmacılara Öneriler.....	97
5.4.3. Eğitim Yetkililerine Öneriler.....	98
KAYNAKÇA	99
EKLER	I
EK 1. Etik Kurul İzin Belgesi.....	I
EK 2. MEB İzin Belgesi.....	II
EK 3. Çocuk Görüşme Formu.....	III
EK 4. Ebeveyn Görüşme Formu.....	V
ÖZGEÇMİŞ	VI

SİMGELER VE KISALTMALAR

Ç	Çocuk Kodu
A	Anne Kodu
K	Çocuk ve Anne Kodu
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
Akt.	Aktaran

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Annelerin Demografik Özellikleri.....	25
Tablo 2	Çocukların Demografik Özellikleri.....	26
Tablo 3	Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları Ana Teması, Alt Temalar, Kategoriler, Katılımcı Sayıları ve Kodları.....	31
Tablo 4	Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları Ana Teması, Alt Temalar ve Kategorilerin Cinsiyet Dağılımı.....	34
Tablo 5	Çocukların Cinsiyetine Göre Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Dağılımı.....	35
Tablo 6	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	40
Tablo 7	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerin Yaşına Göre Dağılımı.....	43
Tablo 8	Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Spor Yapma Durumuna Göre Dağılımı.....	47
Tablo 9	Annelerin Görüşlerinin Ev İçi Sorumluluklar Ana Temasının Alt Temasına ve Kategorilerine Ait Frekans Değerleri.....	52
Tablo 10	Annelerin Geleneksel veya Modern Tutum Bağlamında Görüşme Sorularına Cevaplarının Sınıflandırma Ölçütleri.....	61
Tablo 11	Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları ile Annelerinin Toplumsal Cinsiyete Yönelik Tutumları.....	77

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın problemine, amacına, önemine, sınırlılıkları ve sayıtlara değinilmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde kuramsal çerçeve ve ilgili çalışmalara değinilmiştir. Kuramsal çerçeve bağlamında kavram ve terimlerin açıklamaları ile kuramsal tartışma üzerinde durulmuştur. Kavram ve terimler kısmında cinsiyet, cinsiyet rolü, toplumsal cinsiyet, kalıp yargı ve spor kavramlarının açıklamalarına yer verilmiştir. Kuramsal tartışma kısmında bilişsel kuram, bilişsel davranışçı kuram, benlik kuramı, sosyal öğrenme kuramı, psikanalitik kuram ele alınıp açıklanmıştır. İkinci bölümde son olarak ilgili araştırmalara yer verilmiş, literatürde araştırma konusuyla ilgili bulgu veya sonuçlar sunan çalışmalar ele alınmıştır. Üçüncü bölümde yöntem ve dördüncü bölümde de verilerin analizine yer verilerek araştırma sorularına yanıtlar aranmıştır. Araştırmada elde edilen verilere göre sonuç bölümünde literatür çerçevesinde elde edilen bulgular tartışılmıştır.

Bu bölümde tez çalışmasında ele alınan konunun ne olduğuna, araştırmanın amacına, araştırmanın önemine, sınırlılıklarına ve adı geçen tanımların açıklamalarına yönelik, araştırma yöntemleri ve önceki çalışmalar gibi okuyucuyu konuya hazırlayıcı nitelikte bilgiler verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Cinsiyet, dünya çapında yapılan birçok araştırmaya sosyal, biyolojik ve psikolojik gibi pek çok bağlamda konu olmuştur. Bu araştırmalardan da yola çıkarak cinsiyetler arasında sadece biyolojik bir farklılık olmadığı bilinmektedir. Karabekmez vd. (2018) göre toplumsal cinsiyet kavramını ortaya çıkaran cinsiyetler arasındaki farklılıklar duygu, algı, davranış, düşünce, tercih, tutum gibi durumlarda da kendini göstermektedir. Toplumsal cinsiyet kavramı, dünyanın farklı bölgelerinde farklı toplumlar tarafından farklı biçimlerde algılanmıştır. Toplumsal cinsiyet, cinsiyetler arasındaki farklılıklar sebebiyle cinsiyetlere roller yükler. Bu rollerin kadın veya erkek üstünlüğü/ zayıflığı olarak yerleşmesi yerine kadın-erkek eşitliği olarak algılanması ve kabul edilmesi önem arz etmektedir. Her gün

yenisi gerçekleşen olumsuz örnekler göz önünde bulundurulursa, cinsiyet algılarının incelenmesine olan ihtiyacın varlığı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ebeveynler çocuk yetiştirme sürecinde çocuklarından sahip oldukları biyolojik cinsiyetlerine uygun kabul edilen özellikler kazanmasını ve bu özelliklere uygun davranmasını farkında olarak ya da olmayarak beklemektedir (Cengiz, 2019). Ebeveynlerin sahip oldukları görüş, algı ve davranışların, çocuklarının gelişiminde olumlu veya olumsuz birçok etkisi bulunmaktadır. Çocuğun tutum, algı ve davranış temellerinin oluşumunda oldukça etkili olan bu durumlar, çocuğun yaşamının ilerleyen yıllarında mutluluğunu şekillendirecektir. Dünya değişmekte ve gelişmektedir. Bu değişim ve gelişime kapalı olarak çağa uymayan cinsiyet algıları geliştiren ebeveynlerin çocukları hem gelişen dünyada kendilerine yer bulmakta zorluk çeker hem de dünyanın değişimine uyum sağlayan toplumda çatışmalar yaşarlar. Bu nedenle çocuk yetiştirmede ebeveynlerin cinsiyet algılarını çocuğun gelişen dünyaya ayak uydurabileceği şekilde düzenlemelerini sağlamak, ebeveynlerin görüşleri ile çocuklarının yaklaşımları arasındaki benzerliği belirlemek ve sonraki uygulamalara ışık tutmak için toplum içinde çalışmalar yapmak gereklidir.

Araştırma, ebeveynlerin toplumsal cinsiyete yönelik görüşlerinde modern veya geleneksel bakış açılarının nasıl olduğunu ve çocuklarının spora yaklaşımda cinsiyetçi veya eşitlikçi davranma durumunu problem edinmiştir. Çocukların spor dallarına yaklaşırken veya spor dallarına yönelik ilgileri uyanırken söz konusu spor dallarını herhangi bir cinsiyetçi kategoriye koyup koymamaları, ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet bağlamında nasıl düşündükleri konusu merak uyandırmaktadır. Bundan dolayı bu araştırmada çocukların spor dallarına yaklaşımları ile ebeveynlerinin görüşlerindeki toplumsal cinsiyet izleri incelenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Geçmişten günümüze toplumsal cinsiyet yargılarının toplum içinde yansımaları sık sık kendini göstermektedir. Toplumun en önemli birimi olarak ailenin, toplumsal cinsiyet yargılarını nesilden nesile aktarmakta ayna görevi gördüğü söylenebilir. Aile içindeki atmosfer, aile bireyleri arasındaki iletişim, ebeveyn çocuk ilişkisi gibi birçok dinamik bu yargıların şekillenmesini sağlar. Dolayısıyla aile içinde benimsenen toplumsal cinsiyet bakış açılarının derinlemesine incelenerek gelecek nesillerin daha eşitlikçi yetişmelerine olanak sağlanmalıdır. Bu hedefe yönelik olarak, bu çalışmada ebeveynlerin toplumsal cinsiyet görüşleri ve çocuklarının spora yaklaşımlarında toplumsal cinsiyetin izlerini belirlemek amaçlanmıştır.

Literatürde çocuklarda cinsiyet algısının gündelik yaşam örneklerini araştıran çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu örnekleri oyuncak seçimi, renk tercihi, kitap karakterlerini algılama biçimi, mesleklere yönelik cinsiyet algıları, oyun seçimi gibi çeşitlendirmek mümkündür. Özellikle ulusal literatürde bu konunun yeterince ele alınmadığı göz önüne alındığında, araştırmanın bu anlamda kıymetli veriler sunacağı bir gerçektir. Literatürdeki bu eksiklik, bu amaçla yürütülen çalışmalara ihtiyaç olduğunu gözler önüne sermektedir. Çocukların veya yakın çevrelerinin sahip oldukları cinsiyet algılarının gündelik yaşamdaki somut karşılıklarından biri de spor dallarını cinsiyet bağlamında kategorileştirmedir. Ancak bu kategorileştirmenin literatürde derinlemesine ele alınmaması, bu çalışmanın ihtiyaç olduğu fikrini doğrulamaktadır. Bu doğrultuda araştırma, annelerin toplumsal cinsiyete yönelik görüşlerinde ve çocuklarının spor dallarına yaklaşımlarında toplumsal cinsiyetin izlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Araştırma, çocukların spor dallarına yaklaşımları ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyete yönelik görüşlerinde geleneksel veya modern bakış açılarının hakimiyet durumunu belirlemeyi amaçlamaktadır. Geleneksel veya modern izlerin saptanması yoluyla literatüre bilimsel katkı yapmak istenmektedir. Ayrıca araştırma sonucunda çocuklar ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyetçi izler taşıma konusunda ortak ifadelerde bulunmaları durumunda, çocuklar ve ebeveynler için yapılacak eğitimlere bu yönde düzenlemeler

yapılmasına ışık tutması umulmaktadır. Diğer yandan araştırma, ebeveynlerin çocuklarının spor dallarına yöneliminde kendi etkileri olabileceği açısından farkındalık kazandırmayı, öz değerlendirme ve otokontrole götürmeyi de hedeflemektedir.

Bu çalışmanın problem cümlesi “Çocukların spor dallarına yaklaşımı ve annelerinin toplumsal cinsiyete ilişkin görüşleri nasıldır?” olarak belirlenmiştir. Çalışmada bu temel problem cümlesinden hareketle aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

1. Çocukların spor dallarına yaklaşımları toplumsal cinsiyet bağlamında nasıldır?
2. Annelerin görüşleri toplumsal cinsiyet bağlamında nasıldır?
3. Çocukların spor dallarına yaklaşımlarında ve annelerinin toplumsal cinsiyete ilişkin görüşlerinde toplumsal cinsiyet izleri açısından benzerlik bulunmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuk öğrenmesinin tek bir açıdan oluşmadığı ve zihinsel, sosyal, bedensel, psikolojik gibi birçok gelişimi kapsadığı kabul edilen bir gerçektir (Yavuzer, 1998). Çocuk, gözlemleri aracılığıyla çevreden ve deneyimlerinden öğrenirken zihinsel süreçlerden geçer ve aktiftir. Çocuk bu süreçlerden geçerek belli bakış açıları kazanırken birçok faktör tarafından etkilenir (Witt, 1997). Ailesi bu noktada ilk sosyal çevrelerden biri olma rolüyle, çocuğun düşünce ve yaklaşımlarını şekillendirecek bir faktör olabilir. Ebeveynler çocuklarının hayatında söz sahibidir (Menekşe, 2019). Bu yüzden ebeveynlerin sundukları bakım ve eğitimin, çocuklarının yaşamının sonraki yıllarını da büyük oranda etkileyeceklerini bilmeleri gerekir. Ebeveynlerin çocuklarına sunduğu bakım ve eğitimin doğru yönde ilerleyip faydalı olması amacıyla öz eleştiri ve öz sorgulama yapmaları çok önemlidir. Ayrıca bunun sürekliliğini sağlamak gerekir. Ebeveynler çocuğa sundukları riskli bir eğitim veya bakımın sonraki yıllar için kötü sonuçlar doğurabileceğini bilmelidir. Bu dönem bu kadar kıymetli ve kritikken ailenin çocuk üzerindeki etkisi her zaman araştırmaya değer bir konudur. Bu nedenle çocuk yetiştirirken ebeveynlerin görüşlerinde yer alan toplumsal kalıp yargıların belirlenmesine yönelik çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu çalışma

çocukların spora yaklaşımları ile ebeveynlerinin görüşlerinin toplumsal cinsiyet açısından incelemeyi amaçladığı için bu bağlamda önem arz etmektedir.

Ebeveynler çocukları daha doğmadan önce merakla cinsiyetini öğrenmek ister ve cinsiyetine uygun olarak onlar için kıyafet, oyuncak gibi eşyalarda renk ve tür gibi seçimleri yaparlar (Menekşe, 2019). Bu durumda ebeveynler sahip oldukları cinsiyet algısını çocuklarının oyuncak, kıyafet gibi alanlarında doğum öncesinden başlayarak gösterirler. Bunun sonucunda çocuklarının yaşamı süresince beklediği cinsiyet rollerinin oluşumunda ilk adımları atmaktadırlar. Böylelikle çocuk daha doğum öncesi süreçten başlayarak toplumsal cinsiyet algısı ile tanışır. Bu durum söz konusu etkileşimin sebebi olarak gösterilebilir.

Literatür taramasında, ebeveynlerin cinsiyete yönelik yaklaşımlarının çocuklarının spor dallarına bakış açısı ve yaklaşımlarıyla benzer olup olmadığını belirlemeye yönelik oldukça az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Benzer çalışmalardan yola çıkarak ebeveynlerin oyuncak seçimi, kitap seçimi, renk seçimi gibi durumlarda çocuklarının bakış açılarını etkiledikleri görülmüştür. Bu araştırma aracılığıyla, toplumsal cinsiyet kapsamında ebeveyn görüşleri ve çocuklarının spor dallarına bakış açısı belirlenip kuramsal anlamda literatüre katkı sağlanacaktır. Çocukların spor dallarına yönelik bir cinsiyet kategorileştirmesinin var olup olmadığını ve ebeveynlerinin görüşleri ile çocukların spora yaklaşımlarında toplumsal cinsiyet izlerinin var olup olmadığını inceleyen ilk araştırmalardan biri olması, bu araştırmayı alan yazın için oldukça önemli kılmaktadır.

Literatür taramasında, tezin amacına ve konusuna benzer özellikler taşıyan çalışmalar; sonraki araştırmalarda kapsamın genişletilmesini, farklı örneklerde de incelenmesini, çocukların ebeveyn modelleri ve toplumsal cinsiyet rolleri algılarına farklı yerlerde farklı aile ve çocuklar üzerinde sistematik yeni çalışmalar yapılmasını, ebeveynlerin kendilerini algılama şekillerini değerlendiren görüşmeler yapmayı önermişlerdir. Ayrıca yapılan çalışmalarda ebeveynlerin kendilerini inceleyip bazı sorulara cevap vermeleri, öz değerlendirme ve öz düzeltmelerine olanak sağlanabileceği düşüncesini oluşturmuştur. Bu tez çalışması aracılığıyla, ebeveynlere görüşlerini belirtirken geleneksel veya modern ifadelerinin olup olmadığını düşündürecek ve kendilerini bu anlamda inceleyip eleştirecek, düzeltecekleri öngörülmektedir. Başka bir açıdan bakılacak olursa, sonraki çalışmalar için

bu konunun daha farklı örneklerde ve farklı faktörleri de işe koşarak derinlemesine araştırmalar yapmaya teşvik edeceği düşünülmektedir. Çalışma sonucunda hem ebeveynlerin hem çocukların ifadelerinde cinsiyetçi izlerin fazla olması durumunda, eğitimin tüm paydaşları ve ebeveynler başta olmak üzere toplumun konuya önem verip önlemler almasını sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Çanakkale il merkezindeki bir okul öncesi eğitim kurumunda okul öncesi eğitim almakta olan 5 yaşındaki çocuklar ve bu çocukların anneleri ile sınırlıdır.
2. Elde edilen veriler Çocuk Görüşme Formu ve Ebeveyn Görüşme Formu ile sınırlıdır.

1.5. Sayıtlılar

1. Araştırmaya katılan bireyler, kendilerine uygulanmış olan görüşme formlarını içtenlikle ve gerçeği yansıtacak şekilde yanıtlamışlardır.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde cinsiyet, toplumsal cinsiyet, cinsiyet rolü, kalıp yargı ve spor kavramları üzerinde durulmuş ve açıklanmıştır.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Kavramlar ve Terimler

Cinsiyet:

Cinsiyet, erkek ve kadın olma durumlarının biyolojik boyutuyla ilgilenir ve bu kavramları biyolojik olarak açıklamaya çalışır (Öcal Yüceol, 2016: 8). Kişinin biyolojik anlamda var olduğuna dair kullanılan bir kavramdır (Salman Erden, 2019: 16).

Erkek veya kadın cinsiyetine sahip olmayı betimlerken, fiziksel olarak bir vajina ya da penise sahip olmak ilk akla gelen karşılık olabilir. Halbuki dünya üzerinde biyolojik cinsiyetin yanı sıra toplumsal cinsiyet de bulunmaktadır (Cansız, 2004: 38). Yani bir vajina veya penise sahip olmak bireyi yalnızca biyolojik olarak cinsiyet sahibi yapar. Ne var ki bu durum toplumsal cinsiyeti dışarıda bırakır. Toplumsal anlamda da bir cinsiyete sahip olmanın göstergesi cinsiyetlerin toplumsal olarak kabul görülen özellikleri taşımaktır.

Toplumsal Cinsiyet:

Toplumsal cinsiyet, toplumun erkek ve kadına yüklediği sosyal, fiziksel, psikolojik pek çok özelliği içerir. Toplumsal cinsiyet, cinsiyet kavramından daha geniş olarak kültürel, psikolojik, sosyal etmenleri içerir (Öcal Yüceol, 2016: 8). Toplumsal cinsiyet, kadın ve

erkeğin biyolojik farklılıkların toplumsal olarak incelenip içselleştirilmesi ve herkesin kendi cinsiyetine göre kabul edilen davranışlar göstermesidir.

Cinsiyet doğumla belirlenirken, toplumsal cinsiyet, içinde yaşanılan kültür tarafından belirlenmektedir. Toplumsal cinsiyet farklılığı, biyolojik cinsiyet gibi doğa tarafından oluşmadığı; sosyal yapılandırma ile meydana geldiği için değiştirilmesi mümkündür (Salman Erden, 2019: 16).

Cinsiyet Rolü:

Cinsiyet rolü, sosyal anlamda cinsiyetin oluşmasında önemli bir boyuttur (Fagot, 1978; akt. Menekşe, 2019: 11). İnsan cinsiyet rolleriyle ilgili duygu ve davranışları, küçük yaşlardan beri içinde yaşadığı kültürden ve geçirdiği yaşantılarından öğrenir. Cinsiyet rollerini benimserken etkisi göz ardı edilemeyecek kadar önemli olan iki faktör, insan biyolojisi ve sosyokültürel düzendir (Cansız, 2004: 18-39). Biyoloji faktörü kadının çocuk doğurması ile, sosyokültürel düzen de çocuk bakımı ile örneklendirilebilir. Bu iki faktör kadına cinsiyet rolü verebilir.

Cinsiyet rolleri düzenli bir şekilde doğumdan başlayarak hem erkeğe hem kadına öğretilmektedir. Belirlenen kalıba sığmayan, cinsiyetinin gerektirdiği rolleri gerçekleştirilmeyen birey, onaylanan ve kabul gören davranışları sergileyene dek topluma kabul edilmez (Yavuz, 2017: 9).

Erkeklerin ve kadınların nasıl hareket etmelerinin uygun olduğunu ve neler yapmaları gerektiğini belirleyen cinsiyet rolleri, kişiye ilk çocukluktan başlayan süreçte ev yaşamında kazandırılmaya başlanır (Helman, 1990; Akt. Yağan Güder, 2014: 5-6). Bu durumda, ebeveynlerin ve yakın çevrede bulunan akrabalar, arkadaş grupları, eğitimciler gibi bireylerin çocuğun cinsiyet rolü kazanımında önemli birer etken olduklarını fark edip çocukta olumsuz algılara yol açmamalarını gerektirmektedir.

Kalıp Yargı:

Literatürde stereotip olarak da karşılaşılan kalıp yargı kavramı, en genel ifadeyle bireyin diğer kimseleri, durumları veya olayları belirli çerçeveler içinde tanımlayarak sınıflandırmasıdır (Göl, 2011: 36). Cinsiyet, insan hayatında biyolojik bir yapı olarak yer aldığı kadar sosyal olarak da varlığını hissettirmektedir. İnsanın toplum içinde ve toplum tarafından kadın ile erkeğe bazı standartlar belirlemesi ve belirli roller biçmesi toplumsal cinsiyetin varlığını belirgin şekilde gözler önüne serer. İnsan bu standartları ve rolleri belirlerken toplumsal normlardan yola çıkar ve bu da kalıp yargıların toplum içindeki dinamiklerden oluştuğunu göstermektedir. Yorgancı (2008)'ya göre, çocuğun cinsiyet rollerine yönelik algısının oluşması biyolojik temelleri tanıma ve ardından toplumsal yargıları tanıma şeklinde düzenlenir.

Kalıp yargılar toplumun tüm bireylerine yapılan bir genellemedir. Cinsiyet hakkında yapılan genellemeler de kalıp yargının önemli kategorilerinden biridir. Kadınlara ve erkeklere uygun görülen meslekler, renkler, işler, duygular, düşünceler, tavırlar gibi pek çok şeyin kalıp yargılara hem neden hem sonuç olduğu söylenebilir. Bu nedenler toplum tarafından belirlenmekte ve bu nedenlerin sonucundan yine toplum etkilenmektedir (Yıldırım ve Gül, 2021: 583).

Çocuğun en yakın çevresi olarak aile, toplumdaki öğrendiği olguları ve yargıları çocuğuna aktararak bunları çocuğundan beklenti haline getirmektedir. Bu durumda çocuğun toplumsal yargılarla karşılaşmasında ilk adımı aile atmıştır. Bunun doğal bir sonucu olarak da çocuğun toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına ilişkin geliştirdiği tutumlarda aile büyük rol oynamaktadır (Menekşe, 2019: 2).

Spor:

Spor, hareketli bir ortam oluşturarak her yaş düzeyinden insanlara faydalar sağlarken koruyucu tıbbi da destek çıkan sağlıklı bir hayat biçimidir (Aydoğan vd., 2015: 597). Spor, insanın biyolojik ve mental anlamda sağlığını geliştiren, sosyal davranışlarını etkileyen, bilişsel ve psikomotor olarak düzenleyen bir olgu olarak tanımlanabilir (Doğduay, 2013: 34).

Erken çocukluk döneminde spor yapma alışkanlıklarının alt yapısı kurulmaya başlar ve sonraki yaşlarda devam eder. Bir toplumda spora karşı beslenen ilgi, spora aktif katılma biçimleri vb. sadece kişilerin ilgi, yetenek ve isteklerine bağlı değildir. Bu faktörler dışında spora ilgi veya beceri, çevrede bulunan aile/ öğretmen/ akran gibi kişiler ile ilişkiler vasıtasıyla oluşabilmektedir (Tezel Şahin ve Yüksek Usta, 2016: 202).

2.1.2. Kuramsal Tartışma

Bilişsel Kuram:

Bilişsel kuram, cinsiyetleri birbirinden ayırma sürecinin bilişsel gelişimin evrensel prensiplerini izlediğini savunur (Çıtak, 2008). Bu kurama göre bireyin toplumsal cinsiyet rollerini kazanması eril ve dişil bakış açısıyla şekillenir. Çocuğun toplumsal cinsiyet kavramını yaşamsal olarak kazanımı 5-6 yaşlarında gerçekleşse de toplumsal cinsiyet değişken dönemlerde meydana gelmektedir (Ertan, 2002).

Yaşamın ilk 3 yılında birey tamamen çevresindekileri izler ve çevresindekilerin ev içinde gündelik olarak yaptıkları faaliyetlere göre zihninde cinsiyet rolleri için bir şema oluşturur. Mesela evde temizlik ve yemek yapan kişinin anne olduğunu, araba ve elektriksel sistemlerle ilgilenen kişinin baba olduğunu gözlemlemesi çocuğun toplumsal cinsiyet rollerini algılamakta etkili olmaktadır. Yaklaşık olarak 3 yaşına gelen çocuk cinsiyetinin farkına varır ve artık cinsiyetlere göre düzenlenmiş ve uygun görülen oyuncakları tercih eder. Fakat çocuk bu yaş civarında henüz cinsiyetinin kalıcı olduğunu farkında değildir. Çocuk 4-6 yaş aralığına geldiğinde ise artık cinsiyetinin kalıcı olduğunu farkına varır. Bu yaş civarında çocukta toplumsal cinsiyet kalıp yargıları ve bu kalıp yargıların oluşturduğu

davranış şekilleri önem kazanır. Çocuk kendi cinsiyeti ile aynı cinsiyete sahip olan yetişkini taklit etmeye başlar. Sonuç olarak bilişsel kurama göre çocuk, toplumsal cinsiyet kimliğini belirli zaman diliminde öğrenir ve sonraki dönemde öğrendiği kimlik doğru ve kabul gören olduğu için bu kimliği sürdürmektedir (Köseler, 2009).

Bilişsel Davranışçı Kuram:

Bilimsel yöntem, deney ve gözleme dayalı olarak psikoloji alanına ilk kez 20. yüzyılın başlarında, davranışçı kuramla girmiştir. Davranışçı kuram, insanların aslında öz olarak birbirinin aynısı olduğunu, sonradan bireyin çevre etkileriyle şekillendiğini, insana olumlu anlamda yön verildiği takdirde neredeyse mükemmel ve problemsiz olacağı düşüncesini savunmaktadır. Modern anlamda davranışçılığın başlangıcı 19. yy. sonlarına ve Rus fizyolog Ivan Petroviç Pavlov'a (1849-1936) dayanmaktadır. Köpeklerin sindirim sistemi üzerinde çalışan Pavlov'un davranışçı kuram ve bakış açısının ilk büyük kavramı olan klasik koşullanmayı keşfetmesiyle beraber, psikoloji tarihinde ilk kez bir davranışın nasıl meydana geldiğiyle ilgili deneysel bir açıklama yapıldı. Pavlov'un çalışmaları bilimsel bir disiplin olarak davranış biliminin ve davranışçılığın da temellerini oluşturdu (Türkçapar ve Sargın, 2012).

Davranışçılığın ABD'deki öncüsü John Broadus Watson (1878–1958)'dur. Watson fikirlerin dış gerçeklikler tarafından yönlendirildiğini savunuyordu. Pavlovyen klasik koşullanmanın insan öğrenmelerinde geçerli olduğunun kanıtı, Watson'un 1920'deki Albert deneyine dayanır. Watson küçük Albert deneyiyle insanlarda fobik reaksiyonların klasik koşullanmayla açıklanabileceğini deneysel olarak kanıtladı. Ayrıca Watson, insan davranışlarının en çok çevreden etkilendiğini ve davranışları çevrenin şekillendirdiğini savundu (Türkçapar ve Sargın, 2012).

Skinner (1904-1990), davranışçılığı tüm insan psikolojisini açıklayan tümel bir teori halinde sistemleştirmiştir. Skinner "edimsel koşullanma ve pekiştirme" kavramlarıyla, davranışçılığı insan davranışlarını anlama açısından Watson'un klasik koşullanma paradigmasından çok daha kapsamlı ve tüm ilkelere davranışları açıklayabilecek duruma getirmiştir (Türkçapar ve Sargın, 2012).

Benlik Kuramı:

June Loveinger ve Jeanne Block'un ortaya koyduğu bu kuramda, kişinin toplumsal cinsiyet kimliği devamlıdır ve hayat boyu sürmektedir. Birey ilk olarak cinsiyetin öneminden bağımsız, yalnızca diğerleriyle kendisi arasındaki ayrımı yapar. Sonraki süreçte cinsiyet farkının ayırdı gerçekleşir. Bu ayırt etmeden sonra toplumsal baskı bireye kendini hissettirmeye başlar. İşte bu evrede kız ve erkeklerin birbirinden farklı sosyalleşme süreçleri başlamaktadır. Bu süreçten geçen kişi, yakın çevresinde gözlemlediği davranış formlarını ve değer yargılarını sorgulayıp değerlendirir (Ertan, 2002). Özetle birey ilk olarak belirli bir aşamaya kadar kendisini, önemseydiği yetişkinleri ile özdeşleştirilirken, bu yetişkin rol modelleri birey için de bazı elzem işaretleri oluşturmaktadır. Çocuğun toplumsal cinsiyet rol gelişimi, toplumsal çevreden çocuğa yöneltilen ödüllendirmeler ve uygun davranış rolleriyle sağlanmaktadır (Köseler, 2009).

Sosyal Öğrenme Kuramı:

İnsanların birbirinden öğrenmesi durumundan ilk bahseden John Dewey, zihnin ve zihnin oluşumunun sosyal bir süreç olduğunu düşünmüştür. Sosyal öğrenme kavramını ilk kez 1947'de Julian Rotter kullanırken, günümüzde bu kavram akla ilk olarak Albert Bandura'yı getirmektedir (Bayrakçı, 2007). Bandura'ya göre, cinsiyet rolleri de diğer her durum nasıl öğreniliyorsa aynı biçimde öğrenilmektedir. Bu kurama göre öğrenmede pekiştirme ve taklit olarak iki asıl faktör vardır. Söz konusu pekiştirme, çocukların cinsiyetine uygun davranış sergilemesi durumunda verilir; cezalandırma ise çocukların cinsiyetine uygun davranış sergilememesi durumunda verilir (Çıtak, 2008).

Sosyal öğrenme kuramcılarını bireylerin düşünme ve algılama biçimlerinin öğrenmenin önemli bir bölümünü kapsadığını öne sürmektedir. İnsanlar çevrelerini seçtikleri gibi, aynı şekilde çevrelerini etkileyerek değiştirebilirler (Ertan, 2002). Erkekler ve kızlar birbirlerinden farklı biçimlerde davranış sergilemeleri gerektiği yönünde eğitildikleri ve gözlemledikleri kadınların ve erkeklerin farklı davrandıkları için farklı davranışlar geliştirirler (Çıtak, 2008).

Toplumsal yaşamda insanlar çevrelerindeki diğer insanları izleyerek ve gözlemleyerek, onların davranışlarının pekiştirildiğini veya cezalandırıldığını görerek öğrenirler (Ertan, 2002). Ayrıca bu kurama göre gözlem yoluyla öğrenme pekiştirilen davranışın taklidi kadar basit açıklanamaz ve gözlemin bilgilendirme işlevi yok sayılamaz. Sosyal öğrenme kuramcıları kişilerin diğer insanların davranışlarını gözlemleyip birtakım sonuçlar çıkardıklarını öne sürmüşlerdir (Bayrakçı, 2007).

Psikanalitik Kuram:

Kişilik gelişimiyle ilgili ilk kuramcı olması itibariyle, toplumsal cinsiyetin gelişimine dair ilk açıklamalar da Freud'un düşüncelerine dayanmaktadır (Erzeybek, 2015). Psikanalitik kuram Freud'un görüşlerine dayanmaktadır ve toplumsal cinsiyetin gelişimiyle ilgili olarak geliştirilen ilk teoridir (Yağan Güder, 2014).

Frued'a göre bireylerin toplumsal cinsiyet algılarının oluşumunda üç evre vardır. Bu evreler cinsiyetler arasındaki farklılıkların farkında olmadıkları, cinsiyetler arasındaki farklılıkları anlamaya başladıkları ve oedipal evredir. İlk evre olan farklılıkların farkında olmadıkları dönem oral ve anal döneme karşılık gelmektedir. Bu evrede hem kız hem erkek çocukların cinsiyet ve toplumsal cinsiyet deneyimleri aynı biçimdedir. Bunun sebebi, bu evrede çocuğun annesinin memesini kendine ait olduğunu düşünerek kendini annesinden ayrı algılayamamasıdır. İkinci evre olan farklılıkları anlamaya başlama evresinde, çocuk ve ebeveyn arasında çatışma başlar. Çocuklar cinsiyetler arasındaki farklılıkları gözlemleyerek kendi cinsel kimliklerini geliştirmeye başlar. Üçüncü ve son evre olan oedipal dönem ise fallik döneme karşılık gelmektedir. Bu evrede babalarına hissettikleri cinsel istekleri sonucu anneleriyle savaşa giren kız çocukları ve annelerine hissettikleri cinsel istekleri sonucu babalarıyla savaşa giren erkek çocukları yer alır (Menekşe, 2019).

Psikanalitik kurama göre, toplumsal cinsiyete uygun davranışlarda bulunma, bireyin çocukluğundan itibaren kendi cinsiyetinden ebeveyni ile geliştirdiği özdeşim ile ilgilidir. Karşı cinsiyete uygun davranışlarda bulunma ise, karşı cinsiyetten olan ebeveyn ile özdeşim kurmayla ilgilidir. Freud'a göre çocuk özdeşim kurarak cinsiyet algısı geliştirir. Kendi cinsiyetindeki ebeveyniyle kurduğu özdeşim sonucunda onun özelliklerini benimser (Çıtak, 2008).

Sonuç olarak, her ne kadar bu kuramlar toplumsal cinsiyet farklılıklarının kökenini kavramada yol gösterici olsa da tek bir kuramdan yola çıkarak bu farklılıkları açıklamanın mümkün olmadığı gerçeğini de göz ardı etmemek gerekir. Bu kuramlar ve yaklaşımlar cinsiyet farklılıklarını anlatmaya tek başına yeterli değildir. Bunun yerine söz konusu karmaşık yapının sadece bir yönünü açıklamaya yardımcı olabilmektedir. Bu sebepten ötürü bahsi geçen tüm yaklaşımlar göz önünde bulundurularak eklettik bir anlayışla araştırma yapılacaktır.

2.2. İlgili Araştırmalar

2.2.1. Ulusal Araştırmalar

Özkan (2009)'ın gerçekleştirdiği “Okul Öncesi Dönem 5-6 Yaş Çocuklarının Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıpyargılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” isimli çalışmada, 5-6 yaşındaki okul öncesi dönem çocuklarının sahip oldukları cinsiyet kalıpyargılarını birçok değişken açısından incelemesi amaçlamıştır. İstanbul, Balıkesir, Konya ve Diyarbakır'dan 60 çocuğun katılımıyla yürütülen bu çalışmada annenin toplumsal cinsiyet algısı ile çocuğunun toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulgulanmıştır. Sonuç olarak aile ve çocuk arasında toplumsal cinsiyet çerçevesinde önemli bir etkileşim olduğu ortaya konmuştur.

Münire Aydilek Çiftçi'nin (2011) gerçekleştirdiği “Öğretmenlerin ve Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeye Sahip Anne-Babaların Cinsiyet Rollerini Algısının 60-72 Ay Arası Çocukların Oyuncak Tercihleri ve Akran Etkileşimleri ile İlişkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada ebeveynlerin ve öğretmenlerin cinsiyet algıları ile çocukların yaşlıları ile olan etkileşimleri ve oyuncak tercihleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Sonuçlara göre, babaların cinsiyet algısı sosyo-ekonomik düzey değişkeni bağlamında farklılaşmaktadır. Ayrıca sosyo-ekonomik düzey değişkeni bağlamında kız ve erkek çocuklarının etkinlik seçimleri anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Erkekler güç, hız vb. gerektiren etkinlikleri seçerken, kızlar ebeveyn rolünde olmayı ve sosyallik gerektiren etkinlikleri seçmişlerdir. Bu durumlar ebeveynlerin ve öğretmenlerin cinsiyet algılarının çocukların tercihleri ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Aydoğan, Özyürek ve Gültekin Akduman'ın (2015) gerçekleştirdikleri "Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Spora İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi" isimli çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının spora yönelik görüşlerini ve beklentilerini belirlemek amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda çocukların sporun kimler tarafından nasıl ve nerede yapıldığına ilişkin sınırlı görüşe sahip oldukları, sporun daha çok büyükler ve erkekler tarafından yapıldığını düşündükleri, çocukların nasıl spor yapılacağı konusunda çevrelerinden edindikleri deneyimleri yansıttıkları, çocukların bildikleri spor dallarında ilk sıraları basketbol, kayak ve futbolun yer aldığı, yine çocukların yapmak istedikleri spor tercihlerinde futbol ve kayağın ilk sıraları aldığı, bu tercihlerinde cinsiyet faktörünün etkili olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçlarına göre cinsiyet algısı faktörünün çocuklarının spor dallarına yönelik görüşleri ve eğilimleri üzerinde etkileri olabilmektedir. Bu çalışma, okul öncesi dönem çocuklarının en çok ebeveynlerini model alıp yine en çok onlarla zaman geçirdikleri için, ebeveynlerinin algı ve yaklaşımlarından etkilenme durumlarını inceleme isteği uyandırmıştır.

Somer ve Değirmenci'nin (2015) gerçekleştirdikleri "Resimli Çocuk Kitaplarının Toplumsal Cinsiyet Kavramı Açısından İncelenmesi" isimli çalışmada, erken çocukluk eğitimi veren okullardaki çocukların en sevdiği 50 kitabın belirlenip toplumsal cinsiyetçilik bağlamında irdelenmesi amaçlanmıştır. Sonuç olarak ele alınan resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet kavramı bağlamında ataerkil toplum yapısına ait geleneksel cinsiyet yargılarını çocuklara aktardıkları belirlenmiştir. Bu durum çocukların toplumsal cinsiyet algılarını ebeveyn yaklaşımlarından farklı olarak birçok farklı durumun etkileyip yönlendirebileceğini göstermektedir. Ancak ebeveyn görüşlerinin ne yönde etkisi olduğu konusunda merak uyandırmaktadır.

Yücel, Kılıç, Korkmaz ve Göral'ın (2015) gerçekleştirdikleri "Spor Yapan Çocukların Spor Tercihleri ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi" isimli çalışmada spor yapan öğrencilerin spor tercihlerini ve bunu etkileyen faktörleri incelemek amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda ebeveynlerin eğitim ve gelir seviyesinin çocuğun yaptığı spor dalına etki ettiği bulunmuştur. Gelir seviyesi düştükçe sportif aktivite ve spor branşlarındaki tercihler ile yönlendirmelerin de farklılaştığı saptanmıştır. Özellikle futbol, basketbol, halter, güreş gibi ekonomik getirisi yüksek spor branşları daha çok gelir seviyesi

düşük ebeveynlerin çocuklarına önerdikleri spor branşları olurken; voleybol, tenis, yüzmeye, atletizm, jimnastik vb. branşlar gelir ve eğitim seviyesi yüksek ebeveynlerin çocuklarını yönlendirdikleri branşları olmuştur. Bu çalışmanın bulgu ve sonuçları çocukların spora ve spor dallarına yaklaşımında ebeveynlerinin etkisi olabildiğini kanıtlamıştır. Bu araştırma, ebeveynlerin gelir ve eğitim seviyesi dışında kalan cinsiyet algılarının bu duruma nasıl etki ettiğini inceleme isteği uyandırmaktadır.

Yağan Güder ve Güler Yıldız'ın (2016) gerçekleştirdikleri "Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarında Ailenin Rolü" isimli çalışmada, okul öncesi dönem çocuklarının toplumsal cinsiyete yönelik algılarında ailenin rolünü belirlemek amaçlanmıştır. Görüşme ve gözlemlerle yürütülen bu çalışmada çocukların cinsiyet algılarına ailenin etkisini incelerken oyuncak seçimi, demografik özellikler, evdeki iş bölümü ve sosyal rol dağılımı gibi durumlar üzerinde durulmuştur. Sonuçta çocuklar ile annelerin oyuncaklara yönelik tutumları arasında doğrusal bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ebeveynlerin genellikle çocuklarının kendi cinsiyetlerine özgü oyuncaklarla oynamalarını tercih ettikleri saptanmıştır. Evdeki sosyal rol dağılımı açısından, babasının ev işleri ile ilgili sorumluluk aldığını gören çocukların, babası evde sorumluluk almayan çocuklara göre, evdeki iş bölümü ve rol dağılımı konusunda daha az kalıp yargısal oldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla araştırma bulgularına dayanarak çocukların toplumsal cinsiyete yönelik algılarında ailenin çok önemli olduğu görülmektedir. Bu durum konuyu farklı açılardan inceleme isteği uyandırmaktadır. Bu çalışmada sadece anneler ve çocukların görüşleri değerlendirilmiştir. Araştırmacılar sonraki çalışmalarda babaların görüşlerini de değerlendirmeyi önermiştir.

Arabacıoğlu ve Bağçeli Kahraman'ın (2017) gerçekleştirdikleri "Çocukların Cinsiyet Kalıp Yargıları ile Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki" isimli çalışmada okul öncesi dönem çocukların cinsiyet kalıp yargıları ve ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkiselliği belirlemek amaçlanmıştır. 200 çocuk ve ebeveynlerinin dahil olduğu çalışmaya göre çocukların cinsiyet kalıp yargıları ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet algıları arasında bir ilişkisellik bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca çocukların cinsiyet farklılıklarının cinsiyet kalıp yargı gelişimleri bağlamında anlamlı farklılık bulunmamıştır.

Akar ve Aksoy'un (2018) gerçekleştirdikleri "Çocukların Anne Babalarına Yönelik Algılarının Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi" isimli çalışma erken ve orta çocukluk dönemi çocuklarının ebeveynlik modellerine yönelik şemalarının toplumsal cinsiyet bağlamında nasıl oluştuğunu ve bu şemaların gelecekteki ebeveyn rollerinin şekillenmesine nasıl etki edebileceğini saptama amacındadır. Çalışma sonucunda çocukların anne baba rollerine yönelik geleneksel toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde algıya sahip olduklarına ulaşılmıştır. Sonuç doğrultusunda çocukların ebeveyn modelleri ve toplumsal cinsiyet rolleri algılarına farklı yerlerde farklı aile ve çocuklar üzerinde sistematik yeni çalışmalar yapmayı, ebeveynlerin kendilerini algılama şekillerini değerlendiren görüşmeler vb. yapmayı önermişlerdir.

Ata Doğan, Atış Aksoy ve Güney Karaman'ın (2018) "Beş Yaş Çocuklarının Cinsiyet Kalıp Yargı Düzeyleri ve Evdeki Cinsiyet Rollerine İlişkin Görüşleri" isimli çalışmada 5 yaş çocuklarının cinsiyet kalıp yargılarını belirleyerek ev içi cinsiyet rollerine ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırmaya dahil edilen 32 çocuğun 16'sının annesi çalışmakta ve 16'sının annesi çalışmamaktadır. Araştırmanın sonucunda araştırmaya dahil olan 32 çocuktan 27'sinin cinsiyet kalıp yargılarına sahip olduğu bulunmuştur. Ayrıca çocukların sahip oldukları bu kalıp yargıların evdeki toplumsal cinsiyet algısıyla ve rolleriyle ilişkili olduğu saptanmıştır.

Karabekmez, Yıldırım, Özyılmaz Akamca, Ellez ve Üner'in (2018) gerçekleştirdikleri "Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Mesleklere Yönelik Toplumsal Cinsiyet Algılarının İncelenmesi" isimli çalışmada çocukların mesleklere yönelik toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada çocukların görüşleri değerlendirilmiştir. Çalışmacılar buna alternatif bir öneri olarak anne ve babaların/ çocuğun bakımından sorumlu kişilerin görüşleri de değerlendirilebilir olduğunu dile getirmişlerdir.

Bağçeli Kahraman ve Özdemir'in (2019) gerçekleştirdikleri "Resimli Çocuk Kitaplarının Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından İncelenmesi" isimli çalışmada resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç için 100 kitaptaki karakterleri olumlu-olumsuz kişilik özellikleri, cinsiyetleri, karakterlere göre aksesuarlar, giysi renkleri gibi açılardan incelemişlerdir. Bulgulara göre resimli çocuk kitaplarının metin ve resimlerinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına rastlandığı

görülmektedir. Kitaplardaki kadınların sanatsal faaliyetlere ilgi duyarken arabalara duymaması, kadınların genellikle uzun saçlı ve erkeklerin kısa saçlı olması, kadınların daha çok aksesuar takması, mutfak önlüğünün kadında olması, ev işinde kadınların rol alması gibi durumlar sebebiyle bu kitaplar çocukların cinsiyete yönelik algılarına ataerkil yapıya uygun geleneksel yaklaşımla etki etmektedir. Çalışmanın bulgularına dayanarak özellikle anne babaların resimli çocuk kitaplarının seçimi konusunda bilgilendirilmesi önerilmiştir. Toplumsal cinsiyet rollerine yaklaşımları belirlemek için gözlem ve görüşmelerle daha detaylı sonuçlar elde edilmesi önerilmiştir. Bunlardan yola çıkarak ebeveynlerin çocukların cinsiyet algısına etkisinin kitap seçimi ile de olabildiği sonucuna ulaşılabilir. Bu çalışma, ebeveynlerin etkisinin kitap seçimi dışında hangi faktörlerden ve ne yönde olduğunu belirleme isteği uyandırmaktadır.

Menekşe'nin (2019) gerçekleştirdiği “3-6 Yaş Arası Okul Öncesi Çocukların Oyuncak Tercihleri ve Cinsiyet Kalıp Yargıları İle Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli çalışmada, 3-6 yaş çocukların cinsiyete yönelik kalıp yargı oluşturmaları üzerinde ailesindeki toplumsal cinsiyet algısının rolünü belirlemek amaçlanmıştır. 100 çocuk ve bu çocukların ebeveynleriyle yürütülen bu araştırmanın bulgularına göre, anne ve babaların toplumsal cinsiyet algılarının çocukların cinsiyet kalıp yargıları üzerinde etkili olduğu, çocukların tercihlerinin ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algılarına göre farklılaştığı ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın bu sonuçlarına dayanarak ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algılarının çocukların çeşitli seçim ve eğilimlerinde etkisinin olabileceği görülmektedir. Bu durum çocukların spor dallarına yönelik algılarına dair bir etkinin varlığını araştırma isteği uyandırmaktadır.

Murat Yüksel'in (2019) gerçekleştirdiği “Ailenin Spora Katılımı ile Çocuklarının Elit Spora Yönelmesi Arasındaki İlişki” isimli çalışmada spor yapan ile yapmayan ebeveynlerin, çocuklarının elit sporlara yönelmesi karşısında sergiledikleri tutumu ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bulgular değerlendirildiğinde çocukların elit anlamda spora yönelimleri ile ebeveyninin spor yapma durumu arasında yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu ortaya konmuştur. Sonuçta, spor yapan ebeveynler spor yapmayan ebeveynlere göre çocuklarını elit düzey spora yönelimlerini desteklemekte ve spora daha çok yönlendirmektedir.

Zelyurt (2018)'un gerçekleştirdiği “Çocuğun Toplumsal Cinsiyet Gelişimi Üzerinde Ailenin Etkisinin İncelenmesi” isimli çalışmada, ebeveynlerin çocuk üzerindeki etkisini toplumsal cinsiyet bağlamında incelemeyi amaçlamıştır. 100 aile, 54 çocuk ve 10 oyuncakçının katılımıyla yürütülen bu araştırmada, çocukların seçimlerinin çoğunlukla cinsiyetçi olduğu bulgulanmıştır. Buna benzer şekilde ailelerin de çocuklar için cinsiyetçi seçimlerde buldukları belirlenmiştir. Dolayısıyla, aileler ile çocuklar arasında toplumsal cinsiyet kapsamında ilişki kurulabildiği sonucuna ulaşılmıştır.

Dalkılıç (2019)'ın gerçekleştirdiği “Farklı Yaş Gruplarında Toplumsal Cinsiyet Rollerini Algısının Yansıması: Denizli Örneği” isimli çalışmada, çocukların toplumsal cinsiyete yönelik durumlarını ve aile yapısının çocuk algısında farklılık yaratma durumunu araştırmayı amaçlamıştır. Okul öncesi dönemden üniversite çağına uzanan farklı yaş gruplarındaki bireylerin katılımıyla yürütülen bu çalışmada, okul öncesi dönemdeki kız çocukların erkek çocuklara göre daha az kalıp yargısal olduğu belirlenmiştir. Ayrıca sorumluluk dağılımının modern bakış açısıyla paylaşıldığı bir ev içinde büyüyen çocukların daha az kalıp yargısal oldukları ortaya konmuştur. Dolayısıyla çocuklar ve aileleri arasında, çocuğun yaşı fark etmeksizin, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından etkileşim olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Söylemez (2019)'in gerçekleştirdiği “Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarının Resimlerle İncelenmesi” isimli çalışmada, aile içindeki atmosferin birçok değişken bağlamında çocukların çizdiği resimler yoluyla irdelenmesi saptanmıştır. Manisa il merkezinde okul öncesi öğrenimi gören 6 yaşındaki 60 çocuğun katılımıyla yürütülen bu araştırmada, çocukların çizdiği resimlerin çoğunlukla kalıp yargısal izler taşıdığı belirlenmiştir. Ayrıca, çocuk resimlerinden yola çıkılarak aile içindeki iş bölümü ve rol dağılımı gibi durumların cinsiyetçi şekilde oluşturulduğu saptanmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, ailenin toplumsal cinsiyet kalıp yargısalılık durumlarının çocuklara yansıdığı ortaya konmuştur.

2.2.1. Uluslararası Araştırmalar

Fagot ve Leinbach (1995)'in gerçekleştirdiği “Gender Knowledge in Egalitarian and Traditional Families” isimli çalışmada, ebeveyn tutumlarının çocuk üzerindeki etkisini belirlemek amaçlanmıştır. 69 aile ile çocuklarının katıldığı ve boylamsal olarak yürütülen bu çalışma, eşitlikçi ailede büyüyen çocuklar cinsiyetçi ailede büyüyen çocuklara kıyasla cinsiyet etiketlerini daha geç benimsediğini bulgulamıştır. Sonuç olarak ebeveynlerin tutum ve davranışları arasındaki farklılığın çocuklara yansıdığını ortaya koymuştur.

Harriet Tetenbaum ve Campbell Leaper'in (2002) gerçekleştirdikleri “Are Parents' Gender Schemas Related to Their Children's Gender-Related Cognitions? A Meta-Analysis” isimli çalışmada çocukların cinsiyet şemaları ile ebeveynlerinin cinsiyet algıları arasındaki ilişkiyi inceleyen 43 makalenin meta-analizleri yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ebeveyn cinsiyet algıları ile çocukların cinsiyet şemaları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmaktadır. Ayrıca sonuçlar, ebeveynlerin sahip oldukları algıların çocuklarının düşüncelerinin gelişimi üzerinde olası bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Baxter Jones ve Maffulli'nin (2003) gerçekleştirdikleri “Parental Influence on Sport Participation in Elite Young Athletes” isimli çalışmada genç tenisçilerin, futbolcuların, yüzücülerin ve jimnastikçilerin ilgilendikleri bu spor dallarıyla nasıl tanıştığını ve bu spor dallarına katılmada nasıl teşvik edildiğini belirlemeyi amaçlamaktadır. 8-17 yaşlarında 282 elit genç sporcu ve aileleriyle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmada söz konusu olan bu dört farklı spor dalından yüzücülerin ebeveynlerinin çocuklarını yüzmeye tanıştırması %70 oranla daha olasıyken, %42 oranla jimnastikçilerin ebeveynleri çocuklarını bu sporla tanıştırmada en az orana sahiptir. Futbolcuların yaklaşık yarısı (%47) kendi ilgi ve istekleri doğrultusunda bu spora yönelmiştir. Tenisle tanışmada ise sporcuların öz motivasyonları ile katılmaları %27 iken ebeveynlerinin aracılığıyla tanışmaları %57'dir. Sonuç olarak araştırmaya katılan sporcuların dörtte biri özerk olarak spor dallarına başlamaya karar vermiştir. Araştırma sonucunda genç sporcuların spora katılımı, önemli oranda ebeveynlerine bağlıdır ve ebeveynler bu noktada önemli bir rol oynamaktadır.

Nancy Freeman'ın (2007) gerçekleştirdiği "Preschoolers' Perceptions Of Gender Appropriate Toys And Their Parents' Beliefs About Genderized Behaviors: Miscommunication, Mixed Messages, Or Hidden Truths?" isimli çalışma ebeveynlerin oyuncak seçimlerine yönelik cinsiyet bağlamında tepkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Anket sonuçları, birçok ebeveynin yaygın toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını kabul etmemesine rağmen, çocuklarının toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına göre oyuncak seçimlerini onaylamalarıyla bu kalıp yargıları uygulayacağı öngörüsünü ortaya koymuştur.

Marks, Lam ve McHale (2009)'nin gerçekleştirdiği "Family Patterns of Gender Role Attitudes" isimli çalışmada, ailelerin toplumsal cinsiyete yönelik kalıp yargı durumlarını ve bu kalıp yargıların aile içinde nasıl etkileri olduğu belirlemeyi amaçlanmıştır. 358 aile ve çocuklarının katılımıyla yürütülen bu çalışmada, aile içinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ebeveyn ve çocuk arasında etkileşimli olduğu ortaya konmuştur.

Cheung ve Chow (2010)'un gerçekleştirdiği "Parental Mediator Role in Children's Physical Activity Participation" çalışmada, spora yaklaşım ve tutum bağlamında ebeveyn ve çocuk etkileşimini belirlemek amaçlanmıştır. 872 çocuğun katıldığı bu araştırmada çocukların çocukların spora yaklaşımı üzerinde ebeveynlerinin hem dolaylı hem doğrudan etkisi olduğu bulunmuştur.

Carlson ve Knoester (2011)'in gerçekleştirdiği "Family Structure and The Intergenerational Transmission of Gender Ideology" isimli çalışmada, ebeveynlerin tek/üvey/ çift olma durumlarına göre cinsiyet algılarının çocuklarına etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, ebeveynlerin cinsiyet tutumlarının çocukların cinsiyet algılarına ve tutumlarına güçlü biçimde etki ettiği ortaya konmuştur.

Gershgoren, Tenenbaum, Gershgoren ve Eklund (2011)'un gerçekleştirdiği "The Effect of Parental Feedback on Young Athletes' Perceived Motivational Climate, Goal Involvement, Goal Orientation, and Performance" isimli çalışmada, çocukların sportif aktiviteleri üzerinde ebeveyn geribildiriminin etkisini incelemek amaçlanmıştır. Deneysel olarak yürütülen bu araştırma, tek bir ebeveyn geri bildiriminin dahi çocukların sportif aktivitelere katılımını ve yaklaşımını etkilediği bulgusuna ulaşmıştır. Çalışma sonucunda,

ebeveyn ile çocuğu arasında spora yönelik olumlu tutumlar geliştirme açısından önemli bir etkileşim olduğu belirlenmiştir.

Hurtel ve Lacassagne'nin (2011) gerçekleştirdikleri "Parents' Perceptions of Their Involvement in Their Child's Sport Activity" isimli çalışma ebeveynlerin çocuklarının spora katılımlarını algılama biçimlerini incelemeyi ve bu algıları çocuğun spora katılım aşamasına göre karşılaştırmayı amaçlamaktadır. Araştırma sonuçlarına göre; rekabetçi olmadan spor yapan çocuklar, spora katılımlarına ilişkin ebeveynlerinin olumsuz ifadelerde bulduklarını ve sporu boş zaman faaliyeti olarak algıladıklarını dile getirmektedir. Buna karşın rekabetçi bir şekilde spor yapan çocukların ebeveynleri, çocuklarını desteklediğini düşünmektedir. Sonuç olarak ebeveynlerin spora yönelik algıları çocuklarının spora yönelim tarzlarını etkilemektedir.

Balish, Deaner, Rainham ve Blancharm'ın (2016) gerçekleştirdikleri "Sex Differences in Sport Remain When Accounting for Countries' Gender Inequality" isimli çalışmada spora yaklaşımda cinsiyet farklılıklarının etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, sportif aktiviteleri izlemede ve spor aktivitelerine katılımda cinsiyet farklılıklarının devam ettiği ortaya çıkmıştır. Bireyler spora yönelik seyretme, aktif gerçekleştirme, algılama gibi durumlarda cinsiyet farklılıklarından etkilenerek seçim ve davranış göstermektedir.

Stearns, Rhodes, Ball, Boule, Veugelers, Cutumisu ve Spence (2016)'in gerçekleştirdiği "A Cross-Sectional Study of The Relationship Between Parents' and Children's Physical Activity" isimli çalışmada, ebeveynlerin hareketlilik seviyeleri ile çocuklarının hareketlilik seviyelerini ve bu seviyeler arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. 612 çocuk ve anneleriyle yürütölen bu araştırma sonucunda, ebeveynin hareketlilik seviyesi arttıkça çocuğun da harekete yaklaşımı ve hareketlilik seviyesinde olumlu yönde gelişme görölmüştür. Yani bu araştırma, ebeveyn ile çocuklar arasında spora yaklaşım ve katılım açısından pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu ortaya konmuştur.

Garriguet, Colley ve Bushnik (2017)'in gerçekleştirdiği "Parent-Child Association in Physical Activity and Sedentary Behaviour" isimli çalışmada, ebeveynlerin çocuklarının fiziksel aktiviteye yaklaşım ve katılımını etkilediği varsayımından yola çıkılarak ebeveyn

çocuk ilişkisi incelenmiştir. 1328 ebeveyn çocuk çiftinin katılımıyla yürütülen bu çalışmada, tüm ebeveyn çocuk ikilileri arasında fiziksel aktiviteye katılım ve yaklaşım açısından ilişki saptanmıştır. Ayrıca ebeveyn yaklaşımının iyi yönde gelişmesi sonucunda çocuk yaklaşımının da geliştiği belirlenmiştir. Sonuç olarak bu araştırma, ebeveyn rol modellemesinin çocukların spora yaklaşımı ile fiziksel aktivitesine etki ettiğini ortaya koymuştur.

Schoeppe, Vandelanotte, Bere, Lien, Verloigne, Kovacs, Manios, Bjelland, Vik ve Lippevelde (2017)'nin gerçekleştirdiği "The Influence of Parental Modelling on Children's Physical Activity and Screen Time: Does It Differ By Gender?" isimli çalışmada, ebeveyn ve çocuğun fiziksel aktivitesi ve sportif aktivitelere yaklaşımını farklı değişkenler bağlamında araştırmak amaçlanmıştır. 3300 çocuk ve 2933 ebeveynin katılımıyla yürütülen bu çalışmada, annelerin spora katılımının artması ve yaklaşımının gelişmesi durumunda çocukların da daha yüksek katılım sergilediği ve yaklaşımının iyi yönde geliştiği sonucuna ulaşılmıştır. Sonuç olarak bu araştırma, annenin spora katılmasının çocuklarda spor yönelik olumlu tutumlar geliştirdiğini ortaya koymuştur.

Heinze, Heinze, Davis, Butchart, Singer ve Clark'ın (2017) gerçekleştirdikleri "Gender Role Beliefs and Parents' Support for Athletic Participation" isimli çalışmada ebeveynlerin cinsiyet rolü algıları, sporun faydaları/ maddi değerine ilişkin inançları ve çocuklarının ilgilendiği spor dalları arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçları, anne babaların hem finansal hem de ideolojik anlamda oğullarının spora/ spor dallarına katılımını kızlarına göre daha fazla önemsedini ortaya koymuştur. Anne babaların cinsiyet rolü algıları, kızlarının spora/spor dallarına katılımıyla ilgili düşüncelerinde önemli rol oynamaktadır.

Qunito Romani'nin (2020) gerçekleştirdiği "Parental Behaviour and Children's Sports Participation: Evidence From a Danish Longitudinal School Study" isimli çalışmada ebeveyn rol model olma durumlarının veya ebeveyn katılımının çocukların spora katılımına etkisini belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, ebeveynlerin sportif anlamda rol model olma durumları ve sportif aktivitelere katılım sağlamaları çocuklarının spora/ spor dallarına eğilimini ve katılımını arttırmaktadır. Bu doğrultuda ebeveynlerin rol model olma durumlarının ve katılımlarının, çocukların spora katılımına etkisinin olduğu belirlenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde, araştırma modeli, çalışma grubu, veri toplamada kullanılan araçlar, veri toplama süreci, toplanan verilerin analizi ve yorumu ile ilgili kullanılan yöntem ve teknikler hakkında bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel yöntemlerden olgu bilim modeli kullanılmıştır. Olgu bilim modelinin amacı, genellikle yapılan uygulamaları açığa çıkarmak ve katılımcıların oluşturdukları anlamları tanımlamak ve açıklamaktır (Baker vd., 1992). Bu araştırma katılımcıların cinsiyet kavramıyla ilgili algılarını açıklamayı amaçlamaktadır. Olgu bilim deseni, katılımcıların bir olgu/ kavramla ilgili deneyimlerinin/ algılarının ortak anlamını açıklamayı amaçladığı için bu araştırma için en uygun model olduğuna karar verilmiştir. Çalışmanın amacı, ebeveynlerin görüşlerini ve çocukların spora yaklaşımlarını toplumsal cinsiyet bağlamında incelemek olduğu için bu model uygun görülmektedir.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme tekniklerinden ölçüt örnekleme tekniği kullanılmıştır. Ölçüt örneklemede belirli niteliklere sahip bireyler, olaylar veya durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda çalışma grubu için belirlenen kriterlere sahip olanlar örnekleme dahil edilirler (Büyüköztürk vd., 2018). Çocukların 5 yaşında olmaları ve okul öncesi eğitim almakta olmaları ölçüt olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin belirli yaş grubunda olması açısından 5 yaşında olma şartı aranırken, günlük aktivite ve öğrenim görme ortaklığını sağlamak için okul öncesi eğitim almakta olmaları ölçüt olarak alınmıştır. Bu ölçütleri sağlayan 25 çocuk örnekleme dahil edilmiştir. Ebeveynlerin ise çalışmaya katılan çocuklardan birinin annesi olmaları ölçüt olarak kabul edilmiştir.

3.2.1. Annelerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan annelerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1.

Annelerin Demografik Özellikleri

Değişkenler	1	2	3	4	Toplam
	n	n	N	N	n
Yaş	5	14	6	0	25
Eğitim Durumu	5	1	8	11	25
Spor Yapma Durumu	3	17	5		25

Yaş değişkeni; 1: 21-30, 2: 31-40, 3: 41-50, 4: 51 ve üstü.

Eğitim durumu değişkeni; 1: İlkokul, 2: Ortaokul, 3: Lise, 4: Lisans.

Spor yapma durumu değişkeni; 1: Aktif spor yapıyorum, 2: Hiç spor yapmadım, 3: Geçmişte spor yapmıştım.

Tablo 1 dikkate alındığında, 31-40 yaş aralığında 14 anne, 21-30 yaş aralığında 6 anne ve 42-50 yaş aralığında 5 anne bulunduğu görülmektedir. Annelerin çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğu görülmekle birlikte çalışmaya 41-50 yaş aralığında ve 21-30 yaş aralığında yaklaşık aynı sayıda anne katıldığı görülmektedir. Buna karşın, katılımcı anneler arasında 51 ve üstü yaşta hiç anne bulunmamaktadır.

Tablo 1’de görüldüğü gibi, annelerin 17’si hiç spor yapmadığını, 5’i geçmişte spor yaptığını ve 3’ü aktif olarak spor yaptığını belirtmiştir. Buradan anlaşılacağı üzere, çalışmaya katılan annelerin çoğunluğu hiç spor yapmadığını belirtmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, çalışmaya katılan 11 annenin lisans, 8 annenin lise, 5 annenin ilkokul ve 1 annenin ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Bu durum göz önünde bulundurularak, katılımcı annelerinin çoğunluğunun lisans mezunu olduğu ortaya konmaktadır.

Tablo 1 aracılığıyla ifade edilen bulgular, araştırmaya katılan annelerin yaş değişkeni açısından çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğunu, spor yapma durumu değişkeni açısından çoğunluğunun hiç spor yapmadığını ve eğitim durumu değişkeni açısından çoğunluğunun lisans mezunu olduğunu göstermektedir.

3.2.2. Çocukların Demografik Özellikleri

Tablo 2.

Çocukların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	n
Kız	12
Erkek	13
Toplam	25

Tablo 5’te görüldüğü gibi, çalışmaya katılan 25 çocuk, 13 erkek ve 12 kız çocuktan oluşmaktadır. Bu dağılım dikkate alındığında, çalışmaya katılan çocukların kız ve erkek olma oranlarının oldukça yakın olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada iki adet veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar, araştırmacı tarafından hazırlanan Çocuk Görüşme Formu ve Ebeveyn Görüşme Formu ’dur. Bu formlar yarı yapılandırılmıştır. Bu formların amacına uygunluğu, anlaşılabilirliği ve uygulanabilirliğinin kontrol edilmesi için uzman görüşlerine sunulmuştur. Uzman dönütlerinin ardından her iki form için gerekli düzeltmeler olması halinde formlar geliştirilip son halini almış ve araştırmada kullanılmıştır.

3.3.1. Çocuk Görüşme Formu

Çocuk Görüşme Formu ’nu çocuğa yöneltmeden önce “Spor deyince aklına neler geliyor?, Hangi spor dallarını biliyorsun?, En çok hangi spor dalını seviyorsun, açıklar mısın?, Tanıdığın sporcu var mı? Varsa ismini açıklar mısın?, Sen spor yapıyor musun? Yapıyorsan hangi sporu yapıyorsun, açıklar mısın?” sorularıyla çocuğun forma ön hazırlığı sağlanmıştır. Görüşme, sınıf dışında ve çocuğun kendini rahat ifade edebileceği bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Çocuk Görüşme Formu’na Ek-3’te yer verilmiştir.

3.3.2. Ebeveyn Görüşme Formu

Araştırmada kullanılacak olan Ebeveyn Görüşme Formu araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Form, ebeveynleri araştırmayla ilgili bilgilendiren giriş metniyle başlayarak, ebeveynlerin forma ne amaçla ve ne sebeple dahil edildiklerini derinlemesine anlayıp özgür iradeleriyle katılımlarını sağlamak amaçlamıştır. Ebeveynlerin yaşı, spor yapma durumu ve eğitim durumlarıyla ilgili bilgilerini gösteren demografik bilgiler bölümüne araştırma sorusuna farklı açılardan bakmayı sağlamak amacıyla yer verilmiştir. Son olarak araştırmayı amacına ulaştıracak form sorularına yer verilmiştir. 1-3. sorular bireyin günlük hayatına yönelik cinsiyet algılarını belirlemeye, 4-8. sorular spor dalları ve çocuklara yönelik cinsiyet algılarını belirlemeye yöneliktir. Ebeveyn Görüşme Formu'na Ek-4'te yer verilmiştir.

3.4. Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecine ebeveyn görüşmeleri aşaması ile başlanmıştır. Öncelikle gönüllü onam formları ailelere ulaştırılmış ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan anneler ile çocuklarının okul çıkış saatinde görüşmeler planlanmıştır. Annelerin görüşleri Ebeveyn Görüşme Formu aracılığıyla toplanmış ve veri kaybını önlemek amacıyla ses kaydına alınmıştır. Yaklaşık 5 dakikalık görüşmeler halinde yürütülen bu süreç 15 gün içinde tamamlanmıştır.

Veri toplama sürecinin ikinci aşamasını çocuk görüşmeleri oluşturmaktadır. Ebeveynlerinden onam alınan ve anneleriyle görüşme yapılmış olan çocuklarla okul çıkış saatlerinde bireysel görüşmeler planlanmıştır. Çocukların görüşleri Çocuk Görüşme Formu aracılığıyla toplanmıştır. Çocuklarla görüşmeye başlarken hazırlık soruları kullanılarak etkinliğe hazır olmaları sağlanmıştır. Ardından çocuklara spor dallarına ait toplar gösterilmiş ve bu topların hangi spor dalına ait olduğu sorulmuştur. Ardından, çocuklara bu spor dallarının yalnızca kadın/ yalnızca erkek/ hem kadın hem erkek seçeneklerinin hangisi tarafından gerçekleştirildiği sorulmuştur. Son olarak, çocuklar top görselini cevaplarına uygun cinsiyet figürünün altına yapıştırıcı yardımıyla yerleştirmiştir. Yaklaşık 10 dakikalık görüşmeler halinde yürütülen bu süreç bir hafta içinde tamamlanmıştır.

Veri toplama süreci, anne ve çocukların verdikleri cevapları bilgisayar ortamında düzenleme ile tamamlanmıştır. Cevaplar uygun şekilde Word dosyasına aktarıldıktan sonra ses kayıtları silinmiştir ve analiz aşamasına geçilmiştir.

3.5. Veri Analizi

Araştırmada görüşmelerden elde edilen veriler analiz edilirken içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi tekniğinde amaç, verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Ayrıca verileri tanımlama ve verilerin içinde gizli kalabilecek gerçekleri ortaya çıkarma diğer amaçlardır. Bu analiz tekniğiyle, benzerlik gösteren veriler belirli kodlar ve temalar içinde birleştirip düzenleyerek yorumlanır (Karataş, 2015: 74-75). Analiz için verilerin kodlanması, temaların bulunması, verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması, bulguların yorumlanması aşamaları izlenmiştir. Veriler analiz edilirken önce ses kaydı ile alınan görüşmeler yazıya aktarılmış ve okunmuştur. İkinci analizcinin verilerden yola çıkarak oluşturduğu kod ve temalar incelenmiş, daha önce oluşturulan kod ve temalarla karşılaştırılmıştır. Son olarak araştırmacının tekrar analizi ile kod ve temalar ile alt temalar oluşturulmuştur. Katılımcı annelerin (A1, A1...) ve çocukların (Ç1, Ç2...) kodlarının ve frekansların yer aldığı tablolar oluşturulmuştur.

İçerik analizi kullanılan bu çalışmada verilerin incelenmesi, verilerin kategorilere ayrılması verilerin kategorilerinin tablolaştırılması ve elde edilen bulguların yorumlanması adımları izlenmiştir. Çocuklara ait bulguların çeşitli yönlerden yorumlanması ve açıklanması için hazırlanan tablolar oluşturulurken çocukların ifadelerinde toplumsal cinsiyet bağlamında kalıp yargısal izler saptamaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda ifadelerinden yola çıkılarak çocuklar güçlü kalıp yargısal olan, sınırlı kalıp yargısal olan ve kalıp yargısal olmayan olarak incelenmiştir. Araştırmacı bu incelenme ve kategorileştirmesinde Wilson (1996)'ın ortaya koyduğu sınıflandırmadan esinlenmiştir. Bu sınıflandırma esinlenen kavramlar şöyle açıklanabilir:

Güçlü kalıp yargısal olma; toplumsal cinsiyete yönelik cinsiyetçi ve/veya geleneksel bir görüş ve algıya sahip olma olarak açıklanabilir. Örneğin güç gerektiren ev işlerini kadınlar yapamaz ya da erkek çocuklar bale yapmamalıdır.

Sınırlı kalıp yargısal olma; toplumsal cinsiyete yönelik cinsiyetçi ve/veya geleneksel bir görüş ve algıya sahip olmakla beraber bu algı ve tutuma kişinin kendi yorumunu ve sınırlarını katması olarak açıklanabilir. Örneğin eğer bir kadının yeterli fiziksel gücü varsa bowling oynayabilir ya da erkek çocukları evcilik oynarken ancak baba rolünü oynayabilirler.

Kalıp yargısal olmama; toplumsal cinsiyete yönelik eşitlikçi ve/veya modern bir görüş ve algıya sahip olma olarak açıklanabilir. Örneğin erkekler de kadınlar da her spor dalıyla ilgilenebilirler ya da kız çocuk da erkek çocuk da oyunlarda istedikleri her rolü oynayabilir.

3.6. Araştırmanın İç Geçerliliği

Araştırmanın iç geçerliğini sağlayabilmek için önlemler gerçekleştirilmiştir. Bu önlemler, ilgili alanda uzman görüşü alma, ikinci bir analizciden veri analizi sağlama ve pilot uygulama yapmadır.

Uzman Görüşü: Araştırmada veri toplamak için araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formlarına son biçimi verilmeden önce ilgili alanda uzmanların görüşleri alınmıştır. Araştırma kapsamında, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı çeşitli anaokullarında ve ilkokul bünyesindeki anasınıflarında görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenleri ile çeşitli okullarda görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinden görüş alınmıştır. Ayrıca araştırma kapsamında, çeşitli üniversitelerde görev yapmakta olan 8 öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Bu uzmanlardan ikisi çocuk gelişimi, ikisi okul öncesi eğitimi ve dördü spor bilimleri alanında uzman kişilerdir. Görüşüne başvurulmuş her bir uzmanın uzmanlık alanları doğrultusunda araştırmayı değerlendirmeleri sağlanmıştır. Uzmanların hepsi ile online ortamda görüşülmüş ve dönütleri alınmıştır. Son olarak ilgili alan uzmanlarının belirttikleri görüşler arasındaki tutarlılık değerlendirilerek araştırmada kullanılan görüşme formlarına son şekli verilmiştir. İki alan uzmanı formların son halini tekrar incelemiştir.

İkinci Analizci: Veri analizi aşamasında bir uzmanın da verileri analiz etmesi sağlanmıştır. Araştırmacı tarafından bir kez analiz edilen veriler, uzman tarafından da analiz

edilerek her iki analiz sonucunda elde edilen kod ve temalar karşılaştırılarak incelenmiştir. Araştırmacının verileri tekrar analiz ederek bu kod ve temalar ile karşılaştırması sonucunda kod ve temalar son halini almıştır.

Pilot Uygulama: Araştırmacı tarafından hazırlanan görüşme formları çalışmanın asıl katılımcılarına uygulanmadan önce pilot uygulama yapılmış, formlarda yer alan soruların anlaşılır olup olmadığı ve araştırma grubuna uygun olup olmadığı ile ilgili bilgilere ulaşılmıştır. Pilot uygulama için çalışmaya katılan grubun dışında olmak üzere farklı okuldan belirlenen 2 çocuk anneleriyle pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmanın amacına ulaşmaya yönelik olarak kullanılan veri toplama araçları aracılığıyla ulaşılan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının İncelenmesine İlişkin Bulgular

Çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal olma durumları ana teması, bu temaya ait alt temalar ve kategoriler ile katılımcı sayısı ve kodları Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3.

Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları Ana Teması, Alt Temalar, Kategoriler, Katılımcı Sayıları ve Kodları

ANA TEMA	ALT TEMA	KATEGORİLER	n	KODLAR
KALIP YARGISAL OLMA DURUMLARI	GÜÇLÜ KALIP YARGISAL OLMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 1 Görsel	1	Ç21
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 2 Görsel	11	Ç1, Ç2, Ç6, Ç8, Ç10, Ç11, Ç15, Ç17, Ç19, Ç20, Ç24
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 3 Görsel	4	Ç4, Ç7, Ç9, Ç16,
	SINIRLI KALIP YARGISAL OLMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 4 Görsel	4	Ç5, Ç13, Ç22, Ç23
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 5 Görsel	2	Ç12, Ç25
	KALIP YARGISAL OLMAMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 6 Görsel	3	Ç3, Ç14, Ç18,

Çocukların spor dallarına yönelik yaklaşımlarında, çocukların Çocuk Görüşme Formu'na verdikleri cevaplardan elde edilen veriler 1 ana tema (kalıp yargısal olma durumları) altında incelenmiştir. Bu ana temanın oluşturulmasının ardından güçlü kalıp yargısal olma, sınırlı kalıp yargısal olma ve kalıp yargısal olmama olmak üzere toplam 3 alt

temaya ayrılmıştır. Daha sonra bu alt temalar, çocukların görüşme formundaki sorulara verdikleri cevaplar aracılığıyla ‘kadın ve erkek’ seçeneğiyle yaptıkları eşleştirme sayısına göre kategorilere ayrılmıştır. Bu kategoriler, ‘kadın ve erkek’ seçeneğiyle bir, iki veya üç spor dalı eşleştirmesi yapan çocukları güçlü kalıp yargısal olma alt temasının, ‘kadın ve erkek’ seçeneğiyle dört veya beş spor dalı eşleştirmesi yapan çocukları sınırlı kalıp yargısal olma alt temasının, ‘kadın ve erkek’ seçeneğiyle altı spor dalı eşleştirmesi yapan çocukları kalıp yargısal olmama alt temasının kapsamında olacak şekilde belirlenmiştir.

Kalıp yargısal olma durumları ana temasının ‘güçlü kalıp yargısal’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 1 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç21: “*Alışveriş merkezinde gördüm, kızlar da erkekler de bowling oynuyordu.*”

Kalıp yargısal olma durumları temasının ‘güçlü kalıp yargısal’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 2 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç19: “*Basketbolu çizgi filmde gördüm, kadın da oynuyordu erkek de.*”

Kalıp yargısal olma durumları temasının ‘güçlü kalıp yargısal’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 3 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç9: “*Ben babamla voleybol oynuyorum, o yüzden kadın da erkek de oynar. Golfü bir kitapta görmüştüm.*”

Ç16: “*Futbolu bazen kız da oynuyor erkek de.*”

Kalıp yargısal olma durumları temasının ‘sınırlı kalıp yargısal’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 4 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç22: “*Televizyonda görmüştüm, kadınlar da basketbol oynuyordu.*”

Kalıp yargısal olma durumları temasının ‘sınırlı kalıp yargısal’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 5 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç25: “*Çünkü benim basketbol kursumda kızlar da var. GTA 5’te görmüştüm, küçük bir deliğe atıyorlardı.*”

Kalıp yargısal olma durumları temasının ‘kalıp yargısal olmayan’ alt temasına ait ‘kadın ve erkek seçeneğine 6 görsel’ kategorisindeki çocukların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ç3: *“Benim babam bowling oynar, o yüzden erkekler de oynar. Ama kadınlar da eğer güçlülerse oynarlar.”*

Ç14: *“Evde bowling topumuz var, annemle babamla oynuyoruz. Rafadan tayfada görmüştüm tenisi, erkekler oynuyordu. Ama bence kadınlar da oynar. Denizde görmüştüm voleybolu.”*

Çocukların spor dalları ile cinsiyetler arasında yaptıkları eşleştirmeler doğrultusunda oluşturulan Tablo 3 incelendiğinde güçlü kalıp yargısal olma alt temasında 16 çocuk, sınırlı kalıp yargısal olma alt temasında 6 çocuk, kalıp yargısal olmama alt temasında ise 3 çocuk yer almaktadır. Bu veriler dikkate alındığında, çocukların en yüksek oranda güçlü kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Güçlü kalıp yargısal olan çocukların örnek cevapları ele alındığında bowlingi alışveriş merkezinde hem kadın hem erkeğin oynadığını gören bir çocuğun olduğu, basketbolu bir çizgi filmde hem kadın hem erkeğin oynadığını gören bir çocuğun olduğu, futbolu bazen hem kadın hem erkeğin oynadığını söyleyen bir çocuğun olduğu, voleybolu babasıyla oynadığı için hem kadın hem erkeğin oynadığını söyleyen bir çocuğun olduğu, golfü kitapta hem kadın hem erkeğin oynadığını gören bir çocuğun olduğu görülmektedir. Sınırlı kalıp yargısal olan çocukların örnek cevapları ele alındığında basketbolu televizyonda hem kadın hem erkeğin oynadığını gören bir çocuğun olduğu, basketbol kursunda hem kız arkadaşlarının hem erkek arkadaşlarının olduğunu söyleyen bir çocuğun olduğu görülmektedir. Kalıp yargısal olmayan çocukların örnek cevapları ele alındığında ise babasının bowling oynaması sebebiyle erkeklerin oynadığı ve kadınların da güçlü olması şartıyla bowling oynayabileceğini söyleyen bir çocuğun olduğu, bowlingi evde anne ve babasıyla oynadığı belirten bir çocuğun olduğu, tenisi çizgi filmde erkeklerin oynadığını görmesine karşın kadınların da oynayabileceğini belirten bir çocuğun olduğu, voleybolu denizde gördüğünü söyleyen bir çocuğun olduğu görülmektedir.

4.1.1. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgular

Çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal olma durumları ana teması, bu temaya ait alt temalar, alt temaların ayrıldığı kategoriler ile katılımcı sayısı ve cinsiyet dağılımı ile ilgili ayrıntılı bilgi Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4.

Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları Ana Teması, Alt Temalar ve Kategorilerin Cinsiyet Dağılımı

ANA TEMA	ALT TEMALAR	KATEGORİLER	CİNSİYET DAĞILIMI			
			K	Kod	E	Kod
KALIP YARGISAL DURUMLAR	GÜÇLÜ KALIP YARGISAL OLMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 1 Görsel	0	-	1	Ç21
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 2 Görsel	7	Ç1, Ç2, Ç6, Ç11, Ç19, Ç20, Ç24	4	Ç8, Ç10, Ç15, Ç17
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 3 Görsel	1	Ç7	3	Ç4, Ç9, Ç16
	SINIRLI KALIP YARGISAL OLMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 4 Görsel	2	Ç22, Ç23	2	Ç5, Ç13
		Kadın ve Erkek Seçeneğine 5 Görsel	0	-	2	Ç12, Ç25
	KALIP YARGISAL OLMAMA	Kadın ve Erkek Seçeneğine 6 Görsel	2	Ç3, Ç14	1	Ç18

K: Kız, E: Erkek

Tablo 4 dikkate alındığında, güçlü kalıp yargısal olan çocuklar 8 kız ve 8 erkek olmak üzere 16 çocuktan oluşmaktadır. Bu veriler ışığında, spor dallarına yönelik güçlü kalıp yargısal olan kız çocukların sayısı ile spor dallarına yönelik güçlü kalıp yargısal olan erkek çocukların sayısının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, çocukların çoğunluğunun güçlü kalıp yargısal olma alt temasında yer aldığı görülmektedir. Diğer taraftan, sınırlı kalıp yargısal olan çocuklar 2 kız ve 4 erkek olmak üzere 6 çocuktan oluşmaktadır. Bu durumda, spor dallarına yönelik sınırlı kalıp yargısal olan erkek çocukların sayısının spor dallarına yönelik sınırlı kalıp yargısal olan kız çocukların sayısından fazla olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, kalıp yargısal olmayan çocuklar 2 kız ve 1 erkek olarak

3 çocuktan oluşmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarına yönelik kalıp yargısal olmayan kız çocukların sayısı ile spor dallarına yönelik kalıp yargısal olmayan erkek çocukların sayısının birbirine yakın olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgular ışığında, kalıp yargısal olan çocuklar arasında erkek çocukların nispeten çoğunlukta olduğu, yani erkek çocukların kız çocuklardan daha kalıp yargısal oldukları ortaya konmaktadır.

Araştırma kapsamındaki spor dallarına yönelik çocukların kalıp yargısal olma durumlarının cinsiyet bağlamında dağılımı Tablo 5’te verilmiştir. Tablo 5 aracılığıyla ele alınan verilerden yola çıkarak, çocukların spor dalları ve cinsiyet figürleri arasında yaptıkları eşleştirmeler doğrultusunda kalıp yargısal olma durumları incelenmiştir. Bu inceleme sonunda yapılan değerlendirmelere, çocukların spor dalları ile hem kadın hem erkek/ sadece kadın/ sadece erkek olarak yaptıkları eşleştirmelerin sayılarına bakılarak karar verilmiştir. Çocuklar, spor dalını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmenin sadece kadın veya sadece erkek seçenekleriyle eşleştirmeden daha yüksek sayıya sahip olmakla birlikte yarısı/ yarısından fazla olduğu durumda kalıp yargısal olmama alt temasında, spor dalını sadece kadın veya sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmenin hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmeden daha yüksek sayıya sahip olmakla birlikte yarısı/ yarısından fazlası olduğu durumda güçlü kalıp yargısal olma alt temasında, spor dalını sadece kadın veya sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmenin hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmeden daha yüksek sayıya sahip olmakla birlikte yarısından az oranda olduğu durumda sınırlı kalıp yargısal olma alt temasında değerlendirilmiştir.

Tablo 5.

Çocukların Cinsiyetine Göre Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Dağılımı

Spor Dalları	Kadın			Erkek			Kadın ve Erkek		
	K	E	T	K	E	T	K	E	T
Basketbol	2	2	4	5	2	7	6	8	14
Bowling	5	2	7	1	3	4	6	8	14
Futbol	0	0	0	8	5	13	5	7	12
Golf	5	3	8	3	4	7	4	6	10
Tenis	1	1	2	3	3	6	8	9	17
Voleybol	2	8	10	2	0	2	8	5	13

K: Kız, E: Erkek, T: Toplam

Tablo 5 incelendiğinde, basketbol spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak gören çocuk sayısının 6 kız ve 8 erkek olmak üzere toplam 14 olduğu görülmektedir. Basketbol spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak gören çocukların sayısı 5 kız ve 2 erkek olmak üzere toplam 7'dir. Basketbol spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak gören çocukların sayısı ise 2 kız ve 2 erkek olmak üzere toplam 4'tür. Basketbol spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 7 kız ve 4 erkek bulunmaktadır. Bu veriler ışığında, kız çocukların erkek çocuklarla kıyaslandığında basketbol spor dalına yönelik daha kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Basketbol spor dalını sadece erkeklerin veya sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar, seçimlerini yaparken ilave görüş belirtmemişlerdir. Bunun aksine, basketbol spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar ilave görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler şu şekildedir:

Ç19: *“Basketbolu çizgi filmde görmüştüm, kadın da oynuyordu erkek de.”*

Ç22: *“Televizyonda görmüştüm, kadınlar da basketbol oynuyordu.”*

Ç25: *“Çünkü benim basketbol kursumda kızlar da var.”*

8'i erkek ve 6'sı kız olmak üzere 14 çocuk, bowling spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak belirtmiştir. Bunun yanında, 5'i kız ve 2'si erkek olmak üzere 6 çocuk, bowling spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Ayrıca, 3'ü erkek ve 1'i kız olmak üzere 4 çocuk, bowling spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olduğunu söylemiştir. Bowling spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 6 kız ve 5 erkek bulunmaktadır. Bu veriler doğrultusunda, kız çocukların erkek çocuklarla kıyaslandığında bowling spor dalına yönelik benzer oranda kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Bowling spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ç3: *“Benim babam oynar, o yüzden erkekler oynar. Ama kadınlar da eğer güçlülerse oynarlar.”*

Ç14: *“Evde bowling topumuz var. Ne kadar devirsek o kadar kazanıyoruz, annemle ve babamla oynuyoruz. Annem bazen yemek yaptığı için oynayamıyor ama o zaman da babamla oynuyoruz.”*

Bowling spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç2: *“Alışveriş merkezinde görmüştüm. Kızlarla erkekler beraber oynuyordu.”*

Bowling spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç25: *“Çünkü en güçlü erkekler.”*

8'i kız ve 5'i erkek olmak üzere 13 çocuk futbol spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Bununla beraber, 7'si erkek ve 5'i kız olmak üzere 12 çocuk, futbol spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Futbol spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olduğunu söyleyen çocuk bulunmamaktadır. Futbol spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 8 kız ve 5 erkek bulunmaktadır. Bu veriler ışığında, kız çocukların erkek çocuklarla kıyaslandığında futbol spor dalına yönelik daha kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Futbol spor dalını hem erkek hem kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar, seçimlerini yaparken ilave görüş belirtmemişlerdir. Buna karşın, futbol spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç22: *“Çünkü benim Ali abim sürekli futbol oynardı, artık oynamıyor çünkü ayağı kırıldı.”*

Golf spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak, 6'sı erkek ve 4'ü kız olmak üzere 10 çocuk seçmiştir. Bunun yanında, 5'i kız ve 3'ü erkek olmak üzere 8 çocuk golf spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Golf spor dalının sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olduğunu söyleyen çocuk sayısı ise, 4'ü erkek ve 3'ü kız olmak üzere 7'dir. Golf spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 8 kız ve 7 erkek bulunmaktadır. Bu verilerden yola çıkarak, kız çocuklar ile erkek çocuklar kıyaslandığında golf spor dalına yönelik oldukça yakın seviyede kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Golf spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç25: *“GTA 5’te görmüştüm, küçük bir deliğe atıyorlardı. Orada kadınlar da var erkekler de.”*

Golf spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç9: *“Bunu kitapta görmüştüm, erkek oynuyordu.”*

Golf spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar ilave görüş belirtmemişlerdir.

9’u erkek ve 8’i kız olmak üzere 17 çocuk, tenis spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak belirtmiştir. Bunun yanında, 3’ü kız ve 3’ü erkek olmak üzere 6 çocuk, tenis spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Ayrıca, 1’i erkek ve 1’i kız olmak üzere 2 çocuk, tenis spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olduğunu söylemiştir. Tenis spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 4 kız ve 4 erkek bulunmaktadır. Bu verilerden hareketle, kız çocukların erkek çocuklarla kıyaslandığında tenis spor dalına yönelik oldukça yakın seviyede kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Tenis spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ç2: *“Bir tane çizgi filmde görmüştüm.”*

Ç11: *“Ben babamla oynuyorum.”*

Tenis spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç14: *“Rafadan Tayfa’da görmüştüm tenisi. Orada erkekler oynuyordu. Ama bence kadınlar da oynar.”*

Tenis spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar ilave görüş belirtmemişlerdir.

8'i kız ve 5'i erkek olmak üzere 13 çocuk, voleybol spor dalını hem kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçmiştir. Ayrıca, 8'i erkek ve 2'si kız olmak üzere 10 çocuk, voleybol spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak belirtmiştir. Buna karşın, 2'si de kız olmak üzere 2 çocuk, voleybol spor dalının sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olduğunu söylemiştir. Voleybol spor dalına kalıp yargısal yaklaşan çocuklar arasında 4 kız ve 10 erkek bulunmaktadır. Bu veriler ışığında, erkek çocukların kız çocuklarla kıyaslandığında voleybol spor dalına yönelik daha kalıp yargısal oldukları görülmektedir.

Voleybol spor dalını sadece kadınların yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden biri şu şekildedir:

Ç5: “Ablamların oynadığını görmüştüm.”

Voleybol spor dalını kadın hem erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocukların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Ç9: “Ben babamla oynuyorum, Irmak da annemle oynuyor. O yüzden ikisi de oynar.

Ç14: Denizde görmüştüm bunu, kadın da vardı erkek de vardı.”

Voleybol spor dalını sadece erkeklerin yapabileceği bir spor dalı olarak seçen çocuklar ilave görüş belirtmemişlerdir.

Tablo 5 dikkate alındığında, bowling, golf ve tenis spor dallarına yönelik kalıp yargısal olanlar arasında kız ve erkeklerin birbirine yakın sayıda olduğu anlaşılmaktadır. Basketbol ve futbol spor dallarına yönelik kalıp yargısal olanların daha çok kız çocuklar olduğu görülmekle birlikte, voleybol spor dalına yönelik kalıp yargısal olanların daha çok erkek çocuklar olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle basketbol ve futbol spor dallarına yönelik olarak kız çocuklar; voleybol spor dalına yönelik olarak erkek çocuklar kalıp yargılara nispeten daha fazla sahiptir.

4.1.2. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Demografik Özellikleri Bağlamında İncelenmesi

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı:

Araştırmaya katılan annelerin eğitim durumlarına göre çocuklarının spor dallarına yaklaşımlarının dağılımına ilişkin ayrıntılı bilgi Tablo 6’da aktarılmıştır.

Tablo 6.

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Spor Dalları	Kadın ve Erkek					Kadın					Erkek				
	1	2	3	4	T	1	2	3	4	T	1	2	3	4	T
Basketbol	2	1	4	7	14	1	0	1	2	4	2	0	3	2	7
Bowling	2	1	4	7	14	2	0	2	3	7	1	0	2	1	4
Futbol	4	1	5	2	12	0	0	0	0	0	1	0	3	9	13
Golf	1	1	4	3	9	1	0	4	3	8	3	0	0	5	8
Tenis	4	1	5	7	17	1	0	0	1	2	0	0	3	3	6
Voleybol	1	1	3	8	13	4	0	3	3	10	0	0	2	0	2

1: İlkokul, 2: Ortaokul, 3: Lise, 4: Lisans

T: Toplam

Tablo 6 dikkate alındığında, basketbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lisans mezunu anneye sahipken neredeyse üçte birinin lise mezunu anneye, ikisinin ilkokul mezunu anneye ve birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lisans mezunu anneye sahipken neredeyse üçte birinin lise mezunu anneye, ikisinin ilkokul mezunu anneye ve birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 12 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı lise mezunu anneye sahipken üçte birinin ilkokul mezunu anneye, altıda birinin lisans mezunu anneye ve yalnızca birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Golfü kadın ve erkek seçeneğiyle

eşleştiren 9 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse üçte biri lise mezunu anneye sahipken yine neredeyse üçte birinin lisans mezunu anneye, yalnızca birinin ilkokul mezunu anneye ve yalnızca birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 17 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu lisans mezunu anneye sahipken neredeyse üçte birinin lise mezunu anneye, neredeyse çeyreğinin ilkokul mezunu anneye ve yalnızca birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu lisans mezunu anneye sahipken neredeyse çeyreğinin lise mezunu anneye, yalnızca birinin ilkokul mezunu anneye ve yalnızca birinin ortaokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunlukla lisans mezunu olduğu görülmekle beraber bu çoğunluğu lise mezunu annelerin takip ettiği anlaşılmaktadır. Spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin yaklaşık beşte birinin ilkokul mezunu ve en az oranda ortaokul mezunu oldukları görülmektedir. Buradan hareketle, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun lisans mezunu anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocuklar arasında lise mezunu anneye sahip olan çocukların oranı da göz ardı edilmeyecek seviyededir.

Tablo 6 dikkate alındığında, basketbolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lisans mezunu anneye sahipken yalnızca birinin lise mezunu anneye ve yalnızca birinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı lisans mezunu anneye sahipken ikisinin lise mezunu anneye ve ikisinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu sadece kadın seçeneğiyle hiçbir çocuğun eşleştirmedeği görülmektedir. Golfü sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lise mezunu anneye sahipken neredeyse yarısının lisans mezunu anneye ve yalnızca birinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 2 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lisans mezunu anneye sahipken yarısının da ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 10 çocuk bulunmaktadır.

Bu çocukların neredeyse yarısı ilkokul mezunu anneye sahipken neredeyse üçte birinin lise mezunu anneye ve neredeyse üçte birinin lisans mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunluğu lisans mezunu olduğu görülmekle beraber bu çoğunluğu yaklaşık üçte bir oranla ilkokul mezunu annelerin ve yaklaşık dörtte bir oranla sahip olarak lise mezunu annelerin takip ettiği anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun lisans mezunu anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocuklar arasında lise mezunu anneye sahip olan çocukların oranı da göz ardı edilmeyecek seviyededir. Ancak spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocuklar arasında lisans mezunu olan annelerin oranı ilkokul mezunu olan annelerin oranıyla kıyaslandığında önemli oranda fazladır. Buna karşın, lise mezunu olan anne oranı ile ilkokul mezunu olan anne oranı kıyaslandığında benzer bir oranla karşılaşılmaktadır. Bu durumda, lise mezunu olan ve ilkokul mezunu olan annelerin oranları yakın seviyededir. Tüm bunlara karşın, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocuklar arasında ortaokul mezunu anneye sahip olan hiç çocuk bulunmadığı da ortaya konmuştur.

Tablo 6 incelendiğinde, basketbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı lise mezunu anneye sahipken ikisinin lisans mezunu anneye ve ikisinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lise mezunu anneye sahipken birinin lisans mezunu anneye ve birinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu lisans mezunu anneye sahipken neredeyse çeyreğinin lise mezunu anneye ve yalnızca birinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Golfü sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu lisans mezunu anneye sahipken neredeyse çeyreğinin ilkokul mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 6 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı lisans mezunu anneye sahipken yarısının da lise mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 2

çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların tamamının lise mezunu anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla lise mezunu olduğu görülmekle beraber bu çoğunluğu yakın bir oranla lisans mezunu ve düşük oranla ilkokul mezunu annelerin takip ettiği anlaşılmaktadır. Buradan, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun lise ve lisans mezunu annesi olduğu anlaşılmaktadır. Ek olarak, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında lise mezunu olan annelerin oranı ile lisans mezunu olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarparken; ilkokul mezunu olan annelerin oranı ile lise ve lisans mezunu olan annelerin oranları kıyaslandığında ilkokul mezunu olan annelerin önemli ölçüde az orana sahip olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların lise ve lisans mezunu anneye sahip olma oranları yüksektir. Bunlara karşın, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocuklar arasında ortaokul mezunu anneye sahip olan çocuk bulunmadığı ortaya konmuştur.

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Yaşına Göre Dağılımı:

Araştırmaya katılan annelerin yaşlarına göre çocuklarının spor dallarına yaklaşımlarının dağılımına ilişkin ayrıntılı bilgi Tablo 7’de aktarılmıştır.

Tablo 7.

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerin Yaşına Göre Dağılımı

Spor Dalları	Kadın ve Erkek				Kadın				Erkek			
	1	2	3	T	1	2	3	T	1	2	3	T
Basketbol	2	8	4	14	1	2	1	4	1	4	2	7
Bowling	5	6	3	14	0	6	1	7	0	2	2	4
Futbol	1	6	5	12	0	0	0	0	4	8	1	13
Golf	2	5	2	9	1	6	1	8	1	6	1	8
Tenis	4	8	5	17	0	2	0	2	1	4	1	6
Voleybol	4	6	3	13	1	7	2	10	0	1	1	2

1: 21-30, 2: 31-40, 3: 41-50

T: Toplam

Tablo 7 dikkate alındığında, basketbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken neredeyse çeyreğinin 41-50 yaş aralığında anneye ve yalnızca ikisinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların altısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken beşinin 21-30 yaş aralığında anneye ve üçünün 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 11 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken neredeyse yarısının 41-50 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Golfü kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 9 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken ikisinin 41-50 yaş aralığında anneye ve yalnızca ikisinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 17 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken beşinin 41-50 yaş aralığında anneye ve dördünün 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken neredeyse çeyreğinin 21-30 yaş aralığında anneye ve neredeyse çeyreğinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bunu takiben spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin yaklaşık üçte bir oranla 41-50 yaş aralığında olan annelerden ve yaklaşık beşte bir oranla 21-30 yaş aralığında olan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpmaktadır. Ancak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı farklılaşmasa da 31-40 yaş aralığında olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların

çoğunlukla 31-40 yaş aralığında olan anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Ek olarak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda 21-30 yaş aralığında olan anneye sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 7 dikkate alındığında, basketbolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken birinin 21-30 yaş aralığında anneye ve birinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken birinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu hiçbir çocuk yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştirmemiştir. Golfü sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı 31-40 yaş aralığında anneye ve neredeyse yarısı 41-50 yaş aralığında anneye sahipken ikisinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 2 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların tamamının 31-40 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 10 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken yalnızca ikisinin 41-50 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bunu takiben spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin yaklaşık beşte bir oranla 21-30 yaş aralığında olan annelerden ve en düşük oranla 41-50 yaş aralığında olan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunun aksine, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda 41-50 yaş aralığında olan anneye sahip olduğu görülmektedir. Öte yandan, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpmaktadır. Ancak, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı farklılaşmasa da 31-40 yaş aralığında olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük oldukları belirlenmiştir. Bu durum göz önünde

bulundurularak, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunlukla 31-40 yaş aralığında olan anneye ve en az oranda 41-50 yaş aralığında anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 7 dikkate alındığında, basketbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken ikisinin 41-50 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 21-30 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısının 31-40 yaş aralığında anneye ve yarısının da 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu görülmektedir. Futbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken neredeyse üçte birinin 21-30 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Golfü sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken yalnızca birinin 21-30 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 6 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu 31-40 yaş aralığında anneye sahipken yalnızca birinin 21-30 yaş aralığında anneye ve yalnızca birinin 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 2 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı 31-40 yaş aralığında anneye sahipken yarısının 41-50 yaş aralığında anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla 31-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bunu takiben spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin yaklaşık üçte bir oranla 21-30 yaş aralığında olan annelerden ve en düşük oranla 41-50 yaş aralığında olan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bunun aksine, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda 21-30 yaş aralığında olan anneye sahip olduğu görülmektedir. Öte yandan, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpılmaktadır. Ancak, spor dallarını yalnızca

erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında 21-30 yaş aralığında olan annelerin oranı ile 41-50 yaş aralığında olan annelerin oranı farklılaşmasa da 31-40 yaş aralığında olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük oldukları belirlenmiştir. Bu durum göz önünde bulundurularak, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunlukla 31-40 yaş aralığında olan anneye ve en az oranda 21-30 yaş aralığında anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Spor Yapma Durumuna Göre Dağılımı:

Araştırmaya katılan annelerin spor yapma durumlarına göre çocuklarının spor dallarına yaklaşımlarının dağılımına ilişkin ayrıntılı bilgi Tablo 8’de aktarılmıştır.

Tablo 8.

Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Spor Yapma Durumuna Göre Dağılımı

Spor Dalları	Kadın ve Erkek				Kadın				Erkek			
	1	2	3	T	1	2	3	T	1	2	3	T
Basketbol	3	9	2	14	0	3	1	4	0	5	2	7
Bowling	1	10	3	14	2	3	2	7	0	4	0	4
Futbol	0	8	4	12	0	0	0	0	3	9	1	13
Golf	1	6	2	9	1	6	1	8	1	5	2	8
Tenis	1	12	4	17	0	2	0	2	2	3	1	6
Voleybol	2	8	3	13	1	8	1	10	0	1	1	2

1: Aktif olarak spor yapıyorum, 2: Hiç spor yapmadım, 3: Geçmişte spor yapmışım

T: Toplam

Tablo 8 dikkate alındığında, basketbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısından fazlası hiç spor yapmamış olan anneye sahipken neredeyse beşte birinin aktif spor yapan anneye ve yalnızca ikisinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Bowlingi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 14 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken beşte birinin geçmişte spor yapmış olan anneye ve yalnızca birinin aktif spor yapan

anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 12 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken üçte birinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmakla birlikte aktif spor yapan anneye sahip çocuk olmadığına ulaşılmıştır. Golfü kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 9 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken neredeyse çeyreğinin geçmişte spor yapmış olan anneye ve yalnızca birinin aktif spor yapan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 17 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken neredeyse çeyreğinin geçmişte spor yapmış olan anneye ve yalnızca birinin aktif olarak spor yapan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu kadın ve erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken neredeyse çeyreğinin geçmişte spor yapmış olan anneye ve yalnızca ikisinin aktif spor yapan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla hiç spor yapmamış olduğu görölmektedir. Bunu takiben spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin neredeyse dörtte bir oranla geçmişte spor yapmış olan annelerden ve en düşük oranla aktif olarak spor yapan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpmaktadır. Ancak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı farklılaşmasa da hiç spor yapmamış olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük oldukları belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunlukla hiç spor yapmamış olan anneye sahip oldukları yorumu yapılabilir. Ek olarak, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda aktif olarak spor yapan anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Tablo 8 dikkate alındığında, basketbolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken çeyreğinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmakla birlikte aktif spor yapan anneye sahip olan çocuk bulunmamaktadır. Bowlingi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların neredeyse yarısı hiç spor yapmamış olan anneye sahipken ikisinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ve ikisinin aktif spor yapan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Futbolu hiçbir çocuk yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştirmemiştir. Golfü sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmayan anneye sahipken yalnızca birinin aktif spor yapan anneye ve yalnızca birinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 2 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların tamamının hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece kadın seçeneğiyle eşleştiren 10 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış anneye sahipken yalnızca birinin aktif spor yapan anneye ve yalnızca birinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla hiç spor yapmamış olduğu görülmektedir. Bunu takiben spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin düşük bir oranla geçmişte spor yapmış olan annelerden ve en düşük oranla aktif olarak spor yapan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpmaktadır. Ancak, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı farklılaşmasa da hiç spor yapmamış olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük oldukları belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunlukla hiç spor yapmamış olan anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, spor dallarını yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda aktif olarak spor yapan anneye sahip oldukları saptanmıştır.

Tablo 8 dikkate alındığında, basketbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 7 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken ikisinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olmakla birlikte hiçbir çocuğun aktif spor yapan anneye sahip olmadığı ortaya konmuştur. Bowlingi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 4 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların tamamının hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu görülmektedir. Futbolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 13 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken neredeyse çeyreğinin aktif olarak spor yapan anneye ve yalnızca birinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Golfü sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 8 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların çoğunluğu hiç spor yapmamış olan anneye sahipken çeyreğinin geçmişte spor yapmış olan anneye ve yalnızca birinin aktif olarak spor yapan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Tenisi sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 6 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı hiç spor yapmamış olan anneye sahipken ikisinin aktif spor yapan anneye ve birinin geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur. Voleybolu sadece erkek seçeneğiyle eşleştiren 2 çocuk bulunmaktadır. Bu çocukların yarısı hiç spor yapmamış olan anneye sahipken yarısının geçmişte spor yapmış olan anneye sahip olduğu ortaya konmuştur.

Bu bulgular dikkate alındığında, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin en yüksek oranla hiç spor yapmamış olduğu görülmektedir. Bunu takiben spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin neredeyse beşte bir oranla geçmişte spor yapmış olan annelerden ve en düşük oranla aktif olarak spor yapan annelerden oluştuğu anlaşılmaktadır. Buradan hareketle, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı kıyaslandığında yakın seviyede oranlar göze çarpmaktadır. Ancak, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların anneleri arasında aktif olarak spor yapan annelerin oranı ile geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı farklılaşmasa da hiç spor yapmamış olan annelerin oranına göre önemli ölçüde düşük oldukları belirlenmiştir. Buradan yola çıkarak, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunlukla hiç spor yapmamış olan anneye sahip oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Bunun

yanı sıra, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların en az oranda aktif olarak spor yapan anneye sahip oldukları saptanmıştır.

4.2. Annelerin Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan annelerin cevapları doğrultusunda ‘Ev içi sorumluluklar’ ve ‘Spora bakış açısı’ ana temaları oluşturulmuştur. Daha sonra bu temalar alt temalara ayrılıp kategoriler belirlenmiştir. Son olarak kategorilere ait katılımcı sayısı ve kodlarının yer aldığı tablolar oluşturulmuştur. Ana temalar, ana temalara ait alt temalar, alt temaların ayrıldığı kategoriler ve katılımcı sayısı ile kodlarına ilişkin ayrıntılı bilgi Tablo 9’da aktarılmıştır.

Tablo 9.

Annelerin Görüşlerinin Ev İçi Sorumluluklar Ana Temasının Alt Temasına ve Kategorilerine Ait Frekans Değerleri

ANA TEMA	ALT TEMALAR	KATEGORİLER	n	KODLAR
EV İÇİ SORUMLULUKLAR	Ev işleri	Temizlik	25	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A25
		Yemek	24	A1, A2, A3, A4, A5, A6, A7, A9, A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A25
		Çocuk bakımı	8	A3, A10, A15, A17, A18, A19, A22, A23
	Sorumluluk Dağılımı	Genelde ben yaparım	16	A1, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A10, A15, A16, A17, A18, A19, A20, A22, A24
		Eşimle paylaşırız	7	A2, A9, A11, A12, A21, A23, A24
		Büyükler yapar	2	A13, A14
	Çocuktan beklenti	Oda toplama	11	A1, A2, A4, A6, A7, A8, A9, A10, A12, A17, A21
		Oyuncakları toplama	10	A4, A5, A6, A10, A11, A12, A13, A16, A17, A20
		Kendi işini kendi yapma	11	A1, A2, A4, A5, A6, A10, A11, A13, A15, A19, A21
		Sofraya yardım	11	A5, A7, A8, A9, A12, A14, A20, A21, A23, A24, A25
	Kendine uygun görülen spor	Vücut geliştirme	3	A1, A3, A23
		Voleybol	4	A7, A11, A15, A16
		Yüzme	5	A12, A13, A18, A19, A25
		Yürüyüş/koşu	2	A21, A22
Pilates		9	A2, A5, A6, A9, A10, A14, A17, A20, A24	
Spor dalları ve çocuk cinsiyeti	Ayrışır	2	A1, A14	
	Ayrışmaz	23	A2, A3, A4, A5, A6, A7, A8, A9, A10, A11, A12, A13, A15, A16, A17, A18, A19, A20, A21, A22, A23, A24, A25	
SPORA BAKIŞ AÇISI	Spor dallarını kadına yakıştırma	Yok	7	A1, A2, A6, A7, A8, A12, A18
		Voleybol	12	A3, A5, A9, A10, A11, A13, A14, A15, A16, A17, A24, A25
		Atletizm	1	A11
		Jimnastik	2	A11, A22
		Basketbol	2	A5, A19
		Bale	4	A20, A21, A22, A23
		Yoga	1	A4
		Pilates	1	A4
	Spor dallarını erkeğe yakıştırma	Yüzme	2	A9, A25
		Yok	4	A2, A4, A6, A7
		Vücut geliştirme	1	A1
		Basketbol	8	A3, A9, A11, A14, A17, A18, A24, A25
	Çocuk ve spor desteği	Futbol	13	A5, A8, A10, A11, A12, A13, A15, A16, A18, A19, A20, A22, A23
		Savunma sporları	4	A11, A20, A21, A25
Çocuk ve spor desteği	Hepsi	4	A1, A6, A12, A18	
	Yüzme	7	A2, A4, A12, A13, A22, A23, A24	
	Basketbol	7	A3, A10, A14, A15, A16, A21, A25	
	Jimnastik	9	A7, A9, A11, A12, A19, A20, A22, A23, A24	
	Voleybol	2	A7, A14	
	Atletizm	1	A11	
	Futbol	5	A5, A8, A9, A13, A16	
Savunma sporları	1	A17		

A: Anne kodu

Tablo 9’da yer alan ve annelerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilen veriler; günlük hayatta hangi ev işlerini yapıyorsunuz, ev içinde sorumluluklar nasıl paylaşılıyor, ev işlerinde çocuğunuzdan neler bekliyorsunuz, hangi spor dalını kendinize uygun görüyorsunuz, Spor dallarının çocukların cinsiyetlerine göre ayrıştığını düşünüyor musunuz, kadınlara daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığınız spor dalları var mı, erkeklere daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığınız spor dalları var mı, çocuğunuzun hangi spor dallarıyla ilgilenmesini desteklersiniz temel olarak incelenmiştir.

‘Ev içi sorumluluklar’ ana teması altında; ev işleri, sorumluluk dağılımı, çocuktan beklenti alt temaları oluşturulmuştur. ‘Ev işleri’ alt teması altında; temizlik, yemek ve çocuk bakımı kategorileri oluşturulmuştur. ‘Sorumluluk Dağılımı’ alt teması altında; ben yaparım, eşim yapar ve büyükler yapar kategorileri oluşturulmuştur. ‘Çocuktan beklenti’ alt teması altında; oda toplama, oyuncakları toplama, kendi işini kendi yapma ve sofraya yardım kategorileri oluşturulmuştur.

Tablo 9’da görüldüğü üzere, çalışmaya katılan annelerin ev işleri kapsamında gerçekleştirdiklerini belirttikleri işler arasında temizlik, yemek ve çocuk bakımı yer almaktadır. Ayrıca, çalışmaya katılan annelerin cevaplarına bakıldığında en sık karşılaşılan ev işi faaliyetinin temizlik ve yemek olduğu görülmektedir. Ayrıca bu tablodan yola çıkarak, annelerin ev işleri kapsamında gerçekleştirdiklerini belirttikleri işlerin sorumluluk dağılımı kadın ve/veya erkek veya büyükler arasında değişmektedir. Bunun yanı sıra, annelerin cevaplarında en sık karşılaşılan sorumluluk dağılımının ‘Genelde ben yaparım’ olduğu görülmektedir. Bunun yanında, annelerin ev içi sorumluluklar kapsamında çocuklarından beklediklerini belirttikleri işler arasında oda toplama, oyuncakları toplama, kendi işini kendi yapma ve sofraya yardım bulunmaktadır. Ayrıca, annelerin cevaplarında karşılaşılan çocuktan beklenti faaliyetlerinin birbirine oldukça yakın sayıda olduğu ortaya konmuştur.

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘ev işleri’ alt temasına ait temizlik kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A2: “Öz bakımımız için her iş.”

A21: “Yarım gün evdeyim, ne yapabilirsem o.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘ev işleri’ alt temasına ait yemek kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A25: “Bütün ev hanımlarının yapması gereken her iş.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘ev işleri’ alt temasına ait ocuk bakımı kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A18: “ocukları okula, eşimi işe gönderiyorum.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘sorumluluk dağılımı’ alt temasına ait ‘genelde ben yaparım’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A1: “Ev hanımıym. Eşim işten gelince çocuklarla ilgilenir.”

A8: “Eşim yardımcıdır.”

A19: “Eşim işten geldiğinde çocuklarla ilgileniyor.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘sorumluluk dağılımı’ alt temasına ait ‘eşimle paylaşırız’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A2: “Eşim her konuda destekçi, bizde ayrım yok.”

A9: “Eşim daha çok çocuklar konusunda yardımcı olur.”

A12: “Ben yoğunsam eşim, eşim yoğunsa ben.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘sorumluluk dağılımı’ alt temasına ait ‘büyükler yapar’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A13: “Ben ve eşim yardımcı roldeyiz.”

A14: “Ben eve yardımcıyım, eşim ocuk bakımına yardımcı.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘ocuktan beklenti’ alt temasına ait ‘oda toplama’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A4: “İleride yalnız kalırsa kendini idare etsin diye.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘ocuktan beklenti’ alt temasına ait ‘oyuncak toplama’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A12: “Sorumluluğunu yerine getirsin isterim.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘çocuktan beklenti’ alt temasına ait ‘kendi işini kendi yapma’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A2: “Sorumluluk kazansın diye.”

A11: “İleride her şeyi yapabilsin isterim.”

A4: “İleride yalnız kalırsa kendini idare etsin diye.”

Ev içi sorumluluklar ana temasının ‘çocuktan beklenti’ alt temasına ait ‘sofraya yardım’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A3: “Kızım kendini faydalı hissediyor.”

A12: “Sorumluluğunu yerine getirsin isterim.”

Tablo 9’da görüldüğü üzere, çalışmaya katılan annelerin spora bakış açıları kapsamında kendilerine uygun gördükleri spor dalı/ dalları, spor dallarının çocuk cinsiyetine göre ayrışıp ayrışmadığına yönelik görüşleri, kadınlara uygun gördükleri spor dalı/ dalları, erkeklere uygun gördükleri spor dalı/ dalları ve çocuklarının ilgilenmesini destekledikleri spor dalı/ dalları yer almaktadır. Ayrıca, çalışmaya katılan annelerin cevaplarında en sık karşılaşılan kendine yakıştırılan spor dalı/ çeşidinin pilates olduğu görülmektedir. Bunu takip eden sırada, annelerin cevaplarında karşılaşılan kendine yakıştırılan spor dalı/ çeşitlerini yüzme, voleybol, vücut geliştirme ve yürüyüş oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra, annelerin çoğunluğunun spor dallarının çocukların cinsiyetine göre ayrışmayacağı yanıtını verdiği görülmektedir. Annelerin sadece yalnızca ikisinin ise spor dallarının çocukların cinsiyetine göre ayrışacağı yanıtını verdiği görülmektedir. Öte yandan, annelerin çoğunluğunun kadınlara daha uygun gördükleri spor dalı/ çeşidinin voleybol olduğu görülmektedir. Bunu takip eden sırada, annelerin cevaplarında karşılaşılan kadınlara daha uygun görülen spor dalı/ çeşitleri bale, jimnastik, yüzme, basketbol, pilates, yoga ve atletizm olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, annelerin çoğunluğunun erkeklere daha uygun gördükleri spor dalı/ çeşidinin futbol olduğu görülmektedir. Bunu takip eden sırada, annelerin cevaplarında karşılaşılan erkeklere daha uygun görülen spor dalı/ çeşitleri basketbol, savunma sporları ve vücut geliştirme olarak belirlenmiştir. Ayrıca, annelerin çoğunluğunun çocuklarının jimnastiğe ilgisini destekleyeceği görülmektedir. Bunu takip eden sırada, annelerin cevaplarında karşılaşılan çocuğun ilgisinin desteklendiği spor dalı/ çeşitleri futbol, basketbol, yüzme, voleybol, atletizm ve savunma sporları olarak belirlenmiştir.

Spora bakış açısı ana temasının ‘kendine uygun görülen spor’ alt temasına ait ‘vücut geliştirme’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A1: *“Fazla kilom var, vücut geliştirme kilo verdiriyor.”*

A3: *“Toplarla yapılan spor sevmiyorum.”*

A23: *“Kilo aldım vermem lazım, sağlıklı bedene ulaşmak isterim.”*

Spora bakış açısı ana temasının ‘kendine uygun görülen spor’ alt temasına ait ‘voleybol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A7: *“Geçmişten ilgim var.”*

A11: *“Eskiden beri oynuyorum.”*

A15: *“Önceden oynadım.”*

A16: *“Sporla ilgilenmiyorum ama illa seçeceksem voleybol, çünkü okuldayken oynamıştım.”*

Spora bakış açısı ana temasının ‘kendine uygun görülen spor’ alt temasına ait ‘yüzme’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A12: *“Bel fıtığım var, sağlığım için.”*

A18: *“Spor yaparken bedenim tamamen hareket etsin istiyorum.”*

A25: *“Suyu ve yüzmeyi seviyorum.”*

Spora bakış açısı ana temasının ‘kendine uygun görülen spor’ alt temasına ait ‘yürüyüş’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A21: *“Mental olarak iyi geliyor.”*

A22: *“Sporla hiç ilgilenmiyorum.”*

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dalları ve çocuk cinsiyeti’ alt temasına ait ‘ayrıştır’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A1: *“Erkek çocuk daha hareketli: basketbol, voleybol.”*

A14: *“Her çocuk her hareketi yapamaz. Erkek çocuk futbolu daha iyi oynar çünkü genelde böyle, kızlar da voleybolu daha iyi oynar çünkü genelde böyle.”*

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dalları ve çocuk cinsiyeti’ alt temasına ait ‘ayrışmaz’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A3: “*Sen erkeksin baleye gidemezsin diyemem.*”

A10: “*Spor yetenek işi, cinsiyete göre ayrışmamalı.*”

A16: “*Zaman değişti, herkes her şeyi yapıyor.*”

A21: “*Çocukların cinsiyeti değil ilgisi önemli.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘yok’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A1: “*Kadına her şey yakıştır.*”

A2: “*Artık kadın erkek ayrımı yok, herkes her şeyi yapar.*”

A7: “*Erkeklerin fiziksel gücünden dolayı spora daha yatkın olduğu söylenir, böyle düşünmemeli, kadınlar kısıtlanmamalı.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘voleybol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A9: “*Fiziksel yapı ve fiziksel görünüş sebebiyle.*”

A11: “*Daha estetik duruyor.*”

A15: “*Voleybolda alan kısıtlı, kadınlar çok aktif olmadıkları için daha uygun.*”

A16: “*Günlük hayatta böyle görüyorum.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘atletizm’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A11: “*Daha estetik duruyor.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘jimnastik’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A22: “*Vücutları daha esnek*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘basketbol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A5: “*Vücut yapısı ve hareketliliği.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘bale’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A22: “*Vücutları daha esnek.*”

A23: “*Kadın daha kibar ve estetik.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘yoga’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A4: “*Kilo açısından. Kadınlar çok yiyor, yatıyor. Hareket lazım. Ayrıca kadınlar çok şey düşünüyor, ruhunu temizlemesi lazım.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘pilates’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A4: “*Kilo açısından. Kadınlar çok yiyor, yatıyor. Hareket lazım. Ayrıca kadınlar çok şey düşünüyor, ruhunu temizlemesi lazım.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını kadına yakıştırma’ alt temasına ait ‘yüzme’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A25: “*Fiziksel yapıları daha uygun.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını erkeğe yakıştırma’ alt temasına ait ‘yok’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A2: “*Artık kadın erkek ayrımı yok, herkes her şeyi yapar.*”

A5: “*Erkek de kadın da her şeyi yapar.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını erkeğe yakıştırma’ alt temasına ait ‘vücut geliştirme’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden biri şu şekildedir:

A1: “*Benim eşim spor yapmıyor, vücut geliştiresin isterdim.*”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını erkeğe yakıştırma’ alt temasına ait ‘basketbol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A3: “*Mücadele ruhu erkekte var.*”

A9: “*Erkekler daha uzun ve yapılı.*”

A17: “*Basketbol vücudu daha yapılı hale getiriyor.*”

A24: “Genelde böyle görüyorum.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını erkeğe yakıştırma’ alt temasına ait ‘futbol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A5: “Hep öyle gördük.”

A10: “Kültürümüzde, yaşamda, toplumda erkekler daha çok futbol oynuyor.”

A16: “Fiziksel özellikleri daha uygun.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘spor dallarını erkeğe yakıştırma’ alt temasına ait ‘savunma sporları’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A11: “Vücut yapısı, kas yapısı açısından daha uygun.”

A21: “Çünkü kaba.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘hepsi’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A6: “O hangisini isterse onu desteklerim. Önemli olan onun ilgisi ve isteği.”

A18: “Hangi dalda iyi olacağını belirlemek için hepsini denemeli.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘yüzme’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A4: “Kendisi istiyor. Ayrıca denizde kendini korur.”

A22: “Tüm vücut kaslarını geliştirebilir.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘basketbol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A3: “Boy u uzar.”

A10: “Kendisi istiyor.”

A15: “Kapalı alan olduğu için üşütmez.”

A25: “Takım ruhu olsun, bireysel olmasın isterim.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘jimnastik’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A7: “Kızım yatkın.”

A11: “Ana branş olduğu için.”

A24: “Vücutunu aktif tutar.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘voleybol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A7: “Kızım yatkın.”

A14: “Kendisi seviyor.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘atletizm’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A11: “Ana branş olduğu için.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘futbol’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A5: “Çünkü erkek, enerjisini daha iyi atar.”

A8: “Erkek olduğu için enerjisini daha iyi atar.”

A9: “Kendisi seviyor, istiyor.”

Spora bakış açısı ana temasının ‘çocuk ve spor desteği’ alt temasına ait ‘savunma sporları’ kategorisindeki annelerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

A17: “Disiplinli bir çocuk olsun istiyorum.”

4.3. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımında ve Annelerinin Görüşlerinde Toplumsal Cinsiyet İzleri Açısından Benzerliğin İncelenmesine İlişkin Bulgular

Çocukların spor dallarına yaklaşımları ile annelerinin görüşlerinin toplumsal cinsiyet açısından benzeyip benzemediğini belirlemek için çocukların kalıp yargısal olma durumlarına ve annelerinin geleneksel/ modern olma durumlarına karar verilmiştir. Böylelikle değerlendirmeler yapılmıştır.

Çocukların kalıp yargısal olma durumlarına karar verilirken Wilson (1996)’dan esinlenilmiştir. ‘Kadın ve erkek’ seçeneğiyle bir, iki veya üç spor dalı eşleştiren çocukların güçlü kalıp yargısal, dört veya beş spor dalı eşleştiren çocukların sınırlı kalıp yargısal, altı

spor dalı eşleştiren çocukların kalıp yargısal olmadıklarına karar verilmiştir. Annelerin geleneksel veya modern olma durumlarına karar verilirken göz önünde bulundurulacak noktalar Tablo 10’da yer almaktadır. Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan 8 sorudan dört ve daha fazla sayıda soruya verdiği cevapta geleneksel ifade belirlenen annelerin toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğuna karar verilmiştir. Bu formda yer alan 8 sorudan beş ve daha fazla sayıda soruya verdiği cevapta modern ifade belirlenen annelerin toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğuna karar verilmiştir.

Tablo 10.

Annelerin Geleneksel veya Modern Görüş Bağlamında Görüşme Sorularına Cevaplarının Sınıflandırma Ölçütleri

EBEVEYN GÖRÜŞME FORMU SORUSU	GELENEKSEL	ANNENİN CEVABI		ÖRNEK
		ÖRNEK	MODERN	
Siz evde hangi günlük işleri yapıyorsunuz?	Toplumda kadına uygun görülen işler	Temizlik, yemek	Toplumsal yargılardan uzak işler	Tadilat, boya/badana
Ailenizde ev ve çocuk bakımıyla ilgili sorumlulukları nasıl paylaşıyorsunuz?	Sorumlulukların anne ağırlıklı paylaşılması	Genelde ben yaparım.	Sorumlulukların eşit paylaşılması	Ortak yaparız.
Ev işlerinde çocuğunuzdan beklentileriniz nelerdir?	Toplumda çocuğun cinsiyetine uygun görülen işler	Kız çocuk: Mutfakta yardım Erkek çocuk: Alışverişe yardım	Çocuğun gelişimine uygun işler	Oyuncaklarını toplama
Hangi spor dalını kendinize uygun görüyorsunuz? Neden?	Toplumda kadına uygun görülen spor dalı	Voleybol, çünkü genelde kadınlar oynar. Futbol erkek çocuğa uygun, çünkü toplumda böyle.	Toplum yargılarından uzak ve kendi gelişimine uygun spor dalı	Yüzme, çünkü tüm vücudum çalışsın isterim.
Spor dallarının çocukların cinsiyetlerine göre ayrıştığını düşünüyor musunuz? Neden?	Evet		Hayır	Herkes her spor dalına yönelebilir.
Kadınlara daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığımız spor dalları var mı? Varsa bu spor dalları hangileri, neden?	Toplumda kadına uygun görülen spor dalları ve kalıp yargılardan dolayı uygun görme	Voleybol, pilates, yoga	Yok	Herkes her spor dalına yönelebilir.
Erkeklere daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığımız spor dalları var mı? Varsa bu spor dalları hangileri, neden?	Toplumda kadına uygun görülen spor dalları ve kalıp yargılardan dolayı uygun görme	Futbol, basketbol, savunma sporları	Yok	Herkes her spor dalına yönelebilir.
Çocuğunuzun hangi spor dallarıyla ilgilenmesini desteklersiniz? Neden?	Çocuğun cinsiyetine uygun görülen spor dalı	Kız çocuk: Jimnastik, bale Erkek çocuk: Futbol, savunma sporları	Çocuğun gelişimine uygun görülen spor dalı	Çocuğumun ilgisi ve yeteneğine göre her spor dalını desteklerim.

Ç1 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A1 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç1 futbol ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın basketbol ve golf spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle, bowling ve tenis spor dallarını ise sadece kadın seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç1'in güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A1 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Temizlik, yemek, bulaşık" cevabını; ikinci soruya "Genelde ben yapıyorum" cevabını; üçüncü soruya "Kendi işini kendi yapsın, eşyalarını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Vücut geliştirme, çünkü kilo vermem gerekiyor." cevabını; beşinci soruya "Erkek çocuk daha hareketli olduğu için basketbol daha çok yakışıyor." cevabını; altıncı soruya "Kadına her şeyi yakıştırıyorum." cevabını; yedinci soruya "Fitness" cevabını; sekizinci soruya ise "Hepsini desteklerim" cevabını vermiştir. A1'in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,5, ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüş sergilediği görülmekle beraber 3,4,6 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A1'in dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç1'in güçlü kalıp yargısal olduğu ve A1'in geleneksel görüş belirttiği ortaya çıkmaktadır.

Ç2 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A2 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç2 basketbol ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling ve golf spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle, futbol ve tenis spor dallarını ise sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç2'nin güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A2 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Yemek, bulaşık, çamaşır" cevabını; ikinci soruya "Eşimle paylaşıyoruz, ayırım yok" cevabını; üçüncü soruya "Kendi giyinsin, odasını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Pilates, vücut şekillendiriyor." cevabını; beşinci soruya "Hayır, mesela savunma sporlarını kızlar da yapar." cevabını; altıncı soruya "Yok, hepsi eşit." cevabını; yedinci soruya "Yok, hepsi eşit" cevabını; sekizinci soruya ise "Yüzme, vücut kaslarını geliştirsin isterim" cevabını vermiştir. A2'nin bu cevaplarından yola çıkarak, yalnızca 1. soruya verdiği cevap ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber diğer sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A2'nin yedi soruya verdiği cevaplarda

modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç2'in güçlü kalıp yargısal olduğu ancak A2'nin modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç3 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A3 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç3 tüm spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç3'ün kalıp yargısal olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. A3 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Çamaşır, bulaşık, yemek, çocuk bakımı" cevabını; ikinci soruya "Genelde benim üzerimde, eşim çocuk bakımına yardım eder, alışveriş yapar." cevabını; üçüncü soruya "Kendini tehlikeye atmayacak şekilde yardım etsin." cevabını; dördüncü soruya "Fitness olabilir, çünkü toplarla yapılanları sevmiyorum." cevabını; beşinci soruya "Hayır, ikisi de istediğini yapabilir." cevabını; altıncı soruya "Voleybol, çünkü kız arkadaşlarım oynuyor." cevabını; yedinci soruya "Aslında böyle bir ayırım doğru olmaz ama illa seçeceksem basketbol derim, çünkü gelişimsel olarak onlar müsait olabilir." cevabını; sekizinci soruya ise "Hepsi ama özellikle basketbol. Çünkü boyu uzar, gelişir." cevabını vermiştir. A3'ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2 ve 6 sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A3'ün dört soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç3'ün kalıp yargısal olmadığı ve A3'ün modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç4 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A4 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç4 futbol, bowling ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın basketbol, voleybol ve golf spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç4'ün güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A4 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Yemek, bulaşık" cevabını; ikinci soruya "Her şey bende" cevabını; üçüncü soruya "Oyuncaklarını ve odasını toplasın, kendi kendine giyinsin." cevabını; dördüncü soruya "Ev işlerinden dolayı vakit bulamam, ancak yürüyüş olabilir" cevabını; beşinci soruya "Hayır, her şey eşit artık." cevabını; altıncı soruya "Pilates ve yoga, çünkü kadınlar yiyip yatıyor. Ayrıca kadınlar çok

şey düşünüyor, böylece ruhu da dinlenir” cevabını; yedinci soruya “Yok, her şeyi yapabilirler” cevabını; sekizinci soruya ise “Yüzme, çünkü kendisi istiyor ve can güvenliği açısından önemli.” cevabını vermiştir. A4’ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,4 ve 6. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,5,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A4’ün dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç4’ün güçlü kalıp yargısal olduğu ve A4’ün geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç5 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A5 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç5 golf, tenis, basketbol ve futbol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın voleybol spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve bowling spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç5’in sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A5 Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan birinci soruya “Temizlik, yemek” cevabını; ikinci soruya “Her şey bende” cevabını; üçüncü soruya “Oyuncaklarını topla, sofraya yardım etsin, kendi kendine giyinsin.” cevabını; dördüncü soruya “Pilates, çünkü hareketleri bana iyi geliyor” cevabını; beşinci soruya “Hayır, ikisi de her şeyi yapar.” cevabını; altıncı soruya “Basketbol ve voleybol, vücut yapısından dolayı” cevabını; yedinci soruya “Futbol, hep öyle gördük” cevabını; sekizinci soruya ise “Futbol, erkek olduğu için enerjisini futbolda daha iyi atar.” cevabını vermiştir. A5’in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4 ve 5. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A5’in beş soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç5’in sınırlı kalıp yargısal olduğu ve A5’in geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç6 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A6 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç6 bowling ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın basketbol ve golf spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve tenis spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç6’nın

güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A6 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Temizlik, yemek” cevabını; ikinci soruya “%75 bende” cevabını; üçüncü soruya “Oyuncaklarını ve odasını toplasın, kendi sorumluluklarını yapsın.” cevabını; dördüncü soruya “Pilates, daha önce yaptım ve iyi geldi” cevabını; beşinci soruya “Hayır, spor evrenseldir.” cevabını; altıncı soruya “Hayır, kadın da erkek de her şeyi yapar.” cevabını; yedinci soruya “Hayır, kadın da erkek de her şeyi yapar.” cevabını; sekizinci soruya ise “Hepsi, onun isteği ve ilgisi önemli olan.” cevabını vermiştir. A6'nın bu cevaplarından yola çıkarak, 1 ve 2. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5,6,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A6'nın altı soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç6'nın güçlü kalıp yargısal olduğu ancak A6'nın modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç7 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A7 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç7 bowling, tenis ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın basketbol spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve golf spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç7'nin güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A7 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Temizlik, yemek” cevabını; ikinci soruya “Her şey bende” cevabını; üçüncü soruya “Sofraya yardım etsin, odasını toplasın.” cevabını; dördüncü soruya “Voleybol, geçmişten ilgim var.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, kız da erkek de her şeyi yapar.” cevabını; altıncı soruya “Hayır, kadın da erkek de her sporu yapar.” cevabını; yedinci soruya “Hayır, kadın da erkek de her sporu yapar.” cevabını; sekizinci soruya ise “Jimnastik ve voleybol, kızım bunlara yatkın.” cevabını vermiştir. A7'nin bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2 ve 3. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 4,5,6,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A7'nin beş soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç7'nin güçlü kalıp yargısal olduğu ancak A7'nin modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç8 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A8 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç8 bowling ve basketbol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın golf ve voleybol spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve tenis ve futbol spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç8'in güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A8 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Evde ne gerekirse yapıyorum" cevabını; ikinci soruya "Genelde ben" cevabını; üçüncü soruya "Sofraya yardım etsin, odasını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Spora hiç ilgim yok, ancak yürüyüş olabilir." cevabını; beşinci soruya "Hayır, bu çocuğun seçimine kalmış." cevabını; altıncı soruya "Hayır, bu ayrımcılığa girer." cevabını; yedinci soruya "Futbol, erkek kendini futbolda daha iyi hisseder." cevabını; sekizinci soruya ise "Futbol, erkek enerjisini futbolda daha iyi atar cevabını vermiştir. A8'in bu cevaplarından yola çıkarak, 2,6,7 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 1,3,4 ve 5. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A8'in dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç8'in güçlü kalıp yargısal olduğu ve A8'in geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç9 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A9 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç9 basketbol, tenis ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve golf spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç9'un güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A9 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Temizlik, yemek, ütü" cevabını; ikinci soruya "Ortak diyebilirim, ev işleri genelde bende ama çocuklar genelde eşimde" cevabını; üçüncü soruya "Sofraya yardım etsin, odasını toplasın gibi küçük şeyler" cevabını; dördüncü soruya "Pilates, vücut şekillendiriyor ve eğlenceli." cevabını; beşinci soruya "Hayır, spor ayrımcılık yapılacak bir şey değil." cevabını; altıncı soruya "Voleybol ve yüzme, fiziksel açıdan ve görünüş açısından daha uygun." cevabını; yedinci soruya "Basketbol, erkek kadından daha yapılı olduğu için yakışıyor." cevabını; sekizinci soruya ise "Jimnastik ve futbol, kendisi istiyor." cevabını vermiştir. A9'un bu cevaplarından yola çıkarak, 1, 2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile

modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A9'un dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç9'un güçlü kalıp yargısal olduğu ve A9'un geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç10 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A10 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç10 futbol ve golf spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling ve voleybol spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve basketbol ve tenis spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç10'un güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A10 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Yemek, temizlik, çocuk bakımı gibi işler" cevabını; ikinci soruya "Çoğunlukla ben yapıyorum" cevabını; üçüncü soruya "Oyuncaklarını ve odasını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Pilates, bir bayan olarak daha rahat yaparım." cevabını; beşinci soruya "Hayır, spor yetenek işi." cevabını; altıncı soruya "Voleybol kadında daha asil duruyor." cevabını; yedinci soruya "Futbol, çünkü kültürümüzde ve toplumumuzda hep böyle görüyoruz." cevabını; sekizinci soruya ise "Basketbol, kendisi istiyor." cevabını vermiştir. A10'un bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,4,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A10'un beş soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç10'un güçlü kalıp yargısal olduğu ve A10'un geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç11 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A11 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç11 basketbol ve golf spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling ve voleybol spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve tenis spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç11'in güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A11 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Yemek, temizlik, çamaşır, hiç durmuyorum." cevabını; ikinci soruya "Paylaşmaya çalışıyoruz, ev işleri genelde bende ama çocuk bakımı tamamen babada mesela." cevabını; üçüncü soruya "Kendi işini kendi yapsın, odasını ve oyuncaklarını

toplasın, kendi kendine giyinsin ve yıkansın.” cevabını; dördüncü soruya “Voleybol, çünkü eskiden beri oynuyorum.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, farklılaşmamalı. Bu algıyla ben de karşılaşıyorum ama olmamalı.” cevabını; altıncı soruya “Atletizm, voleybol ve jimnastik. Çünkü daha estetik duruyor.” cevabını; yedinci soruya “Basketbol, futbol, güreş, tekvando, judo. Çünkü yapabilirlik açısından erkeklerin vücut yapılarına, kas yapısı gibi, daha uygun.” cevabını; sekizinci soruya ise “Jimnastik ve atletizm. Çünkü bunlar ana branşlar.” cevabını vermiştir. A11’in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A11’in dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç11’in güçlü kalıp yargısal olduğu ve A11’in geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç12 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A12 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç12 futbol, bowling, basketbol, voleybol ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın golf spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç12’nin sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A12 Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan birinci soruya “Yemek, temizlik” cevabını; ikinci soruya “Ortaklaşa yapmaya çalışıyoruz, ben yoğunsam eşim yapmaya çalışıyor eşim yoğunsa ben yapmaya çalışıyorum.” cevabını; üçüncü soruya “Oyuncaklarını ve odasını toplasın. Kahvaltıya yardım etsin, kek börek yaparken falan mutfağa hep yardım eder” cevabını; dördüncü soruya “Sadece yürüyüş yapıyorum, o da bel fıtığım yani sağlığım için.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, farklılaşmamalı. Oğlum baleye gitmek istedi ama hep kızlar olduğu için vazgeçti.” Cevabını; altıncı soruya “Yok, kadınlar esnek olduğu için her şeye uyum sağlayabilir” Cevabını; yedinci soruya “Futbol, karate, boks. Çünkü erkeklerin fiziksel yapısına bunlar daha uygun.” cevabını; sekizinci soruya ise “Yüzme ve jimnastik. Çünkü bunlar vücudu iyi geliştiriyor.” cevabını vermiştir. A12’nin bu cevaplarından yola çıkarak, 1 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 2,3,4,5,6 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A12’nin altı soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre,

Ç12'nin sınırlı kalıp yargısal olduğu ancak A12'nin modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç13 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A13 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç13 basketbol, bowling, tenis ve voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın futbol ve golf spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç13'ün sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A13 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Yemek, çamaşır, bulaşık” cevabını; ikinci soruya “Ben çalıştığım için anneanne ve babaanne genelde ilgileniyor, ben ve eşim yardımcıyız.” cevabını; üçüncü soruya “Kendini idare etsin, oyuncaklarını ve odasını toplasın.” cevabını; dördüncü soruya “Yüzme, çünkü bütün vücudu çalıştırıyor.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, sporun cinsiyeti olmaz” cevabını; altıncı soruya “Voleybol esneklik gerektirdiği için kadınlara daha uygun.” cevabını; yedinci soruya “Futbol, çünkü erkekler futbola daha düşkün.”; sekizinci soruya “Futbolu kendisi istiyor, ben tüm vücudu çalışsın diye yüzmeyi desteklerim.” cevabını vermiştir. A13'ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A13'ün dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç13'ün sınırlı kalıp yargısal olduğu ve A13'ün geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç14 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A14 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç14 tüm spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç14'ün kalıp yargısal olmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. A14 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Süpürge, toz alma, çamaşır, bulaşık, yemek gibi günlük işler” cevabını; ikinci soruya “Ben çalıştığım için genelde anneanne ilgileniyor, ben ve eşim yardımcıyız.” cevabını; üçüncü soruya “Mutfağa yardım, toz alırken yardım gibi küçük şeyler.” cevabını; dördüncü soruya “Spora pek ilgim yok ama pilates diyebilirim, daha önce denemiştım güzeldi.” cevabını; beşinci soruya “Evet. Çünkü her çocuk her hareketi yapamaz. Mesela erkek çocuklar futbolu daha iyi yapar, kız çocuklar da voleybolu daha iyi

yapar.” cevabını; altıncı soruya “Voleybol kadınların fiziğine daha uygun.” cevabını; yedinci soruya “Basketbol, çünkü erkekler daha uzun.”; sekizinci soruya “Voleybol ve basketbol, kendisi istiyor.” cevabını vermiştir. A14’ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,5,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A14’ün beş soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç14’ün kalıp yargısal olmadığı ancak A14’ün geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç15 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A15 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç15 basketbol ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın voleybol ve golf spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve bowling spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç15’in güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A15 Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan birinci soruya “Yemek, çocuk bakımı gibi” cevabını; ikinci soruya “Ben ev işlerini yapıyorum, eşim de çocuk bakımını üstleniyor.” cevabını; üçüncü soruya “Kendi dağıttıklarını toplasın yeter.” cevabını; dördüncü soruya “Voleybol, önceden oynamıştım ve bana uygundu.” cevabını; beşinci soruya “Bence ayrılmaz, çünkü evde yapabiliyorsa spora da herkes her şeyi yapabilir.” cevabını; altıncı soruya “Voleybolu kadınlar daha kibar olduğu için yakıştırıyorum, ayrıca voleybolda alan dar olduğu için kadınlar daha kolay yapar.” cevabını; yedinci soruya “Futbol, çünkü futbolda alan geniş olduğu için erkeklerin daha iyi dayanacağını düşünüyorum.”; sekizinci soruya “Basketbol, çünkü kapalı alanda olduğu için üşütmez.” cevabını vermiştir. A15’in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A15’in dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç15’in güçlü kalıp yargısal olduğu ve A15’in geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç16 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A16 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç16 futbol, bowling ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın voleybol spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve basketbol ve golf spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç16'nın güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A16 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Çamaşır, bulaşık, yemek" cevabını; ikinci soruya "Genelde bende." cevabını; üçüncü soruya "Kendi dağıttıklarını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Spora ilgim yok ama voleybol olabilir, ortaokulda oynamıştım." cevabını; beşinci soruya "Hayır, artık zaman değişti herkes her şeyi yapıyor." cevabını; altıncı soruya "Voleybol, genelde öyle görüyoruz." cevabını; yedinci soruya "Futbol, genelde öyle görüyoruz."; sekizinci soruya "Futbolu kendisi istiyor, basketbol. Aklıma ilk bunlar geliyor." cevabını vermiştir. A16'nın bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A16'nın dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç16'nın güçlü kalıp yargısal olduğu ve A16'nın geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç17 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A17 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç17 bowling ve golf spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın basketbol ve voleybol spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve tenis spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç17'nin güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A17 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya "Çocuk bakımı, yemek, bulaşık gibi işler" cevabını; ikinci soruya "Genelde bende, eşim çocuk bakımı konusunda yardımcı olur" cevabını; üçüncü soruya "Odasını, oyuncaklarını toplasın." cevabını; dördüncü soruya "Pilates, vücudumu esnetiyor" cevabını; beşinci soruya "Farklılaşmamalı, çocuklarda öyle bir algı olmamalı." cevabını; altıncı soruya "Voleybolda el kol daha kibar geliştiği için kadınlara daha uygun." cevabını; yedinci soruya "Basketbolda el, kol ve vücut daha iri şekilde geliştiği için erkeklere daha uygun."; sekizinci soruya "Tekvando ve karate, disiplinli bir çocuk olsun istiyorum." cevabını vermiştir. A17'nin bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel

görüŖte olduğu görölmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüŖte olduğu görölmektedir. Bu durumda, A17'nin dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüŖte olduğu sonucuna ulaŖılmaktadır. Buna göre, Ç17'nin güçlü kalıp yargısal olduğu ve A17'nin geleneksel görüŖte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç18 Spor Dallarına YaklaŖımı ile A18 Toplumsal Cinsiyet GörüŖü

Ç18 tüm spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eŖleŖtirmiŖtir. Buradan yola çıkarak Ç18'in kalıp yargısal olmadığı sonucuna ulaŖılmaktadır. A18 Ebeveyn GörüŖme Formu'nda yer alan birinci soruya "Kahvaltıda baŖlayarak çocukları okula eŖimi iŖe gönderme, sonrasında temizlik" cevabını; ikinci soruya "Genelde ortak" cevabını; üçüncü soruya "Dağıttığını toplansın." cevabını; dördüncü soruya "Yüzme, spor yaparken bütün vücudum hareket etsin" cevabını; beŖinci soruya "Hayır, bu konuda ayırım yapamayız." cevabını; altıncı soruya "Kadınlar her Ŗeyi yapabilir." cevabını; yedinci soruya "Futbol, voleybol, basketbol. Çünkü erkekler genelde bunları tercih ediyor.;" sekizinci soruya "Hepsi, deneyerek hangisini sececeğini öğrensın." cevabını vermiŖtir. A18'in bu cevaplarından yola çıkarak, 1 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüŖte olduğu görölmekle beraber 2,3,4,5,6 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüŖte olduğu görölmektedir. Bu durumda, A18'in altı soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüŖte olduğu sonucuna ulaŖılmaktadır. Buna göre, Ç18'in kalıp yargısal olmadığı ve A18'in modern görüŖte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç19 Spor Dallarına YaklaŖımı ile A19 Toplumsal Cinsiyet GörüŖü

Ç19 basketbol ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eŖleŖtirmiŖtir. Buna karŖın bowling ve voleybol spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol ve golf spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eŖleŖtirmiŖtir. Buradan yola çıkarak Ç19'un güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaŖılmaktadır. A19 Ebeveyn GörüŖme Formu'nda yer alan birinci soruya "Çocuk bakımı, yemek, temizlik" cevabını; ikinci soruya "Genelde ben" cevabını; üçüncü soruya "Kendi eŖyalarını toplansın." cevabını; dördüncü soruya "Yüzme, yüzmeyi iyi bilmeliyim" cevabını; beŖinci soruya "Hayır, spor içinde ayırım olmamalı." cevabını; altıncı soruya "Basketbol, çünkü öyle görüyoruz." cevabını; yedinci soruya

“Futbol. Çünkü futbol deyince aklıma erkek geliyor.”; sekizinci soruya “Jimnastik, çünkü kendisi istiyor.” cevabını vermiştir. A19’un bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A19’un dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç19’un güçlü kalıp yargısal olduğu ve A19’un geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç20 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A20 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç20 futbol ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın golf spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve basketbol, bowling ve voleybol spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç20’nin güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A20 Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan birinci soruya “Süpürge, çamaşır, bulaşık, yemek” cevabını; ikinci soruya “Genelde ben, arada eşim çocuklarla oynuyor” cevabını; üçüncü soruya “Kendi eşyalarını toplasın, sofraya ufak tefek yardım etsin, toz alsın.” cevabını; dördüncü soruya “Pilates, yapabileceğim tek şey basit egzersizler ve pilates kilo da verdiriyor.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, artık ayırmıyor, kızlar için de futbol takımı var mesela.” cevabını; altıncı soruya “Bale, çünkü kadınlar estetik ve narin.” cevabını; yedinci soruya “Futbol ve güreş. Çünkü genelde böyle görüyoruz.”; sekizinci soruya “Jimnastik, çünkü uzmanların böyle tavsiye ettiğini biliyorum. Hem esneklik kazanır.” cevabını vermiştir. A20’nin bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A20’nin dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç20’nin güçlü kalıp yargısal olduğu ve A20’nin geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç21 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A21 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç21 bowling spor dalını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın tenis ve voleybol spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol, basketbol ve golf spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç21’in güçlü kalıp

yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A21 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Yemek, temizlik gibi işler” cevabını; ikinci soruya “Ortak, eşimle beraber yapıyoruz genelde.” cevabını; üçüncü soruya “Kendine baksın, odasını toplasın, mutfağa yardım etsin.” cevabını; dördüncü soruya “Yürüyüş, mental olarak bana iyi geliyor.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, çocukların cinsiyeti değil ilgisidir önemli olan. Tabii vücudu da uygunsa.” cevabını; altıncı soruya “Bale, çünkü daha sanatsal ve estetik duruyor kadında.” cevabını; yedinci soruya “Güreş. Çünkü kaba duruyor ve erkeğe yakışıyor.”; sekizinci soruya “Basketbol, kendisi istiyor.” cevabını vermiştir. A21'in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 2,3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A21'in beş soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç21'in güçlü kalıp yargısal olduğu ancak A21'in modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç22 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A22 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç22 basketbol, bowling, tenis, voleybol spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın golf spor dalını sadece kadın seçeneğiyle ve futbol spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç22'nin sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A22 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Süpürge, bulaşık, yemek, çocuk bakımı gibi işler” cevabını; ikinci soruya “Hepsini ben yapıyorum.” cevabını; üçüncü soruya “Ufak şeyler bekliyorum.” cevabını; dördüncü soruya “Sporla hiç ilgilenmiyorum ama yürüyüş diyebilirim, iyi geliyor.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, çünkü hepsi yapabilir.” cevabını; altıncı soruya “Bale ve jimnastik, çünkü vücutları daha esnek.” cevabını; yedinci soruya “Futbol, çünkü kalıplaşmış bir şey bu.”; sekizinci soruya “Jimnastik ve yüzme, tüm vücudu geliştiriyor.” cevabını vermiştir. A22'nin bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile modern görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A22'nin dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç22'nin sınırlı kalıp yargısal olduğu ve A22'nin geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç23 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A23 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç23 bowling, tenis, voleybol ve golf spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın futbol ve basketbol spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç23'ün sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A23 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Kahvaltıyla başlıyorum, çocuk bakımı, ütü, bulaşık, yemek gibi işler yapıyorum” cevabını; ikinci soruya “Eşimle paylaşıyoruz diyebilirim.” cevabını; üçüncü soruya “Zorlamıyorum ama ufak şeyler bekliyorum, kızım kek yaparken yardım etsin.” cevabını; dördüncü soruya “Fitness, kilo verdiriyor ve benim kilo vermem lazım.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, çünkü tüm çocuklar bütün sporları denemeli bence.” cevabını; altıncı soruya “Bale olabilir, çünkü vücutları daha estetik ve kibar.” cevabını; yedinci soruya “Futbol, çünkü erkeklerin normalde yaptığı spor bu.”; sekizinci soruya “Jimnastik ve yüzme, bedensel gelişimine iyi gelir.” cevabını vermiştir. A23'ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,3,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 2,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A23'ün dört soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç23'ün sınırlı kalıp yargısal olduğu ve A23'ün geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç24 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A24 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç24 futbol ve tenis spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling ve golf spor dallarını sadece kadın seçeneğiyle ve basketbol ve voleybol spor dallarını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç24'ün güçlü kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A24 Ebeveyn Görüşme Formu'nda yer alan birinci soruya “Yemek, temizlik, çamaşır, bulaşık” cevabını; ikinci soruya “Genelde ben, eşim işten geldiğinde ilgilenebiliyor” cevabını; üçüncü soruya “Sofraya yardım etsin, getir götür işleri yapsın.” cevabını; dördüncü soruya “Pilates, çünkü vücudun sıkılaşmasına ve toparlanmasına yardımcı.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, çünkü kız da erkek de bir. Kız da futbol oynasın, erkek de voleybol oynasın.” cevabını; altıncı soruya “Voleybol görüntü olarak daha çok yakışıyor.” cevabını; yedinci soruya “Basketbol, çünkü erkek deyince akla futbol ve basketbol gelmesi artık kazanılmış bir düşünce”; sekizinci soruya “Yüzme ve

jimnastik, çünkü yüzmeye hayatını korur ve jimnastikle vücudunu aktif tutar.” cevabını vermiştir. A24’ün bu cevaplarından yola çıkarak, 1,2,3,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A24’ün beş soruya verdiği cevaplarda geleneksel ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç24’ün güçlü kalıp yargısal olduğu ve A24’ün geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ç25 Spor Dallarına Yaklaşımı ile A25 Toplumsal Cinsiyet Görüşü

Ç25 futbol, basketbol, tenis, voleybol ve golf spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buna karşın bowling spor dalını sadece erkek seçeneğiyle eşleştirmiştir. Buradan yola çıkarak Ç25’in sınırlı kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. A25 Ebeveyn Görüşme Formu’nda yer alan birinci soruya “Bütün ev hanımlarının yapması gereken her işi yapıyorum. Ev toplama, bulaşık, süpürge gibi.” cevabını; ikinci soruya “Kimin işi varsa diğer yapar, müsait olan.” cevabını; üçüncü soruya “Sofraya yardım etsin, kurup kaldırmaya falan.” cevabını; dördüncü soruya “Yüzme, çünkü suyu ve yüzmeyi seviyorum.” cevabını; beşinci soruya “Hayır, çocuk içinde ne varsa onu yapar” cevabını; altıncı soruya “Voleybol ve yüzme fiziksel olarak kadına daha çok yakışıyor.” cevabını; yedinci soruya “Basketbol ve tekvando, çünkü erkekleri genelde böyle görüyoruz”; sekizinci soruya “Basketbol, takım sporu olması açısından.” cevabını vermiştir. A25’in bu cevaplarından yola çıkarak, 1,6 ve 7. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmekle beraber 2,3,4,5 ve 8. sorulara verdiği cevaplar ile geleneksel görüşte olduğu görülmektedir. Bu durumda, A25’in beş soruya verdiği cevaplarda modern ifade bulunduğu için toplumsal cinsiyete yönelik modern görüşte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Buna göre, Ç25’in sınırlı kalıp yargısal olduğu ve A25’in modern görüşte olduğu ortaya çıkmaktadır.

Çocuklar ve annelerin cevaplarından yola çıkılarak elde edilen bu bulgular, spor dallarına yönelik güçlü kalıp yargısal olan 16 çocuk, sınırlı kalıp yargısal olan 6 çocuk ve kalıp yargısal olmayan 3 çocuk olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu bulgular, toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşler bildiren 17 anne ve modern görüşler bildiren 8 anne

olduğunu göstermektedir. Çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal olma durumları ile annelerinin toplumsal cinsiyete yönelik görüşleri tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11.

Çocukların Spor Dallarına Yönelik Kalıp Yargısal Olma Durumları ile Annelerinin Toplumsal Cinsiyete Yönelik Görüşleri

ÇOCUKLAR / ANNELER	Güçlü Kalıp Yargısal		Sınırlı Kalıp Yargısal		Kalıp Yargısal Olmayan	
	n	k	n	K	n	k
Geleneksel Görüş	12	1, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 24	4	5, 13, 22, 23	1	14
Modern Görüş	4	2, 6, 7, 21	2	12, 25	2	3, 18
Toplam	16		6		3	

k: Çocuk ve annesine ait kod numarası

Tablo 11 dikkate alındığında, çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal olma durumları ile annelerinin toplumsal cinsiyete yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. 1, 4, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20 ve 24 numaralı çocukların güçlü kalıp yargısal olduğu ve annelerinin geleneksel görüşte olduğu ortaya konmuştur. Buna karşın 2, 6, 7 ve 21 numaralı çocukların güçlü kalıp yargısal olduğu ve annelerinin modern görüşte olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca 5, 13, 22 ve 23 numaralı çocukların sınırlı kalıp yargısal olduğu ve annelerinin geleneksel görüşte olduğu ortaya konmuştur. Buna karşın 12 ve 25 numaralı çocukların sınırlı kalıp yargısal olduğu ve annelerinin modern görüşte olduğu ortaya konmuştur. Bunun yanında 14 numaralı çocuğun kalıp yargısal olmadığı ve annelerinin geleneksel görüşte olduğu ortaya konmuştur. Buna karşın 3 ve 18 numaralı çocukların kalıp yargısal olmadığı ve annelerinin modern görüşte olduğu ortaya konmuştur.

Tablo 11 incelendiğinde, güçlü kalıp yargısal olan çocukların çoğunluğunun geleneksel görüşte anneye sahip olduğu ancak dörtte birinin ise modern görüşteki anneye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca sınırlı kalıp yargısal olan çocukların çoğunluğunun geleneksel görüşte anneye sahip olduğu ancak üçte birinin modern görüşte anneye sahip olduğu görülmektedir. Öte yandan, kalıp yargısal olmayan çocukların çoğunluğunun modern görüşte anneye sahip olduğu ancak üçte birinin geleneksel görüşte anneye sahip olduğu görülmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma çocukların spor dallarına yaklaşımları ile annelerinin toplumsal cinsiyet görüşlerinin incelenmesi amacıyla yürütülmüştür. Bu bölümde araştırmanın problem durumlarına ilişkin tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

Araştırmaya katılan çocukların çoğunluğu, spor dallarını büyük oranda sadece kadın veya sadece erkek figürleri ile eşleştirmiştir. Güçlü kalıp yargısal olan bireyler, toplumsal cinsiyete yönelik cinsiyetçi ve/veya geleneksel bir görüş ve algıya sahip olarak açıklanabilir (Wilson, 1996). Dolayısıyla çocukların yüksek oranda güçlü kalıp yargısal oldukları ortaya konmaktadır. Araştırmanın bu bulgusu alanyazınla örtüşmektedir. İlgili literatürde çocukların güçlü kalıp yargısal oldukları yönündeki çalışmalara rastlanmaktadır (Aytekin vd., 2016; Menekşe, 2019; Ocak Karabay vd., 2018; Söylemez, 2019; Şıvgın ve Deniz, 2017; Zelyurt, 2018). Örneğin Yağan Güder (2014), ailenin okul öncesi dönemdeki çocukların toplumsal cinsiyet algıları üzerinde oynadığı rolü belirlemeyi amaçladığı çalışma sonucunda, okul öncesi dönemdeki çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına sahip olduklarını bulmuştur. Benzer şekilde Ata Doğan ve arkadaşlarının (2018) beş yaşındaki çocukların cinsiyet kalıp yargısal olma durumlarının belirlenmesi amacıyla yaptıkları sonucunda çocukların çoğunlukla kalıp yargısal oldukları tespit edilmiştir. Araştırmada ulaşılan çocukların güçlü kalıp yargısal oldukları bulgusunu literatürün de desteklemesi göz önünde bulundurulduğunda, toplumun sahip olduğu genel kalıp yargıların çocukların düşüncelerini yönlendirdiği ve çocukluk döneminde toplumsal cinsiyete yönelik yürütülen çalışmalar ile gerçekleştirilen eğitimlerin yetersiz kaldığı söylenebilir. Alanyazın da dikkate alındığında, çalışmalarda çocukların genel olarak kalıp yargısal buldukları söylenebilir. Bu durumun çocuğun çevresi, psikolojik ve sosyal durumu, sosyoekonomik durumu, aile yapısı, eğitim fırsatı gibi çok fazla sebebi olabilir. Çocuklar cinsiyeti algımlarken ve tanımlarken kıyafetler, roller, sözel ifadeler, sosyal aktiviteler gibi durumları göz önünde bulundururlar. Bunların sonucunda beş veya altı yaşlarında cinsiyetler hakkında kararlar verirler (Vatandaş,2007).

Bunun doğal bir sonucu olarak, okul öncesi dönem çocukların cinsiyet ve toplumsal cinsiyet hakkında sağlıklı kararlar vermesi oldukça önem kazanmaktadır.

Çocukların örnek cevapları ele alındığında bowlingi alışveriş merkezinde hem kadın hem erkeğin oynadığını gören, basketbol kursunda hem kız arkadaşlarının hem erkek arkadaşlarının olduğunu söyleyen, babasının bowling oynaması sebebiyle erkeklerin oynadığını söyleyen, voleybolu babasıyla oynadığı için hem kadın hem erkeğin oynadığını söyleyen, bowlingi evde anne ve babasıyla oynadığı belirten ve voleybolu denizde gördüğünü söyleyen çocukların olduğu görülmektedir. Çocukların bu cevaplarından hareketle alışveriş merkezi, eğitsel kurslar, evdeki faaliyetler, yakın çevredeki insanlarla gerçekleştirilen aktiviteler gibi çevrelerinde olup biteni gözlemleyerek ve geçirdikleri yaşantılardan yola çıkarak düşünce ve yaklaşımlarında kararlara vardıkları söylenebilir. Çocuklar, çevresel mesajları hızlı ve sistematik şekilde kategorize ederler (Martin ve Halverson, 1981). Bu kategoriler sonucu çocuğun zihninde toplumsal cinsiyet şemaları oluşur (Gümüş, 2006). Dolayısıyla çocuk, öğrenmeye en açık olduğu dönem olan hayatın ilk yıllarında görüş ve yaklaşımlarını nasıl geliştireceği ve nasıl yönlendireceğiyle ilgili çevresel mesajları içselleştirebilir. Sonuç olarak, çocukların gözlemleri ve doğrudan yaşantıları ile spor dallarına yönelik yaklaşımları birbirinden bağımsız değildir. İlgili literatürde çocukların aile içi ilişkiler ve çevreyle etkileşim sırasında edindikleri anlamları dışarı yansıttıkları yönündeki çalışmalara rastlanmaktadır (Evirgen, 2010; Schermerhorn vd., 2008). Aydoğan ve arkadaşları (2015), çocukların spora yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmada çocukların sporla ilgili öğrenmeler gerçekleştirirken yaşantı ve tecrübelerinden faydalanarak bunları yansıttıklarını bulmuşlardır. Çocukların yaşadıkları somut olaylara ve karşılaştıkları durumlara kayıtsız kalmadığı ve bu durumun gelişim açısından sağlıklı olduğu düşünülmektedir. Bu sebeple, çocuklara toplumsal cinsiyet açısından sağlıklı ve doğru bir çevre sunulması gelecek neslin bu konuda daha bilinçli olmasına imkan verecektir. Zelyurt (2018), 5-6 yaş arası çocukların toplumsal cinsiyet algılarının gelişiminde aile etkisini incelediği çalışmasında çocukların çoğunluğunun kalıp yargısal yönde görüşler bildirdiklerini belirlemiştir. Özdemir (2006), 5-6 yaş arası çocukların toplumsal cinsiyete yönelik kalıp yargısal durumunu incelediği çalışmada çocukların kalıp yargısal olma durumlarının yüksek olduğunu ortaya koymuştur.

Çocukların örnek cevapları ele alındığında basketbolu bir çizgi filmde hem kadın hem erkeğin oynadığını gören, basketbolu televizyonda hem kadın hem erkeğin oynadığını gören, tenisi çizgi filmde erkeklerin oynadığını görmesine karşın kadınların da oynayabileceğini belirten çocukların olduğu görülmektedir. Bu cevaplardan anlaşıldığı üzere, kitle iletişim araçlarında yer alan durum ve/ veya olaylar çocukların düşünce ve yaklaşımları ile ilgili kararlar vermelerinde oldukça önemli rol oynamaktadır. Sonuç olarak, medya ve kitle iletişim araçları ile çocukların spor dallarına yönelik yaklaşımları birbirinden bağımsız değildir. Çalışmanın bu bulgusu, literatürde yer alan birçok araştırma ile örtüşmektedir (Güder ve Alabay, 2016; Özkar ve Aytaş, 2021; Panarese, 2015). Örneğin Akkaya ve Kaplan (2014), medyanın futbola yer verme oranının oldukça büyük olduğunu bulmuşlardır. Uğurlu (2018) kitle iletişim araçlarında kadın ve erkek sporculara eşit olarak rastlanmadığını ve cinsiyete göre spora yaklaşımda hem görsel hem yazılı medyanın önemli rol oynadığını vurgulamıştır. Televizyonda yer alan spor dallarına yönelik kadın ve erkek algısının çocukların yaklaşımlarını yönlendirdiği düşünülmektedir. Çocuklar hayatı öğrenirken çizgi filmlerin önemli bir araç oldukları söylenebilir. Araştırmada çocukların çizgi filmlerde gördüklerinden yola çıkarak kararlara vardıkları belirlenmiştir. İlgili literatürde bu bulguyla paralel bulgular elde etmiş olan çalışmalara rastlanmaktadır (Gündüz Kalan, 2010; Yaşar ve Paksoy, 2011; Yılmaz ve Çelik, 2018). Örneğin Kalaycı (2015), toplumsal cinsiyet bağlamında incelemek üzere Pepee çizgi filmi incelediği çalışmada, karakterlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına uygun davrandığını belirlemiştir. Dolayısıyla çizgi filmin cinsiyetçi mesajlar içerdiğini saptamıştır. Benzer şekilde Duman ve Koçtürk (2021), toplumsal cinsiyet bağlamında incelemek üzere Pırıl çizgi filmi incelediği çalışmada, karakterlerin ve olayların büyük oranda toplumsal cinsiyet kalıp yargıları içerdiğini ortaya çıkarmıştır. Çocuklara hitap eden çizgi filmlerin çocuklar için hem öğretici hem yönlendirici olduğu görülmektedir. Çizgi filmlerin bu özelliğinin medyaya ve sorumlularına büyük bir sorumluluk yüklediği söylenebilir. Ünsal ve Ramazanoğlu (2013) da medyanın bu sorumluluğuna vurgu yapmış ve konunun hassasiyetle sürdürülmesi gerektiğini belirtmiştir. Alanyazındaki pek çok çalışma, çocukların etkileşimde oldukları medya ve kitle iletişim araçlarının toplumsal cinsiyet inşasındaki rolünün yadsınamayacağını vurgulamıştır (Dökmen, 2012; Kaya ve Tuna, 2010; Kılıç vd., 2014; Kılınc Özülmez, 2018; Koca ve Bulgu, 2005; Tezel Şahin ve Yüksek Usta, 2016; Yücel vd., 2015). Toplumda kalıplaşmış olan geleneksel yargılar çocukların düşünce ve

yaklaşımlarına yön vermektedir. Bu yüzden, çizgi film ve benzeri araçların düzenlenmesi ve yayınlanmasına verilen önem arttırılmalıdır.

Literatür gözden geçirildiğinde, çocuk yayınlarında spor ve topla oynama faaliyetlerinin çoğunlukla erkek çocuklar tarafından gerçekleştirildiği ve çocuk yayınlarının toplumsal kalıp yargılar taşıdığı bulgusuna ulaşan çalışmalar olduğu görülmektedir (Çankaya, 2009; Duman ve Koçtürk, 2021; Gündüz Kalan, 2010; Kalaycı, 2015; Sabuncuoğlu, 2006; Streiff ve Dundes, 2017; Uluyağcı ve Yılmaz, 2007; Ünlü, 2017; Yağan Güder vd., 2017). Örneğin Saraç (2018), toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirmek üzere Niloya çizgi filmini incelediği çalışmada, top oynama ve top sektirme gibi aktivitelerde erkeklerin yer aldığını bulmuştur. Benzer şekilde Özkar ve Aytaş (2021), çizgi filmlerdeki cinsiyet rollerini incelediği çalışmada, erkeklerin en çok yer aldığı oyunların top oyunları ve özellikle futbol olmasıyla beraber kızların en çok evcilik gibi oyunlarda yer aldığını belirleyerek çizgi filmlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını taşıdığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Muratoğlu Pehlivan (2019), 16 çizgi filmin cinsiyet rollerini nasıl sunduğunu incelediği çalışmasında çizgi filmlerde cinsiyet kalıp yargısal izler olduğunu saptamıştır. Bu durum, çocukların spor dallarına yaklaşımlarında toplumsal cinsiyet kalıp yargıları taşıyan yayınlara maruz kaldığı anlamına gelebilir. Bunun doğal bir sonucu olarak da çocukların, yayınların gösterdiği tutumlar doğrultusunda kalıp yargısal olarak kararlara vardıkları söylenebilir.

Okul öncesi dönemdeki çocuklar, zamanlarının çoğunu çizgi film seyrederek geçirmektedir (Oruç vd., 2011). Bu çocukların haşır neşir oldukları kitle iletişim araçları ve çizgi filmlerde yer alan bireyleri rol model alması olasıdır ve bu durum medya ile çocukların yaklaşımları arasındaki ilişkiyi açıklayabilir (Adak Özdemir ve Ramazan, 2012; Dökmen, 2012; Gündüz Kalan, 2010; Hamarat vd., 2015; İşçibaşı, 2003; Kağıtçibaşı ve Cemalciler, 2017; Özakar ve Koçak, 2012). Çocuğun çizgi filmdeki erkek karakterin futbol oynarken ve kız karakterin bale yaparken alkışlandığını görmesi, bu spor dallarına yönelik kalıp yargısal yaklaşımına sebep olabilir. Bu durum sosyal öğrenme kuramı ile açıklanabilir (Bayrakçı, 2007). Yani, çizgi film karakterinin alkışlanması çocuk için dolaylı pekiştireç olabilirken karakterin alkışlandığı durum ise yeni bir kalıp yargısal şema haline gelebilir.

Çocukların örnek cevapları ele alındığında golfü kitapta hem kadın hem erkeğin oynadığını gören çocukların olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak, çocuk kitaplarının ve bu kitaplarda yer alan durum/ olayların çocukların düşünce ve yaklaşımları ile ilgili kararlar verirken yönlendirici etkiye sahip olduğuna ulaşılmaktadır. Sonuç olarak, çocuk kitapları ile çocukların spor dallarına yönelik yaklaşımları birbirinden bağımsız değildir. Bağçeli Kahraman ve Özdemir (2019)'in toplumsal cinsiyet açısından inceledikleri resimli çocuk kitaplarında sportif faaliyetlerin daha çok erkekler tarafından yapılması düşündürücü bir bulgudur. Bu durum, çocuk kitaplarında hala toplumsal kalıp yargılarının izi olduğu ve bu izlerin çocukları olumsuz etkileme tehlikesi arz ettiği anlamına gelebilir. Çocuk kitaplarını inceleyen pek çok çalışma, toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının bulunduğu sonucuna ulaşmıştır (Dilek, 2014; Esen ve Bağlı, 2002; Göl, 2011; Gümüšoğlu, 2008; Kırbaoğlu Kılıç ve Eyüp, 2011; Köseleler, 2009; Sayılan, 2012; Yorgancı, 2008). Örneğin Kaynak ve Aktaş (2017), çocuklara yönelik kitapları toplumsal cinsiyet rolleri barındırıp barındırmama açısından incelediği çalışmada, toplumsal cinsiyete yönelik kalıp yargısallığın hala devam ettiğini ortaya çıkarmıştır. Benzer şekilde Salman Erden (2019), çocuklara yönelik hazırlanan resimli kitapları toplumsal cinsiyet bağlamında irdelediği çalışmada, kitaplardaki görseller ile metinlerde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gündüz Şentürk (2015) 100 adet resimli çocuk kitabının cinsiyet rollerine yönelik geleneksel izler içerip içermediğini araştırdığı çalışmada, Gürşimşek ve Günay (2005) ise çocuk kitaplarının dilsel özelliklerini cinsiyet rolleri kapsamında inceledikleri çalışmada kitapların geleneksel anlayışa uygun mesajlar içerdiği sonucuna ulaşmışlardır. Literatürle çok büyük oranda örtüşen bu bulgu, okul öncesi öğretmenlerinin ve ebeveynlerin ev ortamında ve eğitsel etkinliklerde yer verdikleri çocuk kitaplarını seçerken ve okurken seçici ve titiz davranması gerektiğinin altını çizmektedir.

5.1.1. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma bulguları ışığında, erkek çocukların kalıp yargısal olma durumlarının kız çocukların kalıp yargısal olma durumlarından nispeten daha yüksek olduğu ortaya konmaktadır. Literatür taramasında, erkeklerin kızlara kıyasla daha geleneksel bakış açısına ve daha kalıp yargısal olduğu yönünde birçok çalışmaya rastlanmaktadır (Çetin Gündüz ve Tarhan, 2017; Çiftçi, 2008; Dalkılıç, 2019; Dökmen, 2012; Raag ve Rackliff, 1998; Yağan

Güder, 2014). Örneğin Bağçeli Kahraman ve Başal (2011), çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargısal olma durumlarını annelerin eğitim seviyesi, oyun ve oyuncaklar gibi faktörler bağlamında incelediği çalışmada, erkek çocukların kız çocuklardan daha kalıp yargısal oldukları sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Yağan Güder ve Alabay (2016), çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargısal olma durumlarını oyuncak seçimi bağlamında incelediği çalışmasında, erkek çocukların kız çocuklardan daha kalıp yargısal olduğunu bulmuştur. Buna karşın ilgili literatürde, kızların erkeklere kıyasla daha geleneksel bakış açısına ve daha kalıp yargısal olduğu yönünde çalışmalar da yer almaktadır. Örneğin Yağan Güder (2014) de erkek çocukların kız çocuklara kıyasla daha kalıp yargısal olduklarını bulgulamıştır. Benzer şekilde Menekşe (2019), çocukların cinsiyet özelliklerine ve oyuncak seçimlerine yönelik kalıp yargısal olma durumlarına ebeveynlerinin etkisini irdelediği çalışmada, kız çocukların erkek çocuklarla kıyaslandığında daha fazla kalıp yargısal olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Literatürde çocukların kalıp yargısal olma durumlarının cinsiyetlerine göre değişkenlik göstermediğini saptayan araştırmalar da bulunmaktadır (Ata Doğan vd., 2018; Bağçeli, 2008; Güney, 2012; Özdemir, 2006; Şirvanlı Özen, 1992). Örneğin Özkan (2009), çocukların cinsiyet kalıp yargılarını birçok değişken açısından incelediği çalışmada, cinsiyet değişkeninin çocukların kalıp yargısal olma durumları üzerinde etkili olmadığını bulmuştur. Benzer sonuçlara ulaşan bir başka çalışma ise Ata Doğan ve arkadaşlarının (2009) beş yaşındaki 32 çocuğun cinsiyet kalıp yargısal durumlarını irdeleyerek cinsiyetin çocuk üzerinde kalıp yargısal durumu açısından anlamlı fark yaratmadığını bulguladığı çalışmadır. Arabacıoğlu ve Bağçeli Kahraman (2017), 200 çocuk ve bu çocukların ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışma sonucunda, kız çocuklar ile erkek çocuklar arasında toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Kaçar (2019), 4 ve 5 yaş çocuklar ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet tutumları arasındaki ilişkiyi araştırdığı çalışmada, cinsiyetin çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından anlamlı fark oluşturmadığını belirlemiştir. Bu çalışmalarda, kızların da erkeklerin de yakın seviyede kalıp yargısal olduğu yorumu yapılabilir. Çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını benimserken cinsiyet açısından farklılaşma olmamasının istenen durum olduğu söylenebilir. Çünkü çocukların cinsiyet fark etmeksizin belli gelişimsel dönemlerden geçtiği

bilinmektedir. Bu dönemler üzerinde çocuğun cinsiyetinin önemli farklılıklar yaratmaması normal olarak yorumlanabilir.

Araştırma bulguları dikkate alındığında, basketbol ve futbol spor dallarına yönelik kalıp yargısal olanların daha çok kız çocuklar olduğu görülmekle birlikte, voleybol spor dalına yönelik kalıp yargısal olanların daha çok erkek çocuklar olduğu görülmektedir. Başka bir deyişle basketbol ve futbol spor dallarına yönelik olarak kız çocuklar; voleybol spor dalına yönelik olarak erkek çocuklar kalıp yargılara nispeten daha fazla sahiptir.

5.1.2. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımlarının Annelerinin Demografik Özellikleri Bağlamında İncelenmesine Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma bulguları, katılımcı annelerin yaş değişkeni açısından çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğunu, spor yapma durumu değişkeni açısından çoğunluğunun hiç spor yapmadığını ve eğitim durumu değişkeni açısından çoğunluğunun lisans mezunu olduğunu göstermektedir.

Araştırma bulguları ışığında, spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunluğunun lisans mezunu, yalnızca kadın seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunluğunun lisans mezunu olduğu görülmekle beraber bu çoğunluğu yakın bir oranla ilkokul mezunu anneler takip etmektedir. Ayrıca, spor dallarını yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunluğunun lise mezunu olduğu görülmekle beraber bu çoğunluğu yakın bir oranla lisans mezunu anneler takip etmektedir. Spor dallarına kalıp yargısal yaklaşmayan çocukların anneleri belirgin şekilde yüksek sayısı lisans mezunudur. Ancak spor dallarına kalıp yargısal yaklaşan çocukların anneleri arasında lisans, lise veya ilkokul mezunu olanların sayısı birbirine yakındır. Buradan hareketle, lisans mezunu annelerin çocuklarının daha çok kalıp yargısal olmayan görüşler belirttikleri söylenebilir. Bunun yanında, lise ve ilkokul mezunu annelerin çocuklarının ise daha çok kalıp yargısal olan görüşler belirttikleri söylenebilir. Yani, çocukların spor dallarına yaklaşımında annelerin eğitim durumu açısından belirgin değişiklik olmasa da spor dallarına yönelik kalıp yargısal olan çocukların daha çok eğitim düzeyi düşük olan anneye sahip olduğu sonucuna ulaşılabilir. Literatür irdelendiğinde, araştırmanın bu bulgusunu destekler nitelikte sonuçlara ulaşan çalışmalar olduğu

görülmektedir (Amman vd., 2000; Kotan, 2007; Kotan vd., 2009; Özsandıkçı, 2010; Sarıkabak vd., 2018; Tural, 2011). Örneğin Yücel ve arkadaşları (2015), çocukların spora yaklaşımını etkileyen faktörleri araştırmış ve bu faktörlerden birinin ebeveyn eğitim düzeyi olduğunu belirlemiştir. Aktaş Üstün ve Karaali (2021) de spor yapan ve yapmayan çocuğa sahip ebeveynler ile çocukları arasındaki iletişimi incelediği araştırmada, ebeveyn eğitim durumunun çocukların spora yaklaşımında etkili olabileceğini tespit etmiştir. Eğitimin insana yeni bakış açıları sunduğu ve birçok konuda bilinçlendirdiği inkar edilemez bir gerçektir. Dolayısıyla aile fertlerinin eğitim düzeyinin artması, daha bilinçli bireylerin çocuk yetiştirmesi demektir. Bilinç düzeyi yüksek ve eğitilmiş ebeveynlerin çocuklarının spora daha kalıp yargısız yaklaşımını yapması bundan kaynaklanıyor olabilir.

Ailelerin demografik özellikleri çocukların düşünce ve yaklaşımları üzerinde etkili olabilmektedir. Ebeveyn eğitim düzeyinin yükselmesiyle ailenin birçok açıdan bilinç düzeyi artar çocuğun toplumsal cinsiyet bağlamında kalıp yargısal olmaması yönünde olumlu bir durum oluşabilir. Literatürde ebeveyn eğitim durumu yükseldikçe çocuğun kalıp yargısallığının düştüğüne yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Altuntaş ve Altınova, 2015; Aylaz vd., 2014; Dalkılıç, 2019; Ex ve Janssens, 1998; Görgüt, 2012; İmamoğlu, 1993; Kaçar, 2019; Kalaycı ve Hayırsever, 2014; Kodan Çetinkaya, 2013; Kotan vd., 2009; Kuzlak vd., 2017; Ocağ vd., 2011; Pınar vd., 2008; Şahin Seçer, 2002; Varol vd., 2016). Örneğin Alabay ve Özdemir (2020), çocukların mesleklere ilişkin toplumsal cinsiyet tutumlarını incelediği çalışmada, ebeveyn eğitim durumu arttıkça çocukların kalıp yargısal durumlarının azaldığını bulmuştur. Benzer bulgulara Karabekmez ve arkadaşlarının (2018) çocukların meslekler açısından toplumsal cinsiyet kalıp yargısal olma durumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada da anne öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuk kalıp yargısallığının azaldığı şeklinde rastlanmaktadır.

Ebeveyn eğitim durumu ile çocukların kalıp yargısal olma durumları arasında doğru orantılı bir ilişki olduğu bulgusunu elde eden çalışmalar da literatürde mevcuttur (Bağçeli, 2008; Bağçeli Kahraman ve Başal, 2011). Buna karşın, Ünlü (2012) ise 4-6 yaş arası 527 çocuğu kapsayan araştırmasında, çocuğun cinsiyete yönelik kalıp yargısal olma durumu ile annenin eğitim düzeyi arasında ilişki olmadığını tespit etmiştir. Aynı şekilde, ebeveyn eğitim durumu ile çocuğun kalıp yargısal olma durumu arasında ilişkisellik bulmayan çalışmalar literatürde vardır (Kara, 2020; Petersen vd., 2020; Şıvgın, 2015; Yılmaz, 2021;).

Spor dallarını hem kadın hem erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin çoğunluğunun 31-40 yaş aralığında olduğu görülmekle birlikte yalnızca kadın veya yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların annelerinin de çoğunlukla 31-40 yaş aralığında oldukları belirlenmiştir. Sonuç olarak, kalıp yargısal olma durumu fark etmeksizin çocukların çoğunlukla 31-40 yaş anneye sahip olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal durumları annelerinin yaşına göre değişmemektedir. Çalışmanın bu bulgusunu destekler şekilde Erzeybek (2015), ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algılarını belirlemeyi amaçladığı çalışmasında, ebeveyn yaşı ile toplumsal cinsiyet algısı arasında anlamlı fark olmadığını saptamıştır. Aynı şekilde Şıvgın (2015) da eğitim etkinliklerinin çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına etkisini incelediği ve birçok faktöre göre çocuğun toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının değişkenliğini araştırdığı çalışmasında, ebeveyn yaşı ile çocuk toplumsal cinsiyet algısı arasında bir ilişki olmadığı sonucuna varmıştır. Çocukların spora yaklaşımının anne yaşına göre değişmemesi, çalışmaya katılan annelerin çok büyük oranının orta (31-40) yaş grubunda olmasından kaynaklanıyor olabilir. Yani 21-30 veya 41-50 yaş grubundaki annelerin oranı ile 31-40 yaş grubundaki annelerin oranı kıyaslandığında, 31-40 yaş grubundaki annelerin çok daha yüksek bir orana sahip olması bu bulguya ulaşmada önemli bir nokta olabilir. Annelerin yaşının artması veya azalması durumunda çocukların kalıp yargısalılığının değişmemesinin alanyazınla örtüşen bir bulgu olduğu söylenemez. Çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını belirleyen ve yönlendiren önemli noktalardan biri de ebeveyn özellikleridir. Ebeveyn yaşının çocuğun toplumsal cinsiyet kalıp yargısal olma durumuyla doğru orantılı bir ilişkisi olduğunu, yani ebeveyn yaşı arttıkça çocuk kalıp yargısalılığının da arttığını bulgulayan çalışmalar literatürde yer almaktadır (Alabay ve Özdemir, 2020; Baran, 1995). Özdemir (2006)'in okul öncesi dönem çocuklarının cinsiyet kalıp yargılarını belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışması, ebeveyn yaşı arttıkça çocuğun cinsiyet kalıp yargılarının da arttığı sonucuyla önemli bir örnek oluşturmaktadır.

Araştırma bulguları ışığında tüm spor dallarını kadın ve erkek/ yalnızca kadın/ yalnızca erkek seçeneğiyle eşleştiren çocukların çoğunluğunun hiç spor yapmamış anneye sahip olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular sonucunda, kalıp yargısal olma durumu fark etmeksizin çocukların çoğunlukla hiç spor yapmamış olan anneye sahip olduğu görülmektedir. Diğer bir deyişle, çocukların spor dallarına yönelik kalıp yargısal durumları

annelerinin spor yapma durumuna göre değişmemektedir. İlgili literatürde, çalışmanın bu bulgusuna paralel bulgular elde etmiş olan çalışmalara rastlanmaktadır. Örneğin Papistas ve arkadaşları (2016), ebeveyn sportif aktivitesi ile çocuk sportif aktivitesi arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, sportif olarak aktif olan ebeveynlerin de aktif olmayan ebeveynler ile yakın düzeyde etkiye sahip olduğu belirleyerek ebeveyn aktivitesinin anlamlı fark oluşturmadığı sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Petersen ve arkadaşları (2020), ebeveynler ile çocuklarının sportif aktiviteler bağlamında ilişkilerini inceleyen 39 çalışmayı ele almış ve çalışmaların çoğunluğunun değişkenler etkilemeksizin ebeveyn çocuk arasında sportif etkinliklere yönelik zayıf bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Campbell ve arkadaşları (2001) da benzer amaçlarla yürüttükleri çalışmada çocukların spora yaklaşımlarının ebeveynlerinden etkilendiğini bulgulamıştır. Çocukların spora yaklaşımının annelerin spora katılım ve tutumuna göre değişmemesi, çalışmaya katılan annelerin çok büyük oranının spor yapmamasından kaynaklanıyor olabilir. Yani aktif spor yapan veya geçmişte spor yapmış olan annelerin oranı ile spor yapmayan annelerin oranı kıyaslandığında, spor yapmayan annelerin çok daha yüksek bir orana sahip olması bu bulguya ulaşmada önemli bir nokta olabilir.

Annenin spora katılımı ve yaklaşımı ile çocuğun spora katılımı ve yaklaşımı arasında etkileşim olmadığını ortaya koyan çalışmalar olsa da bu bulgunun literatürle büyük oranda örtüşmediği söylenebilir. Çocuğun ev içinde kurduğu ilişkilerin çocuğun düşünce ve yaklaşımlarını etkilediği göz önünde bulundurularak, annenin spor yapma davranışının çocuğun spor dallarına yaklaşımında etkili olduğunu bulgulayan çalışmalar literatürde bulunmaktadır (Aktaş Üstün ve Karaali, 2021; Bois vd., 2005; Hayoz vd., 2019; Davison vd., 2003; Matos vd., 2021; Öncü, 2007; Schoeppe vd., 2017; Yüksel, 2019). Stearns ve arkadaşları (2016), çocuklarla ebeveynlerinin hareketlilik seviyeleri arasındaki ilişkiyi değişkenler açısından incelemiş ve fiziksel olarak aktif olan ebeveynlerin kendileri gibi fiziksel olarak aktif çocuklar yetiştirdikleri sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Welk ve arkadaşları (2003), çocukların sportif aktiviteleri üzerindeki ebeveyn etkisini incelemiş ve çocukların spora yaklaşımında aktif ebeveynlerin aktif olmayan ebeveynlerle kıyaslandığında çocuklarını olumlu yönde daha fazla etkilediklerini bulmuştur. Özsandıkçı (2010) da ebeveynlerin çocukları yüzme sporuna yönlendirme sebeplerini araştırırken spor yapan veya spor geçmişı olan ebeveynlerin sporla ilgilenmemiş ebeveynlerle kıyaslandığında çocuklarının spora yönelik sağlıklı bakış açısı geliştirmede daha yüksek

sonuçlar verdiğini bulgulamıştır. Çocuğun özellikle aile içindeki bireylerin sergilediği davranışları rol model edinmesi açısından ebeveynlerin aktivite düzeylerinin yüksek olması önemlidir. Ebeveynlerin spor yapma durumlarının çocuklara model davranışlar sunacağı ve bu sebeple ebeveynin spor yapmasının çocuğun spora yaklaşımında önemli olduğunu vurgulayan araştırmalar da bulunmaktadır (Gökçe vd., 2019; Kahn vd., 2008; Kotan vd., 2009; Matos vd., 2021; ztrk vd., 2016; Seabra vd., 2007;). Garriguet ve arkadaşları (2017), ebeveyn ocuk ilişkisini sportif aktivite açısından irdelemiş ve ebeveynlerin çocukların spora yaklaşımı ile fiziksel aktivitesine etki ettiğini ortaya koymuştur. Mutz ve Albrecht (2017) de ebeveyn özellikleri ile çocuğun sportif ve fiziksel durum ilişkisini inceleyip ebeveyn aktivitesinin çocukta olumlu duygu ve düşünceler geliştirdiğini tespit etmiştir. Bentley ve arkadaşları (2012) da benzer bulgulara ulaşmış ve ailelerin sportif aktivite ile destekleme konusunda farkındalık kazanmalarına vurgu yapmıştır. Ebeveynler ocukların sportif faaliyetlere toplumsal cinsiyet kalıp yargılarından bağımsız tutumlar geliştirmesi için dikkatli olmalıdır. Bu noktada ebeveynlerin çocuklara rol model olması ve toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının dışına çıkacak şekilde aktif spor yapması çocukların kalıp yargısal olmaması adına önem taşımaktadır (Sarıkabak vd., 2018).

5.2. Annelerin Görüşlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma sonucunda annelerin ev işleri kapsamında temizlik, yemek ve ocuk bakımı yaptıkları ve çoğunluğunun eve ait sorumluluğu üstlendiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra, anneler çocuklarından oda toplama, oyuncakları toplama, kendi işini kendi yapma ve sofraya yardım gibi işler beklemektedir.

Annelerin cevapları detaylı ele alındığında, ‘t yapmak, toz almak, bulaşık yıkamak, çamaşır yıkamak, süpürge yapmak, ev toplamak’ cevaplarının temizlik alt kategorisi altında belirtilen işlerden olduğu bulunmuştur. Bu cevaplardan da anlaşılacağı üzere, annelerin çoğunluğu evin temizliğinden sorumluyken hiçbiri tamir/ tadilat gibi toplumun erkeğe yüklediği işlerden bahsetmemiştir. Sonuç olarak, annelerin ev işleri açısından cinsiyetçi rollere sahip olduğu söylenebilir. Kocatepe ve Bilgi (2018) annelerin ev içi rolleri ve kendi konumlarına yönelik algılarını araştırdığı çalışmada, evde en çok temizlik

ve yemek yaptıklarını, çocuk baktıklarını belirtmişlerdir. Benzer şekilde Özer ve Keser (2020), çocukların ev içinde annelerinin rollerini algılayış biçimlerini toplumsal cinsiyet kalıp yargıları çerçevesinde irdelediği çalışmasında, annenin çoğunlukla yemek ve temizlik yaptığını belirlemiştir. Araştırmanın bu bulgusuyla paralel olarak, annelerin ev içinde genellikle yemek ve temizlik gibi toplumun kadına atfettiği işlerden sorumlu olduğunu belirleyen çalışmalara literatürde rastlanmaktadır (Ata Doğan vd., 2018; Ergöl vd., 2012; Eroğlu ve İrdem, 2016; Erzeybek, 2015; Estes vd., 2007; Pedersen vd., 2009; Wolf-Wendel ve Ward, 2006). Ayrıca, bazı anneler yaptıkları ev işleri hakkında ‘rutin, normal işler, bütün ev hanımlarının yapması gereken işler’ gibi cevaplar da vermişlerdir. Ev işlerini kendi günlük akışında rutin haline getirmiş, bunu normalleştirmiş ve tüm kadınların yapması gereken şeyler olarak gören annelerin bulunması, bu annelerin cinsiyetçi bakış açısına sahip olduklarını apaçık göstermektedir. Çelik ve İnce Yenilmez (2019)’e göre, ev içindeki sorumluluklar ve çocuk bakımı gibi kadına biçilen pek çok cinsiyet rolünün spora katılım ve olumlu tutum geliştirmeye etki ettiği ortadadır. Araştırmaya katılan annelerden biri, ev işlerinden vakit kalmadığı için kendine uygun gördüğü bir spor dalının olmadığını söylemiştir. Bu durum bu annenin toplumsal olarak kendisine biçilen roller sebebiyle spora yönelik mesafeli bir duruş sergilediğini göstermektedir.

Anneler, ev içi sorumlulukların paylaşımında çoğunlukla sorumluluğu üstlenen taraf olduklarını ve çoğunlukla eşlerinin iş dışında yardımcı rolde olduğunu belirtmişlerdir. Bütün toplumlarda, kadının ev işinden ve çocukların bakımından sorumlu olduğu görüşü kabul edilir (Dedeoğlu, 2000). Toplumsal cinsiyet rollerine genel olarak bakıldığında annenin babaya kıyasla ev içi sorumlulukları çok daha fazla üstlendiği gerçeği görülmektedir (Kuzucu, 2011; Özçatal, 2011). Günay ve Bener (2011) toplumsal cinsiyet rollerine geleneksel bakış açısının cinsiyetçilik gözeterek rol paylaşımı yaptığını belirtmiştir. Araştırmanın bu bulgusuyla benzer şekilde Yılmaz (2018) da bireylerin rol paylaşımını toplumsal cinsiyet yargıları çerçevesinde incelediği araştırmasında kadınların ev işlerini yapan ve çocuk bakımı sağlayan taraf olduğu bulgusuna ulaşmıştır. Benzer bulgulara Powell ve Greenhaus (2010), cinsiyet ve aile içi roller arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada, kadınların ev ve aile ile ilgili sorumlulukları yürüten taraf olmasıyla ulaşmıştır. Özer ve Keser (2020), çocukların ev içinde annelerinin rollerini algılayış biçimlerini toplumsal cinsiyet kalıp yargıları çerçevesinde irdelediği çalışmasında, ev içi sorumluluklarda annenin babaya kıyasla daha ön planda olduğunu belirlemiştir. Sonuç olarak, annelerin ev işleri

kapsamında geleneksel görüşler belirttikleri yorumu yapılabilir. Literatürde, araştırmanın bu bulgusuyla örtüşen araştırmalar bulunmaktadır (Demircioğlu vd., 2011; Erzeybek, 2015; Gümüšoğlu, 2004; Koivunen vd., 2009) Annelerin cinsiyet rol ve özelliklerine yönelik geleneksel bakış açısına sahip olduğunu bulgulayan birçok çalışma literatürde yer almaktadır (Gökçay, 2018; Güngör Baran, 2004; Yağan Güder, 2014;). Buna karşın Carlson ve Knoester (2011) toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında geleneksel tutumların yerini yavaş yavaş modern tutuma bıraktığını belirtmiştir.

Çalışmaya katılan anneler çocuklarından kendine ait eşyaları toplamasını ve ufak yardımlarda bulunmasını beklemektedir. Ebeveynler çoğunlukla çocuklarının ev içinde yardımlarına ihtiyaç duyarlar (Mehrotra ve Biggeri, 2002). Kılıç ve arkadaşları (2013) da annelerin çocuklarından beklentilerinin kendi kendine yetmeleri olduğunu belirlemiştir. Annelerin bu beklentisinin çocuğun özerklik kazanarak sorumluluk sahibi olması ve geleceğe daha iyi hazırlanması amacı gütmektedir. Bu konuda çocuğun cinsiyetine yönelik farklılaşma olmadığı için annelerin eşitlikçi davrandığı söylenebilir. Literatürde bu bulguyu destekler nitelikte çalışmalar da yer almaktadır (Demirtaş, 2001; Kılıç vd., 2013). Örneğin Kaçan ve arkadaşları (2019), birçok değişken açısından annelerin çocuklarına yönelik öz bakım becerisi beklentilerini araştırdıkları çalışmada, annelerin beklentilerinin çocuk cinsiyetine göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Koçer ve Çetin Doğan (2020), 60-66 aylık çocuğa sahip olan annelerin çocuklarından beklentilerinin cinsiyet değişkenine göre değişip değişmediğini incelemiş ve böyle bir değişimin var olmadığını ortaya koymuşlardır. Buna karşın Yağan Güder (2014) ile Demiriz ve Dinçer (2001), annelerin çocukların cinsiyetlerine göre beklenti şekillerinde farklılaşmaya, kız çocuklardan daha fazla beklentileri olduğuna ve dolayısıyla çocuktan beklenti açısından geleneksel tutuma sahip olduklarına rastlamışlardır. Bu sonuca Khan ve Kazmi (2008) de ev içindeki işlere yardımcı beklenen çocuğun çoğunlukla kız çocuğu olduğunu belirleyerek ulaşmıştır.

Aile içinde sorumlulukların dağılımı ve iş bölümünün toplumsal cinsiyet kalıp yargılarından uzak bir şekilde gerçekleştirilmesi, çocukların bu konularda eşitlikçi ve modern bakış açıları kazanmasını sağlayabilir. Çocukların cinsiyet kalıp yargılarından bağımsız olarak paylaşımların yapıldığı bir ev ortamında daha az kalıp yargısal davranışlar geliştirdiklerini bulgulayan çalışmalar literatürde mevcuttur (Fulcher vd., 2008; McHale vd.,

1999; Yağan Güder ve Alabay, 2016; Yağan Güder ve Güler Yıldız, 2016). Örnek olarak Epstein ve Warl (2011) ebeveyn ve çocuk iletişim mesajlarının cinsiyet açısından içeriğini incelediği çalışmada, geleneksel izler içeren mesajların bulunduğu ebeveyn çocuk ilişkisinin çocukta geleneksel yargılara sebep olduğu ortaya konmuştur. Benzer sonuçlar Yağan Güder ve Güler Yıldız (2016)'ın çocukların toplumsal cinsiyet algıları üzerinde aile etkisini inceledikleri çalışmada, eşitlikçi bakış açısının hâkim olduğu ailelerdeki çocukların daha eşitlikçi düşünceler sergiledikleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Çocukların 5 yaş civarında toplumsal cinsiyete yönelik kalıp yargılar edindikleri (Martin ve Ruble, 2004) düşünülerek ailelerin ev içindeki paylaşımlar konusunda oldukça hassas davranmaları önemlidir.

Çalışma sonucunda, annelerin kendilerine en çok pilates spor dalını uygun gördükleri saptanmıştır. Ayrıca bazı anneler, pilatesi uygun görme sebebi olarak kilo verme amaçları olduğundan ve pilatesin vücut şekillendirici özelliği olduğundan bahsetmiştir. Bu bulgular, annelerin sporun asıl amaçlarından sağlıklı yaşama hiç değinmeden genellikle zayıflama ve dış görünüş sebebiyle spor dallarını kendilerine yakıştırdıklarını göstermektedir. Pilatesin toplumun geleneksel bir bakış açısıyla yaklaşarak daha çok kadına yakıştırdığı bir spor dalı olduğu düşünülürse annelerin kendilerine spor dalı uygun görme konusunda geleneksel görüşte olduğu söylenebilir. Bu bulguya paralel olarak, Yüksel (2014) de spor dallarının cinsiyet ve eğitim seviyesi açılarından farklılaşmasını incelediği çalışmasında, kadınların yüzme, pilates, voleybol, jimnastik gibi spor dallarını kendine uygun gördüğünü belirlemiştir. Yüksel (2014) başka bir çalışmasında da spor dallarına yaklaşımın cinsiyet açısından farklılaşmasını inceleyerek kadınların en çok yürüyüş, voleybol, jimnastik, pilatesi tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Annelerin çoğunluğu spor dallarının çocukların cinsiyetine göre ayrılmayacağını düşünmektedir. Ayrıca bu düşüncedeki anneler, sporun cinsiyete değil ilgi ve yeteneğe göre ayrışabileceğini söylemekle birlikte çoğunlukla sporun cinsiyeti olmadığını ve herkesin her spor dalını yapabileceğini dile getirmişlerdir. Bu cevaplar annelerin spor dallarını çocukların cinsiyetine göre ayırtmadığını ve dolayısıyla bu konuda modern görüşte olduklarını göstermektedir. Bu bulguya paralel olarak Kılıç ve arkadaşlarının (2013) ailenin çocuk yetiştirme şekillerini toplumsal cinsiyet açısından irdeledikleri çalışmada, ebeveynler çocuklarının cinsiyetine göre ayırtma yapmayacaklarını dile getirmişlerdir. Literatürde,

çalışmanın bu bulgusuyla paralel sonuçlara ulaşan çalışmalarla karşılaşılmaktadır. Çocukların cinsiyetleri spora yönlendirmede bir kriter olarak düşünmemeli ve ailelerin bu bilinçte olması gerekir. Çünkü spor dalları çocuğun cinsiyetinden ziyade yeteneği ve ilgisi doğrultusunda tercih edilmeli, böylece çocuğun hem mutlu hem sağlıklı hem de başarılı olması sağlanabilir. Sonuç olarak, katılımcı annelerin spor dallarının çocuk cinsiyeti bazında ayırmayacağını düşünmesi eşitlikçi ve modern bakış açısı için ümit vericidir.

Annelerin çoğunluğunun kadınlara daha uygun gördüğü spor dalı voleybol olmakla beraber bale, jimnastik, yüzme, basketbol, pilates, yoga ve atletizm de bu dallar arasında bulunmaktadır. Annelerin cevaplarında genellikle toplumsal kalıp yargılar çerçevesinde kadınların yer aldığı spor dalları yer almaktadır. Yüksel (2014) de benzer sonuca ulaşarak toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kapsamındaki spor dallarını benimsediklerini bulmuştur. Ayrıca anneler, kadınlara bu spor dallarını uygun görme sebebi olarak çoğunlukla kadının fiziksel olarak kibar ve estetik olması, bahsi geçen spor dalının estetiklik ve esneklik gerektirmesi gibi sebepler saymışlardır. Benzer durum, Büyükafşar (2016)'ın sporu cinsiyet bağlamında irdelediği çalışmasında, kadınların kadın vücudunun narin ve esnek olmasından yola çıkarak yakıştırma yaptığı şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bazı anneler, voleybol spor dalını kadına uygun görme sebebi olarak genellikle böyle gördüklerini dile getirmişlerdir. Öyle ki voleybol günümüzde kadınlara atfedilen ve kadınla özdeşleştirilen bir spor dalı haline gelmiştir (Altıok ve Zelyurt, 2021). Yüksel (2014) ise kadınların kendilerine uygun gördüğü spor dalının çoğunlukla yüzme olduğunu bulmuştur.

Öte yandan, annelerin çoğunluğunun erkeklere daha uygun gördüğü spor dalı/ çeşidi futbol olmakla beraber basketbol, savunma sporları, vücut geliştirme de bu dallar arasında yer almaktadır. Annelerin cevaplarında genellikle toplumsal kalıp yargılar çerçevesinde erkeklerin yer aldığı spor dalları yer almaktadır. Yüksel (2014) de benzer sonuca ulaşarak erkekler için toplumsal cinsiyet kalıp yargıları kapsamındaki spor dallarını uygun gördüklerini bulmuştur. Bunun yanı sıra, kadına veya erkeğe daha uygun olarak gördüğü bir spor dalının bulunmadığını belirten anneler de vardır. Kılıç ve arkadaşlarının (2013) da bulunduğu sonuçlara benzer şekilde, bu anneler cinsiyet eşitsizliğinin eskide kaldığını düşünmektedir. Ayrıca anneler, erkeklere bu spor dallarını uygun görme sebebi olarak çoğunlukla erkeğin fiziksel olarak daha güçlü, yapılı ve uzun olması, bahsi geçen spor dalının güç ve dayanıklılık gerektirmesi gibi sebepler saymışlardır. Bazı anneler, futbol spor

dalımı erkeğe uygun görme sebebi olarak genellikle böyle gördüklerini dile getirmişlerdir. Tüm bu bulgular, annelerin bu konuda geleneksel ve cinsiyetçi bakış açısına sahip olduklarını göstermektedir. Bazı spor dalları toplumsal olarak cinsiyetlerle bağdaştırılmış durumdadır. Örneğin voleybol, bale, pilates gibi spor dallarının daha çok kadınlar tarafından ve futbol, güreş, basketbol gibi spor dallarının daha çok erkekler tarafından gerçekleştirildiği aşikârdır. Kadın futbol takımları ve erkek voleybol takımı gibi oluşumlar toplumun bu algıyı yıkmasına yardımcı olabilir ancak bu konuda daha hızlı ve net adımlar atılmalıdır. Çünkü, katılımcı annelerin görüşlerinden de anlaşılacağı üzere spor dalları ve cinsiyet arasındaki geleneksel görüşler hala devam etmektedir.

Annelerin çoğunluğunun çocuklarının jimnastiğe ve önemli bölümünün yüzme ve basketbola ilgisini destekleyeceği belirlenmekle beraber futbol, voleybol, atletizm ve savunma sporları da bu dallar arasındadır. Çocuğunu her spor açısından destekleyeceğini belirten anneler de vardır. Çocuğunun jimnastik ile voleybola ilgisini destekleyeceğini belirtenlerin çoğunlukla kız annesi olduğu ve çocuğunu futbola ilgisini destekleyenlerin tamamı ile basketbola ilgisini destekleyenlerin çoğunluğunun erkek annesi olduğu düşünülürse, annelerin çocuklarının spora ilgisini destekleme konusunda cinsiyetçi ve geleneksel görüşte oldukları söylenebilir. Literatür incelendiğinde, ebeveynlerin çocuklarının spora yönelik algı ve durumlarını desteklerken toplumsal kalıp yargıların etkisinde kaldığı yönünde sonuçlara ulaşan çalışmalara rastlanmaktadır (Gustafson ve Rhodes, 2006; Karahüseyinoğlu, 2008; Solomon vd., 2018; Şimşek, 2005). Örneğin Şimşek (2005), çocukların spora yönlendirilmesinde ebeveyn görüşlerini inceleyerek ebeveynlerin kızlarını yüzme, jimnastik, tenis ve voleybol spor dallarına daha çok kızlarını, hentbol ve futbol spor dallarına ise daha çok oğullarını yönlendirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Benzer bulgular Bayraktar ve Sunay (2007)'ın voleybolcuların voleybola yönelmesindeki faktörleri araştırdıkları çalışmada, daha çok kız voleybolculara yönelik ebeveyn yönlendirmesi olduğu şeklinde yer almaktadır. Heinze ve arkadaşları (2017), ebeveynlerin spora yönelik tutumları ile çocuklarının spora yaklaşımı arasındaki ilişkiyi incelemiş ve ebeveynlerin kızları üzerinde spor dallarına yönelik etkili olduğunu belirlemişlerdir. Annelerin neredeyse hepsi çocuğunun tüm sporlara yönelik destekleyeceğini söylese de özel olarak voleybol ve jimnastiği belirtenlerin kız annesi olması ile özel olarak futbol ve basketbolu belirtenlerin erkek annesi olması düşündürücüdür. Bu durum, annelerin toplumsal kalıp yargıların etkisinde kalmadan cevap vermek istemelerinden kaynaklanmış olabilir. Sonuç olarak,

anneler spor dalları ile çocukları arasında toplumsal kalıp yargılarından sıyrılmak isteseler de hala böyle bir etkilenme içinde oldukları söylenebilir.

Aile desteğinin, durum ve olaylara yönelik duygu ve düşünce geliştirmede çocuğa katkı sağlayacağı bir gerçektir. Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına bağlı kalmadan bilgilendirme ve desteklemenin hakim olduğu aile ortamında çocukların eleştirel düşünerek eşitlikçi yönde kararlar vermesi mümkün olabilir. Aile desteğinin, çocuğun spora ve spor dallarına yönelik kalıp yargısız düşünceler geliştirmesini ve katılımını etkileyeceğini vurgulayan çalışmalar literatürde yer almaktadır (Allender vd., 2006; Baxter Jones ve Maffulli, 2003; Bayraktar ve Sunay, 2007; Chang ve Mahoney, 2013; Cheung ve Chow, 2010; Dinç vd., 2011; Garriguet vd., 2017; Griffith vd., 2007; Papistas vd., 2016; Simpkins vd., 2010; Ünal vd., 2012; Yılmaz, 2021; Yüksel, 2019). Örneğin Maltby ve arkadaşları (2018), çocukların fiziksel ve sportif aktivitelerine anne etkisini inceleyerek annenin desteklediği durumda çocuğun sportif ve fiziksel aktivitelere daha ılımlı hale geldiği sonucuna ulaşmıştır. Mutz ve Albrecht (2017) de aynı amaçla gerçekleştirdikleri çalışmada ebeveyn desteğinin çocuğun sportif faaliyetlere yaklaşımını olumlu etkilediğini belirlemiştir. Benzer bulgulara Dinç (2011), çocukların spora yaklaşımına yönelik veli görüşlerini incelediği ve aile desteğinin çocuk yaklaşımında en önemli noktalardan biri olduğunu belirlediği çalışmada ulaşmıştır. Ünal ve arkadaşları (2012) da aynı amaçla gerçekleştirdikleri çalışmada, annelerin spor dallarına yönelik olumlu tutumlar geliştirmesinin çocuğun spora yaklaşımında en önemli faktör olduğunu vurgulamışlardır.

5.3. Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımında ve Annelerinin Görüşlerinde Toplumsal Cinsiyet İzleri Açısından Benzerliğin İncelenmesine İlişkin Bulgulara Yönelik Tartışma ve Sonuçlar

Araştırma sonucunda, çocukların çoğunluğunun spor dallarına yönelik güçlü kalıp yargısal olduğu ve annelerin çoğunluğunun toplumsal cinsiyete yönelik geleneksel görüşte olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum irdelendiğinde; güçlü kalıp yargısal olan ve sınırlı kalıp yargısal olan çocukların çoğunluğunun annesi geleneksel görüşte anneye sahip olmasına karşın kalıp yargısal olmayan çocukların çoğunluğunun modern görüşte anneye sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu sonuç, annelerin toplumsal cinsiyete yönelik görüşleri ile

çocuklarının spor dallarına yaklaşımlarının toplumsal cinsiyet açısından birbirine benzediğini göstermektedir. Araştırmanın bu bulgusuna paralel olarak Cheung ve Chow (2010) da aynı amaçla gerçekleştirdiği çalışmada, ebeveynlerin çocukların spora yaklaşımı açısından dolaylı ve doğrudan etkilere sahip olduğunu bulmuştur. Gershgoren ve arkadaşları (2011) ise, çocukların sportif aktiviteleri üzerindeki ebeveyn etkisini araştırmış ve çocuk ile ebeveyn arasında spora yönelik olumlu etkileşimler olduğunu bulmuşlardır.

Sonuçlar hakkında genel değerlendirme yapıldığında, geleneksel görüşteki annelerin kalıp yargısal çocukları ve modern görüşteki annelerin kalıp yargısal olmayan çocukları olduğu anlaşılmaktadır. Buradan yapılacak en önemli çıkarımlardan biri, annelerin çocukları üzerinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarına yönelik etkiye sahip olduklarıdır. İlgili literatürde, toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından aile hayatının önemli etken olduğu ve annenin çocuğunu etkilediği yönünde çalışmalar yer almaktadır (Dalkılıç, 2019; Epstein ve Ward, 2011; Erzeybek, 2015; Fagot ve Leinbach, 1995; Fulcher vd., 2008; Menekşe, 2019; Özkan, 2009; Söylemez, 2019; Yağan Güder, 2014; Zelyurt, 2018). Carlson ve Knoester (2011) de ailelerin cinsiyet tutumlarını çocuklarına nasıl yansıttıklarını inceledikleri çalışmada, anne ve çocuk arasında toplumsal cinsiyet tutumları açısından büyük benzerlik oluştuğunu belirlemişlerdir. Murray (2004) da aynı amaçla gerçekleştirdiği çalışmada, eşitlikçi tutuma sahip ailelerin daha çok eşitlikçi çocuklar yetiştirdiği ve cinsiyetçi tutuma sahip ailelerin daha çok kalıp yargısal çocuklar yetiştirdiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Marks ve arkadaşları (2009), ailelerin cinsiyet kalıplarını ve bu kalıpların ev içindeki etkisini inceleyerek aile içinde toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Gökkaya (1994), ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algıları ile çocuk yetiştirme şekillerinin çocuğa etkilerini araştırmış ve ebeveynlerin geleneksel tutuma sahip olmakla birlikte çocuklarını geleneksel tutuma sahip olma yönünde etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Bunların aksine Petersen ve arkadaşları (2020), ebeveyn ve çocuğun sportif aktivitesi arasındaki ilişkiyi incelemek için yaptığı derleme çalışması sonucunda ebeveynin çocuğun spora yaklaşımını anlamlı şekilde etkilemediğini bulgulamıştır. Literatür incelendiğinde, annelerin çoğunlukla eşitlikçi tutuma sahip olduğu yönünde bulgular elde eden çalışmalara da rastlanmaktadır (Erzeybek, 2015). Örneğin Freeman (2007), ebeveynlerin cinsiyet davranışlarının çocuğa etkisini araştırmış ve ebeveynlerin eşitlikçi yönde tutum geliştirdiğini saptamıştır. Bu çalışmanın bir başka önemli bulgusu ise ebeveyn ile çocuk arasında cinsiyet algısı açısından benzerlik olmadığıdır. Bu bulguya benzer şekilde,

Arabacıoğlu ve Bağçeli Kahraman (2017) ile Kaçar (2019) çocukların ve ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmalarda, annelerin toplumsal cinsiyet tutumları ile çocuklarının toplumsal cinsiyet tutumları arasında ilişki olmadığını bulgulamışlardır.

Sonuç olarak, aile içindeki atmosfer ve ebeveyn görüşleri çocukların toplumsal cinsiyet kalıp yargılarını içselleştirmeleri üzerinde rol oynayabilmektedir. Çocuk, her şeyi öğrenmeye açık olduğu gibi çevresinin benimsediği pek çok şeyi algılamakta ve öğrenmektedir. Ayrıca okul öncesi dönemdeki çocuk için bir davranış veya bir düşünce tümel gelişim açısından önem taşır. Yani çocuğun karşılaştığı olay ve durumlar yalnızca bir gelişimsel alanını etkilemekle kalmaz, bir bütün olarak etkiler. Bu doğrultuda, çocuğun geçirdiği yaşantıların toplumsal cinsiyet açısından etkisi yalnızca sosyal gelişimle sınırlı kalmaz. Bu durumda, en yakın çevre olarak ailenin bilinçli hareket ederek çocuğunun sağlıklı tümel gelişimini sağlaması gerekir. Çocuğu modern bakış açısıyla desteklemeli ve açık iletişim kurarak çocuğun yanlış veya eksik algılamasına mahal vermemelidir. Çocuğun modern ve eşitlikçi davranışlarını pekiştirmeli, geleneksel ve cinsiyetçi davranışlarını değiştirmek için harekete geçmelidir. Aile çocuğa rol model olmalıdır. Bunun için önce kendini geliştirmeli ve eşitlikçi görüşler benimseyip aktarmalıdır. Annelerin bu durumu ciddiyle yürütmeleri ve geleceğe daha eşitlikçi çocuklar yetiştirmeleri çok önemlidir.

5.4. ÖNERİLER

5.4.1. Ebeveynlere Öneriler

1. Ebeveynlerin sportif aktivitelere katılımı ve yaklaşımının çocukların spora yaklaşımı ile ilişkisi inkâr edilemez. Bu durumda ebeveynlerin sportif aktivitelere daha çok katılması için ekonomik ve sosyal destek alması önerilebilir.
2. Çocukların çevreden edindikleri gözlemler ve deneyimler algılarını şekillendirebilmektedir. Bundan dolayı, ebeveynlerin ev ortamını daha eşitlikçi atmosfer sağlayacak görseller, nesnelere, etkinlikler ve kurallarla düzenlemesine önem verilebilir.
3. Çocuklara doğru bakış açıları kazandırma anahtarının iyi bir iletişim ve rol model olmaktan geçtiği söylenebilir. Bu doğrultuda ebeveynlerin çocukla doğru iletişim ve çocuğa doğru rol model olma konusunda kendilerini geliştirmeleri önerilebilir.
4. Çocukların spora yönelmesinde cinsiyetleri yerine ilgi ve yeteneklerini dikkate almak önemlidir. Bu noktada hem çocuk kendi ilgisini belirleyebilmeli hem de ebeveyn çocuğunun ilgisi ile yeteneğine yönelik adımlar atabilmelidir. Bu doğrultuda, ebeveynlerin öncelikle spor dallarını iyi tanıması ve ardından çocuklara daha kapsamlı ve dikkat çekici şekilde sunması önerilebilir.
5. Çocuklarda spora yönelik toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının oluşmasını önlemek ve gidermek amacıyla çocuğun etrafındaki herkes görevini bilmeli ve bilinçlenmelidir. Bu amaca yönelik faaliyetlerde, ebeveynlerin çocuğun çevresindeki bireylerle iş birliği yapması önerilebilir.

5.4.2. Araştırmacılara Öneriler

1. Bu araştırmanın konusunu daha derinlemesine inceleyen, farklı ölçme araçlarıyla irdeleyen, daha geniş çalışma gruplarıyla gerçekleştiren, iki ebeveyni de çalışma grubuna katan çalışmalar yürütülebilir ve bu araştırmayla karşılaştırılabilir.
2. Bu araştırma çocuklar ve annelerini çalışma grubuna katmıştır. Yapılacak yeni araştırmalara babalar da dahil edilebilir.

3. Yapılacak yeni araştırmalarda çocukların aile içinde gözlemlenmesi ve aile içindeki farklı faktörlerin de çalışmaya dahil edilmesi sağlanabilir.
4. Bu araştırmaya yalnızca devlet okulunda öğrenim görmekte olan çocuklar katılmıştır. Yapılacak çalışmalarda özel okullarda öğrenim görmekte olan çocuklar da dahil edilerek farklı sosyoekonomik durumlardaki çocuklar arasında incelemeler yapılabilir.
5. Bu araştırma kapsamına çocuk ve ebeveyn dahil edilmiştir. Yapılacak araştırmalarda çocuğun öğretmeni, arkadaşları, kardeşleri gibi yakın çevresindeki diğer bireylerin katılması sağlanarak kalıp yargılar çerçevesinde bu ilişkiler incelenebilir.

5.4.3. Eğitim Yetkililerine Öneriler

1. Literatürde birçok kanıt olduğu gibi bu çalışmanın sonuçları da çocukların hayatında ebeveynin en önemli rollerden biri olduğunu göstermiştir. Ebeveynlerin rol model olmaları açısından hatalı tutum ve davranışlarını düzeltebilecek çalışmalar ile eğitime ağırlık verilmesi önerilebilir.
2. Gerek alan yazın gerekse bu çalışmanın sonuçlarına bakılacak olursa, ailenin sahip olduğu kalıp yargılar çocuk yaklaşımında etkili olabilmektedir. Çocuğun düşünce ve davranış geliştirmesinde bu denli önemli noktalardan biri olarak ailenin kalıp yargısal tutum eğitimi konusunda okul öncesi öğretmenlerinin çalıştıkları ebeveynlerin sosyal, ekonomik, çevresel faktörleri dikkate alınarak hizmet içi eğitimlerin zorunlu hale getirilmesi önerilebilir.
3. Toplumsal cinsiyete yönelik düzenlenen etkinliklerin sayısı ve niteliği tüm eğitim kademelerinde artırılabilir.
4. Cinsiyetçi kalıp yargılardan uzaklaşarak daha modern ve eşitlikçi bakış açısını toplum olarak benimsemenin en önemli adımlarından biri eleştirel düşünmeye verilen önemi arttırmaktır. Bu amaçla, okul öncesi eğitim programındaki eleştirel düşünme becerisine yönelik kazanım ve etkinliklerin sayısı ile niteliği artırılabilir.
5. Toplum içinde kadının daha çok yer aldığı spor dallarına erkeklerin katılımı ve erkeklerin daha çok yer aldığı spor dallarına kadınların katılımı teşvik edilerek cinsiyetçi kalıpların kırılması için önemli bir adım atılabilir.

KAYNAKÇA

- Adak Özdemir, A. ve Ramazan, O. (2012). Çizgi filmlerin çocukların davranışları üzerindeki etkisinin anne görüşlerine göre incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 35(35), 157-173.
- Akar, T. ve Aksoy, A. B. (2018). Çocukların anne babalarına yönelik algılarının toplumsal cinsiyet bağlamında incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(1), 31-46.
- Akkaya, C. ve Kaplan, Y. (2014). Toplumsal cinsiyet bağlamında spor medyasında kadın. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(Special Issue 2), 177-182.
- Aktaş Üstün, N. ve Karaali, E. (2021). Spor Yapan ve Yapmayan Çocuğa Sahip Ebeveynlerin Çocukları ile İletişimlerinin İncelenmesi, *Spor Eğitim Dergisi*, 5(1), 63-70.
- Alabay, E. Ve Özdemir, G. (2020). 36-72 aylık çocukların mesleklere yönelik oluşturdukları toplumsal cinsiyet algıları. *Turkish Studies*, 15(1), 13-29.
- Allender, S. Cowburn, G. ve Foster, C. (2006). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: A review of qualitative studies. *Health Education Research*, 21(6), 826-835.
- Altıok, A. N. ve Zelyurt, M. K. (2021). Sporda toplumsal cinsiyet yaklaşımı: Kadın voleybolcuların toplumsal deneyimleri üzerine niteliksel bir araştırma sporda toplumsal cinsiyet yaklaşımı. *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 293-317.
- Altuntaş, O. ve Altınova, H.H. (2015). Toplumsal cinsiyet algısı ile sosyoekonomik değişkenler arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10(6), 83-100. <https://doi.org/10.7827/turkishstudies.7674>
- Amman, M.T., İkizler, H.C. ve Karagözoğlu, C. (2000). *Sporda Sosyal Bilimler*. İstanbul: Alfa Yayınevi.

- Arabacıoğlu, B. ve Bağçeli Kahraman, P. (2017). Çocukların cinsiyet kalıp yargıları ile ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Current Research in Education*, 3(3), 95-104.
- Ata Doğan, S., Atış Akyol, N. ve Güney Karaman, N. (2018). Beş yaş çocuklarının cinsiyet kalıp yargı düzeyleri ve evdeki cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(3), 53- 65.
- Aydoğan, Y., Özyürek, A. ve Gültekin Akduman, G. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının spora ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 3(Special Issue 4), 595-607.
- Aylaz R., Güneş G., Uzun Ö. ve Ünal S. (2014). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 23, 183-189. <https://doi.org/10.18301/rss.504>
- Aytekin, Ç., Artan, İ., Bencik Kangal, S., Çalışandemir, F. ve Özkızıklı, S. (2016). Çocukların anne-babalarına yönelik algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 168-188.
- Bağçeli Kahraman, P. ve Başal, H. A. (2011). Anne eğitim düzeyine göre çocukların cinsiyet kalıp yargıları ile oyun ve oyuncak tercihleri. *Education Sciences*, 6(1). S. 1335-1357.
- Bağçeli Kahraman, P. ve Özdemir, H. (2019). Resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelenmesi. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(27), 64-85.
- Bağçeli, P. (2008). Köyde ve Kentte Yaşayan 7–8 Yaş Arası Çocukların Cinsiyet Kalıpyargıları ve Cinsiyete Bağlı Oynadıkları Oyun Ve Oyuncaklar. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Baker, C., Wuest, J. ve Stern, P.N. (1992). Method slurring: the grounded theory/phenomenology example. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 1355-1360.
- Balish, S. M., Deaner, R. O., Rainham, D. ve Blanchard, C. (2016). Sex differences in sport remain when accounting for countries' gender inequality. *Cross-Cultural Research*, 50(5), 395-414.

- Baran, G. (1995). Ankara'da Bulunan Çocuk Yuvalarında Kalan 7-11 Yaş Grubu Çocuklarda Cinsiyet Rollerini ve Cinsiyet Özellikleri Kalıpyargılarının Gelişimi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baxter-Jones, A. D. G. ve Maffulli, N. (2003). Parental influence on sport participation in elite young athletes. *Journal of sports medicine and physical fitness*, 43(2), 250.
- Bayrakçı, M. (2007). Sosyal öğrenme kuramı ve eğitimde uygulanması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 198-210.
- Bayraktar, B. ve Sunay, H. (2007). Türkiye’de elit bayan ve erkek voleybolcuların spora başlamasına etki eden unsurlar ve spordan beklentileri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5 (2), 63-72.
- Bentley, G. F., Goodred, J. K., Jago, R., Sebire, S. J., Lucas, P. J., Fox, K. R., ve Turner, K. M. (2012). Parents’ views on child physical activity and their implications for physical activity parenting interventions: a qualitative study. *BMC pediatrics*, 12(1), 180.
- Blakemore, J. E. O. ve Hill, C. A. (2008). The child gender socialization scale: A measure to compare traditional and feminist parents. *Sex Roles*, 58(3), 192-207.
- Bois, J. E., Sarrazin, P. G., Brustad, R. J., Trouilloud, D. O. ve Cury, F. (2005). Elementary school children's perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents' role modelling behaviours and perceptions of their child's competence. *Psychology of sport and exercise*, 6(4), 381-397.
- Büyükaşar, M. (2016). Türk spor basınında cinsiyet ayrımcılığı: Fotomaç ve Fanatik gazeteleri örneği. *İnsan ve İnsan*, 3(9), 53-76. DOI: 10.29224/insanveinsan.280018
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (25. baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Campbell, P. T., Katzmarzyk, P. T., Malina, R. M., Rao, D. C., Pérusse, L. ve Bouchard, C. (2001). Prediction of physical activity and physical work capacity in young adulthood from childhood and adolescence with consideration of parental measures. *American journal of human biology: the official journal of the Human Biology Council*, 13(2),

190–196. [https://doi.org/10.1002/1520-6300\(200102/03\)13:2<190::AID-AJHB1028>3.0.CO;2-N](https://doi.org/10.1002/1520-6300(200102/03)13:2<190::AID-AJHB1028>3.0.CO;2-N)

- Cansız, R. O. (2004). Çocuk Yetiştirme Modellerinde Cinsiyetçi Yaklaşımlar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Carlson, D. L. ve Knoester, C. (2011). Family structure and the intergenerational transmission of gender ideology. *Journal of family issues*, 32(6), 709-734.
- Cengiz, A. (2019) Okul öncesi eğitim ve cinsiyet rollerinin çocuk üzerinde inşası. *Okul Öncesi ve İlköğretim Dergisi*, 4(229), 137–149.
- Chang, A. ve Mahoney, JL (2013). A longitudinal comparison of parent and child influence on sports participation. *Journal of Youth Development*, 8(3), 68-82.
- Cheung, PY ve Chow, BC (2010). Parental mediatory role in children's physical activity participation. *Health education*. 110, 351-366.
- Çankaya, M. (2009). Geleneksel? Modern? Veya her ikisi? Türk televizyon reklamlarında toplumsal cinsiyet temsili. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 30, 279-295.
- Çelik, O. B. ve İnce Yenilmez, M. (2019). Oyunu değiştirmek: Neden daha fazla kadın spora katılım sağlayamıyor?. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(9), 9-17.
- Çetin Gündüz, H. ve Tarhan, S. (2017). İlkokul öğrencilerinin meslek seçimlerine yönelik tutumlarında toplumsal cinsiyetin etkisi. *Elementary Education Online*, 16(3), 1287-1300.
- Çıtak, A. (2008). Kadınların Çalışmasına Yönelik Tutum: Cinsiyet, Cinsiyet Rolü ve Sosyoekonomik Düzeye Göre Bir Karşılaştırma. Yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Çiftçi, A. (2008). İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Kadınlık ve Erkeklik Rollerini Algılayış Biçimleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Dalkılıç, R. A. (2019). Farklı Yaş Gruplarında Toplumsal Cinsiyet Rollerini Algısının Yansıması: Denizli Örneği. Yüksek lisans tezi. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

- Davison, K. K., Cutting, T. M. ve Birch, L. L. (2003). Parents' activity-related parenting practices predict girls' physical activity. *Medicine and science in sports and exercise*, 35(9), 1589-1595.
- Dedeoğlu, S. (2000). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türkiye'de aile ve kadın emeği. *Toplum ve Bilim*, 86(3), 139-170.
- Demircioğlu, H., Şahin, F. T. ve Günindi, Y. (2011). Anne babaların görüşlerine göre aile iŐlevleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 92-106.
- Demiriz, S. ve Dinçer, . (2001). 5-6 Yaş çocuklarının öz bakım becerilerinin cinsiyet ve okul öncesi eğitim alma durumlarına göre incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 11-19. Retrieved: Haziran 2, 2022, https://dghm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/150/demiriz_dincer.htm
- Demirtaş, K. (2001). Annelerin Değerlendirmesine Göre ocukların z Bakım Becerileri ile Anne Tutumları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dilek, A. (2014). 4-6 yaş ocuk öykülerindeki kadın kahramanların mesleksel analizi. *Qafqaz Üniversitesi Dergisi*, 2(1), 94-102.
- Din, ZF. Uluz, E. ve Sevimli, D. (2011). Ailelerin çocuklarını spor ve fiziksel aktiviteye yönlendirmelerine ilişkin görüşleri. *Sport Sciences*, 6(2), 93-102.
- Doğduay, G. (2013). Engelli Bireye Sahip Ebeveynlerde Sporun Yaşam Kalitesine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Dökmen, Z. (2012). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Duman, A. E. ve Koçtürk, N. (2021). Yerli yapım bir çizgi filmin toplumsal cinsiyet rolleri açısından incelenmesi: Pırıl. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(Toplum & Siyaset), 83-92.
- Epstein, M. ve Ward, L. (2011). Exploring parent-adolescent communication about gender: Results from adolescent and emerging adult samples. *Sex Roles*, 65, 108-118.
- Ergl, Ő., Koç, G., Eroğlu, K. ve Taşkın, L. (2012). Türkiye'de Kadın Araştırma Görevlilerinin Ev ve İŞ YaŐamlarında Karşılaştıkları Güçlükler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 43-49.

- Eroğlu, F. Ve İrdem, Ő. (2016). Toplumsal cinsiyet ayrımcılığı ve yönetim kademelerindeki yansımaları. *Pamukkale İşletme ve Bilişim Yönetimi Dergisi*, 3(2), 11-35.
- Ersoy Quadir, S. ve Akaroğlu, G. (2009). Televizyon reklamlarının çocuk tüketiciler üzerine görsel etkilerinin bir incelemesi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 6(1), 78-98.
- Ertan, T. B. (2002). Çağdaş Türk Çocuk Yazınında Toplumsal Cinsiyet Olgusu. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Erzeybek, B. (2015). Anne Babaların Çocuklarını Yetiştirirken Benimsedikleri Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutumlar. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Esen, Y. ve Bağlı, M. T. (2002). İlköğretim ders kitaplarındaki kadın ve erkek resimlerine ilişkin bir inceleme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 35(1-2): 143-154.
- Estes, S. B., Noonan M. C. ve Maume, D. O. (2007). Is work-family policy use related to the gendered division of housework? *Journal of Family and Economic Issues*, 28(4), 527-545.
- Evirgen, N. (2010). Aile İçi Örüntülerin Çocukların Algıları Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ex, C. T. G. M ve Janssens, J. M. A. M. (1998). Maternal influences on daughters' gender role attitudes. *Sex Roles*, 38(3), 171-186.
- Fagot, B.I. ve Leinbach, M.D. (1995). Gender knowledge in egalitarian and traditional families. *Sex Roles*, 32, 513-526.
- Freeman, N. K. (2007). Preschoolers' perceptions of gender appropriate toys and their parents' beliefs about genderized behaviors: miscommunication, mixed messages, or hidden truths?. *Early Childhood Education Journal*, 34(5), 357-366.
- Fulcher, M., Sutfin, E. ve Patterson, C. J. (2008). Individual differences in gender development: Associations with parental sexual orientation, attitudes, and division of labor. *Sex Roles*, 58, 330-341.
- Garriguet, D., Colley, RC ve Bushnik, T. (2017). Parent-child association in physical activity and sedentary behaviour. *Sağlık raporları*, 28(6) , 3-11 .

- Gershgoren, L., Tenenbaum, G., Gershgoren, A. ve Eklund, R. C. (2011). The effect of parental feedback on young athletes' perceived motivational climate, goal involvement, goal orientation, and performance. *Psychology of Sport and Exercise*, 12(5), 481-489.
- Gökçay, G. (2018). Kadınların Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi. Yüksek lisans tezi. Kafkas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kars.
- Gökçe, H., Keçeci, K. ve Yıldız, A. (2019). Ailelerin çocuklarını spora gönderme sebeplerinin belirlenmesi: Pilot çalışma. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 356-366.
- Gökkaya, F. (1994). Anne-Babaların Cinsiyet Rolü Algıları ve Cinsiyete Uygun Çocuk Yetiştirme Eğilimleri ile Okul Öncesi Çocuklarının Cinsiyet Rolü Gelişimi (Oyuncak Tercihi ile) Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Göl, M. (2011). Çocuk Edebiyatında Cinsiyet Rollerini: Mustafa Ruhi Şirin ve Ayla Çınaroğlu'nun Eserleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Görgüt, İ. (2012). 11-14 Yaş Grubu Hentbolcuların Spora Başlama Nedenleri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Griffith, J. R., Clasey, J. L., King, J. T., Gantz, S., Kryscio, R. J. ve Bada, H. S. (2007). Role of parents in determining children's physical activity. *World J Pediatr*, 3(4), 265-70.
- Gustafson, S. L. ve Rhodes, R. E. (2006). Parental correlates of physical activity in children and early adolescents. *Sports medicine*, 36(1), 79-97.
- Gümüş, Ö. D. (2006). Toplumsal Cinsiyet Sosyalleşmesine İlişkin Kuramlar. *Türk Psikoloji Bülteni*, 12(38), 92-99.
- Gümüşoğlu, F. (2004). İlköğretim öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algıları, kadın çalışmalarında disiplinler arası buluşma, *Yeditepe Üniversitesi Yayınları*, 3, 317- 327.
- Gümüşoğlu, F. (2008). Ders kitaplarında toplumsal cinsiyet. *Toplum ve Demokrasi*, 2(4), 39-50.

- Günay, G. ve Bener, Ö. (2011). Kadınların toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde aile içi yaşamı algılama biçimleri. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 153(153), 157-171
- Gündüz Kalan, Ö. (2010). Reklamda çocuğun toplumsal cinsiyet teorisi bağlamında konumlandırılışı: 'Kinder' reklam filmleri üzerine bir inceleme. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 1(38), 75-89.
- Gündüz Şentürk, S. (2015). Okul Öncesi Dönem Çocukları İçin Basılan Resimli Öykü Kitaplarının Toplumsal Cinsiyete İlişkin Kalıpyargılar Yönünden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Güney, O. (2012). 5-6 Yaş Çocuklarında Algılanan Cinsiyet Kalıp Yargılarına İlişkin Ebeveyn Beklentileri ile Oyuncak Tercihleri Arasındaki İlişki. Yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Güngör Baran, A. (2004). Türkiye'de aile içi iletişim ve ilişkiler üzerine bir model denemesi. *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)*, (1), 31-42.
- Gürşimşek, I. ve Günay, V. D. (2005). Çocukların kitaplarında cinsiyet rollerinin işlenişinde kullanılan dilsel ve dildışı göstergelerin değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 53-63.
- Hamarat, D., Iştan, S., Özcan, A. ve Karaşahin, H. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmler üzerine bir inceleme: Caillou ve Sünger Bob örneği. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(33). 75-91.
- Hayoz, CV, Klostermann, C., Schmid, J., Schlesinger, T. ve Nagel, S. (2019). Aile içinde sporla ilgili bir yaşam tarzının nesiller arası aktarımı. *International Review for the Sociology of Sport*, 54, 182-198.
- Heinze, J. E., Heinze, K. L., Davis, M. M., Butchart, A. T., Singer, D. C. ve Clark, S. J. (2017). Gender role beliefs and parents' support for athletic participation. *Youth and Society*, 49(5), 634-657.
- Hurtel, V. ve Lacassagne, M. F. (2011). Parents' perceptions of their involvement in their child's sport activity: A propositional analysis of discourse. *Journal of Language and Social Psychology*, 30(4), 421-439.
- İmamoğlu, O. (1993). Değişen dünyada aile-içi roller. *Kadın Araştırmaları Dergisi*, 1, 58-68.

- İşçibaşı, Y. (2003). Çocuğun sosyalleşmesinde aile-televizyon ilişkisi. *Kurgu Dergisi*, 20(20), 143-147.
- Kaçar, E. (2019). 48-72 Aylık Çocukların Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargıları ile Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi. Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Antalya.
- Kağıtçıbaşı, Ç. ve Cemalciler, Z. (2017). *Dünden Bugüne İnsan ve İnsanlar Sosyal Psikolojiye Giriş*, İstanbul: Evrim Yayınları.
- Kahn, J. A., Huang, B., Gillman, M.W., Field, A. E., Austin, S. B., Colditz, G. A. ve Frazier, A.L. (2008). Patterns and determinants of physical activity in U.S. adolescents. *Journal of Adolescent Health*, 42, 369-377.
- Kahraman, P. B.ve Arabacıoğlu, B. (2018). Çocukların anne-babalarına yönelik algıları ile anne-çocuk etkileşiminin cinsiyet rolleri açısından incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(3), 1-16
- Kalaycı, N. (2015). Toplumsal cinsiyet eşitliği açısından bir çizgi film çözümlemesi: Pepee. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 243 – 270.
- Kalaycı, N. ve Hayırsever, F. (2014). Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında vatandaşlık ve demokrasi eğitimi ders kitabına yönelik bir inceleme ve bu konuya ilişkin öğrenci algılarını belirleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(3), 1 -26. <https://doi.org/10.12738/estp.2014.3.1813>
- Kara, G. E. (2020). Anne-çocuk ilişkisinde risk faktörleri: Televizyona maruz kalma ve anne-çocuk oyun süresi. *Eğitim ve Bilim*, 45(201), 411-424.
- Karabekmez, S., Yıldırım, G., Özyılmaz Akamca, G., Ellez, A. M. ve Bulut Üner, A. N. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının mesleklere yönelik toplumsal cinsiyet algılarının incelenmesi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi (BEST Dergi)*, 2(1), 52-70.
- Karahüseyinoğlu, M.F. (2008). The factor of gender directed towards traditional sport. *Sport Sciences*, 3, 159-167.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.

- Kaya, K. ve Tuna, M. (2010). Popüler kültürün ilköğretim çağındaki çocukların aile içi ilişkileri üzerindeki etkisi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 237-256.
- Kaynak, D. ve Aktaş, E. (2017). Okul öncesi hikâye ve masal kitaplarında toplumsal cinsiyet rolleri. *Ekev Akademi Dergisi*, 21(72), 67-85.
- Kemp, S. (2011). The Effects of Product-Based Programs and Advertisements on The Toy Choices of 3-5 Year Old Boys. Yüksek Lisans Tezi. The University of Queensland, School of Psychology, Brisbane.
- Khan, S. R. ve Kazmi, S. (2008). Value chains in the informal sector: income shares of home-based subcontracted workers in Pakistan. *International Review of Applied Economics*, 22(3), 339-352.
- Kılıç, A. Z., Beyazova, A., Akbaş, H. M., Zara, A. ve Serhatlı, İ. (2014). Okul Çağı Çocuklarının Toplumsal Cinsiyet Algıları: Gündelik Yaşam Örnekleriyle Cinsiyetçiliğin Benimsenme Durumuna ve Esneyebilme Olasılığına Dair Bir Araştırma. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 17(2), 121-151.
- Kılıç, A. Z., Beyazova, A., Durmuş, G. ve Soran, M. (2013). Ebeveynlerin toplumsal cinsiyet algısı ve çocuk yetiştirmeye etkileri. *İstanbul Bilgi Üniversitesi, Çocuk Çalışmaları Araştırma Raporu*.
- Kılınç Özüölmez, P. (2018). Televizyon Çocuk Programlarında Toplumsal Cinsiyet Rollerinin Yeniden Üretilmesi Üzerine Bir Değerlendirme Çocuktan Al Haberi. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 25-39.
- Kırbaşoğlu, K. ve Eyüp, B. (2011). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında ortaya çıkan toplumsal cinsiyet rolleri üzerine bir inceleme. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2(3), 129-148.
- Koca, C. ve Bulgu, N. (2005). Spor ve toplumsal cinsiyet: genel bir bakış. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 103, 163-184.
- Kocatepe, B. ve Bilgi, S. (2018). Toplumsal bir inşa olarak babalık: annelerin yaşam öykülerinde baba imgesi. *Fe Dergi*, 10(2), 43-59.
- Koçer, H. ve Çetin Doğan, M. (2020). Annelerin 60-66 aylık kız ve erkek çocuklardan öz bakım becerilerine ilişkin beklentileri. *International Journal of Current Approaches*

in Language, Education and Social Sciences, 2(1), 462-482. DOI: 10.35452/caless.2020.24

- Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne*, 1(2), 21-43.
- Koivunen, J. M., Rothaupt, J. W., ve Wolfgram, S. M. (2009). Gender dynamics and role adjustment during the transition to parenthood: Current perspectives. *The Family Journal*, 17(4), 323-328.
- Kotan, Ç. (2007). İlköğretim Okullarında Okuyan Sporcu Öğrencilerin Spor Yapmalarında Okul ve Aile Faktörünün Etkisi: Sakarya İl Örneği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kotan, Ç., Hergüner, G. ve Yaman, Ç. (2009). İlköğretim okullarında okuyan sporcu öğrencilerin spor yapmalarında okul ve aile faktörünün etkisi (Sakarya il örneği), *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 49-58.
- Köseler, F. (2009). Okul Öncesi Öykü ve Masal Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Olgusu. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Kuzlak, A, Çuvaş, B. ve Sakallı-Uğurlu, N. (2017). Anne ve babaların eğitim düzeyi ve mesleki statüleri ile üniversite öğrencilerinin cinsiyetçilik ve muhafazakârlığı arasındaki ilişki. *Nesne*, 5(9), 89-109.
- Kuzucu, Y. (2011). Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(35), 79-91.
- Maltby, AM, Vanderloo, LM ve Tucker, P. (2018). Exploring mothers' influence on preschoolers' physical activity and sedentary time: a cross sectional study. *Maternal and Child Health Journal*, 22, 978-985.
- Marks, J. L., Lam, C. B. ve McHale, S. M. (2009). Family patterns of gender role attitudes. *Sex Roles: A Journal of Research*, 61(3-4), 221–234. <https://doi.org/10.1007/s11199-009-9619-3>
- Martin, C. L. ve Halverson, C. F. (1981). A schematic processing model of sex typing and stereotyping in children. *Child Development*, 52, 1119-1134. <https://doi.org/10.2307/1129498>. Retrieved: Haziran 1, 2022,

<https://www.jstor.org/stable/1129498?read-now=1&refreqid=excelsior%3Aa8588f3fc44d6e522e672f9b50a48771&seq=4>

- Martin, C. L. ve Ruble, D. (2004). Children search for gender cues: Cognitive perspectives on gender development. *Current Directions in Psychological Science*, 13(2), 67-70.
- Matos, R., Monteiro, D., Amaro, N., Antunes, R., Coelho, L., Mendes, D. ve Arufe-Giráldez, V. (2021). Parents' and Children's Physical Activity Association: A Systematic Review from 2001 to 2020. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(23), 12651.
- McHale, S.M., Crouter, A.C. ve Tucker, C.J. (1999). Family context and gender role socialization in middle childhood: Comparing girls to boys and sisters to brothers. *Child Development*, 70, 990-1004.
- Mehrotra, S. ve Biggeri, M. (2002). Social protection in the informal economy: Home based women workers and outsourced manufacturing in Asia. Working Paper No. 97, United Nations Children's Fund (UNICEF) Innocenti Research Centre.
- Menekşe, F. N. (2019). 3-6 Yaş Arası Okul Öncesi Çocukların Oyuncak Tercihleri ve Cinsiyet Kalıp Yargıları ile Ebeveynlerinin Toplumsal Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Muratoğlu Pehlivan, B. (2019). Toplumsal cinsiyet rolleri açısından Türk çizgi filmlerinde anne ve baba temsili üzerine bir çalışma. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 1(2), 15-27.
- Murray, T.L. (2004). Constructions of Gender: Comparing The Perceptions of Children From Traditional vs. Egalitarian Families. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Institute of Advanced Psychological Studies, Adelphi University, New York.
- Mutz, M. ve Albrecht, P. (2017). Parents' Social Status and Children's Daily Physical Activity: The Role of Familial Socialization and Support. *Journal of Child and Family Studies*, 26, 3026-3035.
- Ocak Karabay, Ş., Aydın, D. G., Kanbur, B. N. ve Tunç, M. (2018). Evaluation of awareness levels of five year old children on social gender equality. *The Journal of International Social Research*, 11(61), 686-696.

- Ocak, Y., Keskin, V., Tortop, Y. ve Gölünük, S. (2011). Çocuklarını Yaz Spor Okullarına Gönderen Ailelerin Sosyo-Ekonomik Durumları ve Beklentileri. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 13-22.
- Orçan Kaçan, M., Ata, S., Kimzan, İ. ve Karayol, S. (2019). Bazı değişkenlere göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (52), 428-446.
- Oruç, C. Tecim, E. ve Özyürek, H. (2011). Okul öncesi dönem çocuğunun kişilik gelişiminde rol modellik ve çizgi filmler. *Ekev Akademi Dergisi*, 15(48), 281-296.
- Öcal Yüceol, S. E. (2016). Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumlar ile İlişki Doyumu ve Romantik İlişkilerde Akılcı Olmayan İnançlar Arasındaki İlişkiler. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Öncü, E. (2007). Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları ve Beklentileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özakar, S. ve Koçak, C. (2012). Kitle iletişim araçlarından televizyonun 3-6 yaş grubundaki çocukların davranışları üzerine etkisi. *New Symposium Journal*, 50(1), 31-40.
- Özçatal, E. Ö. (2011) Ataerkillik, toplumsal cinsiyet ve kadının çalışma yaşamına katılımı. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 21-39.
- Özdemir, E. (2006). Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıpyargılarının İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özer, G. ve Keser, P.B. (2020). Annelerinin ev içi ve ev dışı rollerine yönelik okul öncesi çocukların görüşlerinin toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(39), 377-413. <https://doi.org/10.34234/ded.679593>
- Özkan, B. (2009). Okul Öncesi Dönem 5-6 Yaş Çocuklarının Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıpyargılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Özkar, M. ve Aytaş, M. (2021). Okul öncesi çocuklara yönelik hazırlanan çizgi filmlerde toplumsal cinsiyet rollerinin yansıtılması: Rafadan tayfa ve Canım kardeşim. *Kurgu*, 29(1), 37-58.
- Özsandıkçı, K. (2010). Yüzme Sporuna Katılımda Ailenin Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
- Öztürk, H., Akın, A. ve Damar, D. (2016). Velilerin Çocuklarını Basketbol Okullarına Gönderme Sebeplerinde Etkili Olan Nedenlerin Tespiti. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 1-12.
- Panarese, P. (2015). Selling gender. The representation of boys and girls in italian toy commercials. *Italian Journal of Sociology of Education*, 7(3), 335-361.
- Papistas, F., Barkoukis, V., & Tsorbatzoudis, H. (2016). The Influence of Parental Perceptions/Attitudes of Physical Education and Physical Activity on Supporting their Children's Physical Activity. *Inquiries in Sport and Physical Education*, 14(2), 36-48.
- Pedersen, D. E., Minnotte, K. L., Kiger G. ve Mannon, S. E. (2009). Workplace policy and environment, family role quality, and positive family-to-work spillover. *Journal of Family and Economic Issues*, 30(1), 80-89.
- Petersen, TL, Møller, LB, Brønd, JC, Jepsen, R. ve Grøntved, A. (2020). Association between parent and child physical activity: A systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 17(1), 1-16.
- Pınar, G., Taşkın, L. ve Eroğlu, K. (2008). Başkent Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15(1), 47-57.
- Powell, G. N. ve Greenhaus, J. H. (2010). Sex, gender, and decisions at the family→ work interface. *Journal of management*, 36(4), 1011-1039.
- Qunito Romani, A. (2020). Parental behaviour and children's sports participation: Evidence from a Danish longitudinal school study. *Sport, Education and Society*, 25(3), 332-347.
- Raag, T. ve Rackliff, C. L. (1998). Preschoolers' awareness of social expectations of gender: Relationships to toy choices. *Sex Roles*, 38(9), 685-700.

- Sabuncuoğlu, A. (2006). Televizyon Reklamlarında Toplumsal Cinsiyet. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimle Enstitüsü, İzmir.
- Salman Erden, Y. T. (2019). Resimli Çocuk Kitaplarındaki Toplumsal Cinsiyet Olgusunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Saraç, H. (2018). Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yönelik Çizgi Filmlerde Toplumsal Cinsiyetin İnşası: Niloya Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sarıkabak, M., Recep, A.A. ve Ayrancı, M. (2018). 6-7 Yaş ilkokul dönemi çocuklarının spora ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 405-417.
- Sayılan, F. (2012). *Toplumsal cinsiyet ve eğitim*. Birinci Baskı. Ankara: Dipnot Yayınları.
- Schermerhorn, A. C., Cummings, E. M. ve Davies, P. T. (2008). Children's representations of multiple family relationships: Organizational structure and development in early childhood. *Journal of Family Psychology*, 22(1), 89–101. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.22.1.89>
- Schoeppe, S., Vandelanotte, C., Bere, E., Lien, N., Verloigne, M., Kovács, É., Manios, Y., Bjelland, M., Vik, F.N. ve Van Lippevelde, W. (2017). The influence of parental modelling on children's physical activity and screen time: Does it differ by gender? *The European Journal of Public Health*, 27, 152–157.
- Seabra, AF. Mendonça, DM. Thomis, MA. Peters, TJ. ve Maia, JA. (2007). Associations between sport participation, demographic and socio-cultural factors in Portuguese children and adolescents. *European Journal of Public Health*, 18(1), 25-30.
- Simpkins, SD, Vest, AE, Dawes, NP ve Neuman, KI (2010). Dynamic relations between parents' behaviors and children's motivational beliefs in sports and music. *Parenting: Science and Practice*, 10, 118-97.
- Solomon-Moore, E., Toumpakari, Z., Sebire, S.J., Thompson, J.L., Lawlor, D.A. ve Jago, R. (2018). Roles of mothers and fathers in supporting child physical activity: A cross-sectional mixed-methods study. *BMJ Open*, 8.

- Somer Ölmez, B. ve Değirmenci, G. (2015). Resimli çocuk kitaplarının toplumsal cinsiyet kavramı açısından incelenmesi. *II. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresi, Ankara.*
- Söylemez, E. A. (2019). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarının Resimlerle İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Stearns, J.A., Rhodes, R., Ball, G.D., Boulé, N.G., Veugelers, P.J., Cutumisu, N. ve Spence, J.C. (2016). A cross-sectional study of the relationship between parents' and children's physical activity. *BMC Halk Sağlığı* 16, 1129. <https://doi.org/10.1186/s12889-016-3793-3>
- Streiff, M. ve Dundes, L. (2017). From shapeshifter to Lava Monster: Gender stereotypes in Disney's Moana. *Social Sciences*, 6(91), 2-12. doi: 10.3390/socs ci6030091
- Şahin Seçer, Z. (2002). Okulöncesi dönemdeki çocukların cinsel kimlik algısı kazanımının bazı değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi: Örnek olay araştırması (Konya ili örneği). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7,365-376.
- Şıvgın, N. (2015). Cinsiyet Rollerini Eğitim Etkinliklerinin Anasınıfına Devam Eden 60-72 Aylık Çocukların Toplumsal Cinsiyet Kalıpyargılarına Etkisinin İncelenmesi Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şıvgın, N. ve Deniz, Ü. (2017). Cinsiyet rollerini eğitim etkinliklerinin anasınıfına devam eden 60-72 aylık çocukların toplumsal cinsiyet kalıpyargılarına etkisi. *Journal of international social research*, 10(50), 589-600.
- Şimşek, K. Y. (2005). Çocukların Spora Yönlendirilmesinde Ailenin Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Eskişehir İl Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Şirvanlı Özen, D. (1992). Annenin Çalışma Durumu ve Ebeveynin Benimsediği Cinsiyet Rolü Değişkenlerinin Çocuğun Cinsiyet Özelliklerine İlişkin Kalıpyargılarının Gelişimi Üzerindeki Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Tezel Şahin, F. ve Yüksek Usta, S. (2016). Okul öncesi dönemde bir uygulama örneği: Spor ve spor dalları. *International Journal of Sport Culture and Science*, 4(Special Issue 1), 200-213.
- Tutal, V. (2011). İlköğretim öğrenci velilerinin beden eğitimi dersine karşı tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi, *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 142-153.
- Türkçapar, M. H. ve Sargın, A. E. (2012). Bilişsel davranışçı psikoterapiler: tarihçe ve gelişim. *Bilişsel Davranışçı Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 1(1), 7-14.
- Uğurlu, F. M. (2018). *Sporda Cinsiyet Ayrımı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uluyağcı, C. ve Yılmaz, R.A. (2007). Televizyon reklamlarında çocuğa ilişkin toplumsal cinsiyet rollerinin sunumu. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 6, 141-157.
- Ünal, H., Ekici, S. ve Geri, S. (2012). Alt sosyo-ekonomik yapıya sahip ailelerin çocuklarına spor yaptırma düşüncelerinin incelenmesi (Muğla örneği). *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 7(1), 34-44.
- Ünlü, A. (2012). Bazı Değişkenlere Göre Okul Öncesi Çocuklarının Cinsiyet Rolü Davranışlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ünlü, A. S. (2017). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bakımından TRT Çocuk Kanalında Yayımlanan Çizgi Filmler. Yüksek lisans tezi. Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Ünsal, B. ve Ramazanoğlu, F. (2013). Spor Medyasının Toplum Üzerindeki Sosyolojik Etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 36-46.
- Varol, Z., Çiçeklioğlu, M. ve Taner, Ş. (2016). Bir tıp fakültesi birinci sınıf öğrencilerinde toplumsal cinsiyet algı düzeyi ve ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. *Ege Tıp Dergisi*, 55(3), 122-128. DOI: 10.19161/etd.344208. <https://doi.org/10.19161/etd.344208>
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *İstanbul Journal of Sociological Studies*, (35), 29-56.
- Welk, GJ, Wood, KA ve Morss, GM (2003). Parental influences on physical activity in children: An exploration. *Pediatric Egzersiz Bilimi*, 15, 19-33.

- Witt, S. D. (1997). Parental influence on children's socialization to gender roles. *Adolescence*, 32(126), 253.
- Wolf-Wendel, L. E. ve Ward, K. (2006). Academic life and motherhood: Variations by institutional type. *Higher Education*. 52(3), 487-52.
- Yağın Güder, S. (2014). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Toplumsal Cinsiyet Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yağın Güder, S. ve Alabay, E. (2016). 3-6 Yaş Arasındaki Çocukların Oyuncak Tercihlerinin Toplumsal Cinsiyet Bağlamında İncelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 91-111.
- Yağın Güder, S. ve Güler Yıldız, T. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların toplumsal cinsiyet algılarında ailenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31(2), 424-446.
- Yağın Güder, S., Ay, A., Saray, F. ve Kılıç, İ. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının izledikleri çizgi filmlerin toplumsal cinsiyet kalıp yargıları açısından incelenmesi: Niloya örneği. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 5(2), 96-111. DOI: 10.14689/issn.2148-2624.1.5c2s5m
- Yaşar, M. ve Paksoy, İ. (2011). Çizgi filmlerdeki saldırgan içerikli görüntülerin, çocukların serbest oyunları sırasındaki saldırganlık düzeylerine etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(2), 279-298.
- Yavuz, G. (2017). Türkiye’de Toplumsal Cinsiyet Kapsamında Popüler Türk Mizah Kültürü’nde Cinsiyetler Arası Mizah Algılarının Farklılaşması. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yavuzer, H. (1998). *Çocuk psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yee, M. ve Brown, R. (1994). The development of gender differentiation in young children. *British Journal of Social Psychology*, 33, 183-96.
- Yıldırım, F. ve Gül, H. (2021). Toplumsal Cinsiyete Duygusal Bakış. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 23(41), 578-590.

- Yılmaz, A. ve Çelik, A. (2018). Çizgi filmlerdeki spor unsurlarının incelenmesi: Niloya ve Kuzucuk örnekleri. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 296-309.
- Yılmaz, O. (2021). Tenis Sporuyla Uğraşan Çocukların Spora Yönelmelerinde Ailenin Rolü ve Öneminin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Yılmaz, S. (2018). Toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayattaki yansımaları: Çorum/Alaca örneği. *İmgelem*, 2(2), 59-79.
- Yorgancı, F. (2008). İlköğretim Ders Kitaplarında Toplumsal Cinsiyet Rollerinin İnşası. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Yücel, A. S., Kılıç, B., Korkmaz, M. ve Göral, K. (2015). Spor yapan çocukların spor tercihleri ve bunu etkileyen bazı faktörlerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 14(5), 20-54.
- Yüksel, M. (2014). Cinsiyet ve eğitim düzeyi eksenlerinde popüler spor branşlarındaki farklılıklar. *Electronic Turkish Studies*, 9(5), 2201-2213.
- Yüksel, M. (2014). Cinsiyet ve spor. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(19), 663-684.
- Yüksel, M. (2019). Ailenin spora katılımı ile çocuklarının elit spora yönelmesi arasındaki ilişki. *ODÜ Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi (ODÜSOBİAD)*, 9(2), 319-326.
- Zelyurt, H. (2018). Çocuğun toplumsal cinsiyet gelişimi üzerinde ailenin etkisinin incelenmesi. *Electronic turkish studies*, 13(19), 2001-2017.

EKLER
EK 1
ETİK KURUL İZİN BELGESİ

T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Bilimsel Araştırma Etik Kurulu

Sayı : E-84026528-050.01.04-2100214970
Konu : Başvuru İncelenmesi

09.11.2021

Sayın Resmîye Bema YAVAŞ

Yürütücülüğünüzü yapmış olduğumuz 2021-YÖNP-0760 nolu projeniz ile ilgili Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'nun almış olduğu 04.11.2021 tarih ve 19/40 sayılı kararı aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederim.

KARAR:40- Resmîye Bema YAVAŞ'ın sorumlu yürütücülüğünü yaptığı "Çocukların Spor Dallarına Yaklaşımı ve Ebeveynlerinin Cinsiyet Algıları Arasındaki İlişki" başlıklı araştırmasının, Bilimsel Araştırmalar Etik Kurul ilkelerine uygun olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

Prof. Dr. Salih Zeki GENÇ
Kurul Başkanı

Belge Doğrulama Kodu: MC9E9TD

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Takip Adresi: dogrulama.csmu.edu.tr

Adres: Onsekiz Mart Üniversitesi Terzioğlu Yerleşkesi Çanakkale

Telefon No: (0 286) 2180018

e-Posta:

kep Adresi: csmu@inf.tl.kemtr

Faks No:

İnternet Adresi: <http://www.csmu.edu.tr>

Bilgi için:

Vikden Kaşacı

Fen Bilimleri Enstitüsü Etik

Kurulu Memur

Telefon No:

(0 286) 2180018 - 14071

EK 2
MEB İZİN BELGESİ

T.C.
ÇANAKKALE VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-60305806-44-40395529
Konu : Anket Çalışması (Resmiye Berna YAVAŞ)

03.01.2022

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 15/12/2021 tarihli ve 2100240215 sayılı yazınız.
b) 31/12/2021 tarihli ve 40300658 sayılı Makam Onayı.

Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Resmiye Berna YAVAŞ tarafından yapılması planlanan tez çalışması kapsamındaki görüşme talebinin Müdürlüğümüzün izin yetkisi okul ve kurumlarda görevli yönetici, öğretmen, personel ve öğrenim gören öğrencileri kapsadığından, velilere yönelik yapılması planlanan çalışma haricinde uygun görüldüğüne dair alınan ilgi (b) Makam Onayı, komisyon raporu ve mühürlü görüşme formları ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Ferhat YILMAZ
Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Makam Onayı (1 sayfa)
2-Komisyon Raporu (1 sayfa)
3-Mühürlü Anket Formları (5 sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Cevatpaşa Mah. Kayserili Ahmet Paşa Cd. Hükümet Konuğu Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Telefon No : 0286 217 11 35 11 Bilgi için: Türkan YÜCEKAYA Unvan : Şef
E-Posta: argel1@meb.gov.tr İmzet Adresi: Faks:
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.saglik.gov.tr> adresinden b88d-c448-39f3-a603-aac2 kodu ile teyit edilebilir.

EK 3
ÇOCUK GÖRÜŞME FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyet: Kız Erkek

GÖRÜŞME ÖN HAZIRLIK SORULARI

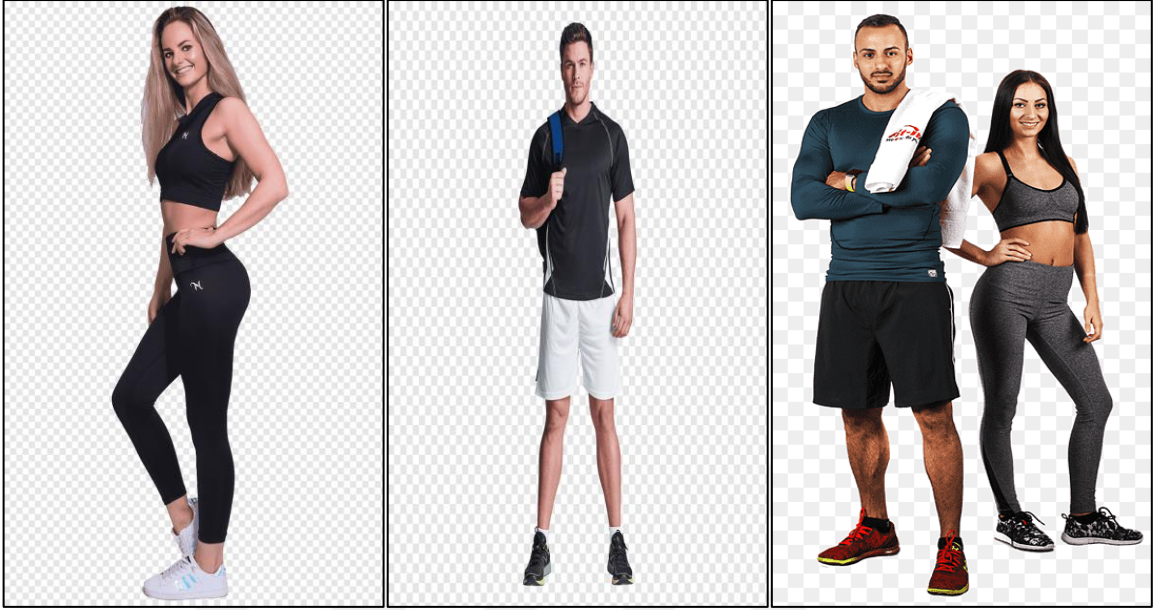
- 1) Spor dediğimde aklına neler geliyor?
- 2) Hangi sporları biliyorsun?
- 3) En sevdiğin spor hangisi, söyler misin?
- 4) Tanıdığın sporcu var mı? Varsa ismini/ cinsiyetini söyler misin?
- 5) Sen spor yapıyor musun? Yapıyorsan hangi sporu yapıyorsun, açıklar mısın?

GÖRÜŞME SORULARI

Çocuk Görüşme Formu görsellerinde yer alan kadın, erkek ve hem kadın hem erkek figürlerinin bulunduğu kartlar çocuğun önüne konur. Ardından spor dallarına ait top görsellerinin olduğu kartlar sırayla çocuğa gösterilerek spor dalı- cinsiyet arasında eşleştirme yapması istenir. Bu amaçla çocuğa aşağıdaki sorular sırasıyla yöneltilir.

- 1) Bu görselde hangi spor dalına ait topu görüyorsun?
- 2) Sence bu sporu hangi resimdeki kişi/kişiler yapıyor olabilir?

EK 3 - Devamı
ÇOCUK GÖRÜŞME FORMU GÖRSELLERİ

EK 4
EBEVEYN GÖRÜŞME FORMU

Sayın katılımcı;

Bu çalışma ile çocukların spor dallarına yönelik algıları ve ebeveynlerinin cinsiyet algılarının arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Çalışma kapsamına 5 yaşındaki çocuklar ve bu çocukların ebeveynleri dahil edilmiştir. Görüşme süresince dile getirecekleriniz tümüyle gizli kalacak olup herhangi bir kişi ya da kurumla paylaşılmayacak, yalnızca bu çalışmanın amacı doğrultusunda kullanılacaktır. Görüşme yaklaşık 30 dakika sürecektir. Araştırmaya gösterdiğiniz ilgi ve yaptığınız katkılar için şimdiden teşekkür ederim.

Berna YAVAŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

Yaşınız:

21-30

31- 40

41-50

51 ve üstü

Spor yapma durumunuz:

Aktif olarak spor yapıyorum.

Hiç spor yapmadım.

Geçmişte spor yapmıştım.

Eğitim durumunuz:

İlkokul

Ortaokul

Lise

Lisans

Lisansüstü

GÖRÜŞME SORULARI

- 1) Siz evde hangi günlük işleri yapıyorsunuz?
- 2) Ailenizde ev ve çocuk bakımıyla ilgili sorumlulukları nasıl paylaşıyorsunuz?
- 3) Ev işlerinde oğlunuz/ kızınızdan beklentileriniz nelerdir? Oğlunuzdan/ kızınızdan beklentileriniz nasıl farklılaşmaktadır?
- 4) Hangi spor dalını kendinize uygun görüyorsunuz? Neden?
- 5) Spor dallarının çocukların cinsiyetlerine göre ayrıştığını düşünüyor musunuz? Neden?
- 6) Kadınlara daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığınız spor dalları var mı? Varsa bu spor dalları hangileri, neden?
- 7) Erkeklere daha uygun olduğunu düşündüğünüz ya da daha çok yakıştırdığınız spor dalları var mı? Varsa bu spor dalları hangileri, neden?
- 8) Çocuğunuzun hangi spor dallarıyla ilgilenmesini desteklersiniz? Neden?

